Kur'ân Işığında Serisi 2

بســــم الله الرحمن الرحيم

Bismillahirrahmanirrahim
(İyiliği sonsuz, ikramı bol Allah'ın adıyla)

كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِّيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ

"Bu bereketli bir kitaptır. Onu sana indirdik ki, âyetlerindeki ilişkiler ağını görsünler ve içi temiz olanlar onu kafalarına yerleştirsinler."

(Sâd 38/29)

Kur'an Işığında Aracılık ve Şirk

İKİNCİ BASKI

Prof. Dr. Abdulaziz Bayındır
İstanbul Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi
Öğretim Üyesi

1993

Süleymaniye Vakfı Yayınları
İstanbul 2006

GENEL DAĞITIM ve

Haberleşme Adresi

SÜLEYMANİYE VAKFI

Hoca Gıyaseddin Mah. Şifahane Sok. No:20

34470 EMİNÖNÜ / İSTANBUL

Tel: (0212) 513 00 93 Faks: (0212) 511 21 69

WEB SİTELERİMİZ

www.suleymaniyevakfi.org

www.kurandersi.com

www.hablullah.com

www.musulmanlar.com

www.koranika.com

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BÖLÜM

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖNSÖZ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على رسولنا محمد و على آله و صحبه أجمعين.

Şeytan Allah'a şöyle demişti: ***"... Ne olursa olsun, onlar için, senin doğru yolunun üstünde oturacağım. Sonra önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından geleceğim. Göreceksin, onların çoğu, sana teşekkür etmeyecektir".*** (Arâf 7/16–17)

Şeytan insandan ve cinden olur[1]; tuzağını doğru yolun üstüne kurar. Onun en büyük tuzağı, şirk tuzağıdır. Çünkü ***"Allah şirki bağışlamaz, onun dışında kalanı dilediği kimse için bağışlar."*** (Nisa 4/48)

Şirk, ortak etmek demektir. Allah'a şirk koşmak, ona ait özelliklerden birini veya bir kaçını başka bir varlıkta da görmektir. Bu varlık daha çok Allah'a yakın sayılan din büyükleri arasından seçilir. Şeytanlar, onların Allah'ın dostu olduğunu, Allah ile olacak işlerde destek vereceklerini, arabulucu ve şefaatçi olacaklarını fısıldarlar. Onlara teslim olmak gerektiğini, üzerine basa basa söylerler.

1 En'am 6/112; Nas 114/6.

Akıl ve Kur'ân, bu tuzağın iki büyük engelidir. Şeytanlar, engelleri aşmak için dinin akıl değil, gönül işi olduğunu ve Kur'ân'ı herkesin anlayamayacağını söylerler. İnsanların önüne, kendilerinin kutsadığı başka kitaplar koyar ve okumalarını isterler. Bu tuzağa düşenler, Kur'ân'a olan saygılarını kaybetmezler ama onu anlayamayacaklarını kabul ederek Kur'ân'ı, kendilerine kapalı sayarlar. Sonra bu şeytanlar, uydurdukları yeni ibadet türlerini devreye sokarak çokça ibadet tavsiye eder ve insanların doğru yolda olduklarından emin olmalarını sağlarlar. Onlar da bunları Allah'ın dostu bilip kul-köle olurlar. Sonunda kendilerine olan güvenleri kaybolur ve doğru yolla ilişkileri kesilir ama kendilerini o yolun ortasında sanırlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Kim Rahman'ın Zikri'ni (Kur'ân'ı) görmezlikten gelirse onun başına bir şeytan sararız. O onun arkadaşı olur.

Onlar bunları yoldan çevirirler ama bunlar doğru yola girdiklerini hesap ederler." (Zuhruf 43/36–37)

Allah adına konuşmak da çoğu insanın düştüğü tuzaklardandır. Bu konuda ya Allah'ın gücüne, ya büyüklerin sözlerine yahut kitaplardaki hurafelere dayanılır. Yanlış söz söylememek için Kur'ân'a bakmak gerekirken Kur'ân'ın, bu yanlışları destekleyecek şekilde yorumlanması işi çığırından çıkarır.

Bu kitabın amacı, iyi müslüman olmak için yola çıkanların kolayca düştüğü bu tuzakları, Kur'ân ışığında ortaya çıkarmak ve uyarılar yapmaktır. Bizim hatalarımızı görenlerin de aynı şekilde bizi uyarmasını bekliyoruz.

Gerçeği anlamak kolay, kabul etmek zordur. Allah

Teâlâ şöyle buyurur: ***"Bir cemaati yola getirdikten sonra, neden sakınacaklarını açıkça kendilerine bildirmeden Allah'ın onları yoldan çıkarma ihtimali yoktur."*** (Tevbe 9/115)

"Allah'a karşı yalan uyduran, ya da o gerçek kendisine gelince ona karşı yalan söyleyip durandan daha zalim kim olabilir? O nankörler için Cehennem'de yer mi yok?

(Allah diyor ki;) Her kim bizim uğrumuzda gayret gösterirse onları kesinkes yollarımıza sokarız. Allah, kuşkusuz iyi davrananlarla beraberdir." (Ankebût 29/68–69)

Gayret bizden, başarı Allah'tandır.

Mayıs 2006 İstanbul

Abdulaziz BAYINDIR

GİRİŞ

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"De ki, Rabbim sadece şunları haram etti: "İster açık, ister gizli olsun, her türlü fuhuş*[2]*, ism*[3]*, haksız saldırı, Allah'ın hakkında bir belge indirmediği şeyi ona şirk koşmanız ve Allah hakkında bilmediğinizi söylemeniz." (Araf 7/33)

Şirk, ortak etmek demektir. Allah'a şirk koşmak, ona ait özelliklerden birini veya bir kaçını başka bir varlıkta da görerek onu o konuda Allah ile ortak saymaktır. Bunu kabul edene müşrik denir. Müşrik, o varlığı Allah ile kendi arasında aracı yapar ve ona kul-köle olur.

---

2 Fuhuş kelimesi Kur'an'da hem zina (İsra 17/32) hem de eşcinsellik (Neml 27/5458) anlamında kullanılmıştır.

3 İsm (الإثم) "günah" diye tercüme edilir. Zenb ve cünah'a da aynı anlam verilince aradaki fark kaybolmakta, bundan doğan zihin karışıklığı ile mesela Kur'ân'da içkinin haram olduğuna dair bir hükmün olmadığını söyleyenler çıkmaktadır. Halbuki Bakara 2/219'a göre içki ve kumarda büyük bir ism vardır. Yukarıdaki âyete göre ism, Allah'ın haram kıldığı şeylerden olduğuna göre içki haramdır. Bu sebeple kelimeyi tecüme etmedik.

Kur'ân'ın hemen her sayfasında bununla ilgili uyarılar bulunur. Çünkü bu, bağışlanmaz bir suçtur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Allah şirki bağışlamaz, bunun dışında olanı dilediği kimse için bağışlar."*** (Nisa 4/48)

Müşrik tevbe ederse bağışlanır; ilk Müslümanlar, şirkten tevbe edip İslam'a girmişlerdi. Öyleyse şirkin dışında kalan günahları işleyen kişi, tevbe etmeden ölse bile, tamamen bağışlanabilir.

Şirk konusunda, peygamberler bile uyarılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: ***"(Ya Muhammed,) Sana da, senden önceki elçilere de şu, kesin olarak bildirilmiştir: "Eğer şirke düşersen yaptığın yanar gider ve sen kaybedenlerden olursun. Hayır; yalnız Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol."*** (Zümer 39/65–66)

Peygamberlerin bile sertçe uyarıldığı şirk konusuna gereken önem verilmelidir. Yoksa yapılan iyi işlerin ve ibadetlerin sevabı yok olur gider.

BİRİNCİ BÖLÜM

DİN

Din konusunda insanı en çok aldatan, Allah’ı var ve bir kabul etmenin yeterli olacağı kuruntusudur. Oysa onun varlığını herkes kabul eder. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Rabbin, Âdemoğullarından, onların bellerinden nesillerini aldığında onları kendilerine karşı şöyle şahit tuttu: “Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” Onlar da: “Evet Rabbimizsin. Biz buna şahidiz.” dediler. Artık kıyamet günü; “biz bunun farkında değildik” diyemezsiniz. Şunu da diyemezsiniz: “Önceden ortak koşanlar babalarımızdı. Biz ise onlardan sonra gelen bir nesil idik. O batıla sapanların işlediklerinden ötürü bizi yok mu edeceksin?” İşte o belgeleri böyle açık açık anlatırız. Belki dönerler”. (Araf 7/172–174)

Halk arasında “bezm-i elest’te alınan misak” veya “elestu birabbikum” denen bu olay, insanın, açık ve net olarak, Allah’ın varlığını ve birliğini kabul etmesi olayıdır. Ayet bu işlemin, Âdemoğullarının “bellerinden nesillerinin alınması” sırasında kesinleştiğini bildirmektedir. Neslin belden alınması, nesli devam ettirecek tohumun alınmasıdır. Kişi bu duruma geldiği gün erginlik çağına girer.

İnsan, dünyaya gözünü açtığı andan itibaren Allah’ın âyetlerini okumaya başlar. Çünkü Allah’ın ayetleri yalnız Kur’ân’da olanlar değildir. Tüm varlıklarda; göklerde, yerde, hayvanlarda, bitkilerde hâsılı her yerde onun

ayetleri vardır[4]. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Biz onlara hem dış çevrede hem de kendi içlerinde olan ayetlerimizi göstereceğiz; sonunda onun (o Kur'ân'ın) doğru olduğu onlar açısından iyice ortaya çıkacaktır."*** (Fussilet 41/52)

İnsanın dış çevresinde ve kendi iç âleminde okuduğu âyetler, ona bir yaratıcının olduğunu haber verir. Bu sebeple insan, henüz çocuk yaşta iken Allah ile ilgilenmeye başlar. Bu konuda çevresini soru yağmuruna tutar. Sonunda Allah'ın var ve bir olduğunu tam olarak kavrar. Karşısına çıkan bu âyetlerle sanki Allah ona, "Ben senin rabbin değil miyim?" diye sorar. O da tam bir kararlılıkla "evet, Rabbimsin, ben buna tanıklık ediyorum" der. İnsan bu âyetleri ömür boyu okuduğu için onun Allah ile ilgisi sürekli canlı kalır. Benzeri sorularla kendi iç âleminde hemen her gün karşılaşır.

Müşrik, ortak koşan demektir. Ortaklık için en az iki varlık gerekir. Bunlardan birincisi daima Allah'tır. Allah'ın var ve bir olduğunun sayısız delili olduğu halde ortak koşulan varlıklarla ilgili bir delil yoktur. Bu sebeple hiçbir müşrik, kendi için haklı bir gerekçe bulamayacak ve şu sözü söyleyemeyecektir:

"Önceden ortak koşanlar atalarımızdı. Biz ise onlardan sonra gelen bir nesil idik. Şimdi o batıla sapanların işlediklerinden ötürü bizi yok mu edecek-

---

[4] İlgi duyanlar şu ayetleri inceleyebilirler: Bakara 2/164; Ali İmrân 3/190; En'am 6/97, 99; Araf 7/26, 58; Yunus 10/5, 6, 67, 92, 101; Yusuf 12/7, 35; Ra'd 13/2, 3, 4; Nahl 16/13, 65, 66, 67, 68, 69, 79; İsrâ 17/12; Kehf 18/9; Meryem 19/10; Tâhâ 20/128; Ankebût 29/ 24, 33, 34, 35; Rum 30/21, 22, 23, 24, 28; Lokman 31/31, 32; Secde 32/26; Sebe' 34/15; Zümer 39/42, 52; Mümin 40/13; Câsiye 45/3, 4, 5, 6; Zariyât 51/22, 23, 35, 36, 37; Kamer 54/12, 13, 14, 15.

sin." (Araf 7/174)

Erginlik çağı önemlidir. Sorumluluk bu çağda başlar. Babaları aksini söylese de erginlik çağına giren insan, Allah'ın varlığına ve birliğine, onun tüm varlıkların sahibi ve efendisi olduğuna kesinkes tanık olur. Kimi bunu açığa vurur. Kimi de önemli olaylar karşısında ortaya çıkarır.

Kendilerine tanrıtanımaz diyen ateistler Allah'ı işlerine karıştırmak istemeyenlerdir. Onlar kendilerini tanrılaştırır ve kendilerinin efendisi olmaya çalışırlar. Diğer müşrikler ise Allah ile beraber başka efendiler bulur, onları Allah'a benzer konuma getirir ve ilişkilerini onlar aracılığıyla yürütmeye çalışırlar.

Kur'ân'da sıkça, zikir kökünden türemiş kelimeler geçer. Zikir, bir bilgiyi zihinde, kullanıma hazır tutma, onu kalbe ve dile getirme ve hatırlama anlamlarına gelir[5]. Zihinde var olan bilgiyi harekete geçirmeye de tezekkür denir. İnsan, doğumundan ölümüne kadar, Allah'ın ayetleri ile yüz yüze yaşar. Allah'ın âyetleri, onun indirdiği kitaplarda olanlarla sınırlı değildir. İnsanın hem dış çevresinde, hem de iç âleminde olan ayetler de vardır. İnsan, çoğu bilgiyi, dış çevreden ve kendi iç âleminden okuduğu âyetlerden alır. Bu sebeple onlar tabii hukukun ve ahlakın evrensel kurallarını gösterirler. Kur'ân'ın, Tevrat'ın, İncil'in ve diğer ilahi kitapların ortak adı da "Zikir"dir[6]. Çünkü dış çevrede ve insanın iç âleminde olan âyetlerle Kur'ân âyetleri arasında tam bir uyum

---

[5] Rağıb el-İsfahânî, Müfredât, (Tahkik: Safvan Adnan Davudî), Dımışk ve Beyrut, 1412/1992, (ذكر) maddesi.

[6] Bkz. Al-i İmran 3/58, Araf 7/63, Hicr 15/6,9; Nahl 16/44, Enbiya 21/2,50,105; Furkân 25/18; Yasin 36/11; Sâd 38/8; Kamer 54/25.

vardır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Biz onlara hem dış çevrede hem de kendi içlerinde olan ayetlerimizi göstereceğiz; sonunda onun (Allah'ın gösterdiği yolun) doğru olduğu onlar açısından iyice ortaya çıkacaktır. "*** (Fussilet 41/52)

Bu sebeple peygamberler insanları tezekküre, yani zihinlerine kazılı bilgilerden yararlanmaya çağırmışlardır. İbrahim aleyhisselamın müşriklere, ***"... tezekkür etmez misiniz?***[7]***"*** yani "çocukluğunuzdan beri edindiğiniz bilgilerle benim sözlerimi karşılaştırıp yaptığınız yanlışı görmez misiniz?" demesi bundandır.

Bilindiği gibi İbrahim aleyhisselamın kavmi, gökleri ve yeri Allah'ın yarattığını ama "melekûtunu" yani yönetimini güneşe, aya ve yıldızlara bıraktığını iddia ediyorlardı. Bu varlıkları yerel yönetici gibi görüyorlar, her birine bir ruhaniyet veriyorlardı. Bu sebeple isteklerini onlara sunuyorlar, Allah ile ilişkilerini onlar aracılığı ile yürütmeye çalışıyorlardı. Onların heykelleri karşısında saygıyla eğiliyor, onlara kurbanlar sunarak ilgilerini çekmeye çalışıyorlardı. Bu, onları Allah'a ortak saymaktı. Sosyal yapıyı da buna göre oluşturmuşlardı. İbrahim aleyhisselam, yaptığı gözlemler sonucunda onların yönetimde pay sahibi olamayacağını açıklayınca tehlikeli olmaya başlamıştı. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"İşte böyle. İbrahim'e göklerin ve yerin yönetimini gösterdik ki, kesin bilgisi olanlardan olsun.

---

[7] En'am 6/80.

Gecenin karanlığı üzerine çökünce bir yıldız gördü, "Bu benim Rabbimdir" dedi. Işığı kaybolunca, "Ben ışığı kaybolanları istemem." dedi.

Ayı doğarken gördü, "bu benim Rabbimdir" dedi. Onun ışığı da kaybolunca "Rabbim bana doğru yolu göstermezse gerçekten ben de yoldan çıkmış olan bu kavimden biri olurum" dedi.

Güneşi doğarken gördü "İşte benim Rabbim budur; bu daha büyük" dedi; onun ışığı da kaybolunca dedi ki; "Ey kavmim! Sizin ortak saydığınız ne varsa ben onların hepsinden uzağım."

"Ben yüzümü dosdoğru, gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ben ortak koşanlardan değilim."

Kavmi onunla tartışmaya girince İbrahim dedi ki, "Siz benimle Allah hakkında mı tartışıyorsunuz? Hem de bana doğruyu göstermişken. Ben ona ortak saydıklarınızdan korkmam. Ama Rabbim bir şeyi dilemişse o başka. Rabbim her şeyi bilgisiyle kuşatmıştır. Tezekkür etmez misiniz?" (En'am 6/75-80)

“Tezekkür etmez misiniz?” demek, “benim gördüğümü sizler de görüyorsunuz; bunların yönetimde etken olamayacaklarını, sizler de anlamışsınızdır. Bu bilginizi kullansanız olmaz mı?” demektir.

İbrahim aleyhisselam onlara; ***"Ben yüzümü dosdoğru, gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ben ortak koşan biri değilim."*** Dediği zaman onlardan hiçbiri; “gökleri ve yeri yaratan da kim?” diye sormamıştır. Çünkü onu zaten biliyorlardı.

Sonra sözlerine şöyle devam etti: ***"Ona ortak saydığınızdan ben niye korkayım? Ama siz, delil olarak indirdiği bir şey yokken, Allah'a ortak koşmaktan korkmuyorsunuz. Bu iki taraftan hangisi, güvende olmaya daha layıktır? Eğer bilginiz varsa söyleyin."*** (En'am 6/81)

Ortak koşan en az iki tanrı tanır. Bunların birincisi daima Allah'tır. Diğeri ise aracılık yaptığına inandığı şeydir. Bu konuda tek dayanağı, büyüklerinden duyduklarıdır. Bunlar akıllarını kullanmazlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Onlara, "Allah ne indirmişse ona ve o Elçi'ye gelin" denince şöyle derler: "Atalarımızda ne bulmuşsak o bize yeter". Ya ataları bir şey bilmez, doğru yolu da tutmaz kimseler idiyse ne olacak?" (Maide 5/104) ***"Allah o pisliği aklını kullanamayanların üstüne bırakır."*** (Yunus 10/100)

Allah'ın var ve bir olduğunu şahsi gözlemlerimizle kavrarız. "Eşhedu en lâ ilâhe illallah" yani "Ben tanıklık ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur." dememiz bundandır. Bunun için peygambere ihtiyaç olsaydı "Ben tanıklık ederim ki..." yerine "Şu peygamberin bildirdiğine göre..." demek gerekirdi. Bu sebeple hiçbir peygamber Allah'ın varlığını ispatla meşgul olmamış, ama Allah'tan başka tanrı olmadığını, yalnız ona kul olmak gerektiğini anlatmakla meşgul olmuştur. Zaten aklını çalıştıran herkes bunun böyle olduğu kolayca görebilir. Peygamberlere karşı çıkanlar daima, yanlış inanç üzerine kurdukları düzenin bozulacağından korkanlar ile onların etkiledikleri kişiler olmuşlardır.

Peygambere ve getirdiği kitaba inananlar da zamanla kitabı kendilerine uydurmaya, birçok ayetini görmemeye ve buna göre bir hayat kurmaya başlamışlardır. Yahudi ve Hıristiyanlar ile Müslümanlardan bazıları bu gruba girerler.

A- ALLAH İLE ALDANMA

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Ey insanlar! Allah'ın size olan nimetini düşünün. Size gökten ve yerden rızık veren, Allah'tan başka bir yaratıcı mı var? Hayır, ondan başka tanrı yoktur. Nasıl iftiraya sürükleniyorsunuz?

Sana yalan söylerlerse senden önce nice peygambere de yalan söylendi. Her işin sonu Allah'a varır.

Ey insanlar! Allah'ın verdiği söz doğrudur; sakın sizi bu hayat aldatmasın. O çok aldatan (şeytan), sakın sizi Allah ile aldatmasın.

O Şeytan size düşmandır; onu düşman bilin. O, kendine taraf olanı, çılgın alevlere arkadaş olmaya çağırır.

Bu uyarıları göz ardı edenler, çetin bir azap görürler. İnanan ve iyi işler yapanları da bağış ve büyük bir ödül beklemektedir." (Fatır 35/3–7)

"De ki: "Şu ortaklarınıza, Allah ile aranıza koyup yardıma çağırdıklarınıza dönüp baktınız mı? Gösterin bana, onlar bu toprakların hangi parçasını yaratmışlardır? Yoksa göklerde ortaklıkları mı var? Ya da onlara yazılı bir belge verdik de ondaki açık hü-

kümlere göre mi davranıyorlar? Hayır; bu zalimlerden birinin diğerine verdiği söz, onu aldatma dışında bir anlam taşımaz." (Fatır 35/40)

"Ey insanlar! Rabbinizden sakının; bir günün korkusunu taşıyın ki,, o gün ne baba oğlu adına ödeme yapabilecek, ne de oğul babası adına bir ödemede bulunabilecektir. Allah'ın verdiği söz doğrudur; sakın bu hayat sizi aldatmasın. <u>O çok aldatan (şeytan), sakın sizi Allah ile aldatmasın.</u>" (Lokman 31/33)

Allah ile aldatmanın birkaç şekli vardır:

1- Allah ile Peygamberlerini Ayırma

Daha önce üzerinde durulduğu gibi her insan Allah'a inanır ve bu inancını bir şekilde ifade eder. Tanrıtanımaz diye adlandırılan ateist de öyledir. Adına ister Doğa, ister Gök Tanrı isterse ne denirse densin, Allah'ı inkar mümkün olmadığından tanrıtanımaz, babasını tanımazlık edene benzer. O, sıkışınca nasıl babasının desteğini ararsa bu da Allah'ın desteğini arar. Allah'ın her şey vermesini ama emir vermemesini ister. Böyle birinin peygambere inanması beklenemez. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah'ı ve peygamberlerini göz ardı eden, Allah'la peygamberleri arasını ayırmak isteyen, Allah'a inanır peygamberi tanımayız, diyen ve ikisi arasında bir yol tutmak isteyenler, işte onlar gerçek kâfirlerdir. O kâfirlere aşağılayıcı bir azap hazırlamışızdır. Allah'a ve peygamberlerine inananlara ve onlardan birini diğerinden ayırmayanlara gelince Allah, işte onları ödüllendirecektir. Allah bağışlar, ikramı çoktur." (Nisa 4/150- 152)

Peygamber tanımayanlarla yaptığımız bazı görüşmeler şöyledir:

Peygamber tanımaz- Benim Allah'ıma inancım sonsuzdur.

Bayındır- Allah'a herkes inanır, bu her insan için kaçınılmazdır.

Peygamber tanımaz- Ben zaman zaman Allah'ıma sığınır, onun yardım ve desteğini isterim. Böyle yaptığım zaman rahatlar, mutlu olurum.

Bayındır- Bunu herkes yapar. Zor olan Allah'ın emirlerine uymak, yani Peygambere uymaktır. Siz Peygambere uyma yerine gönlünüzce yaşamak istiyorsunuz değil mi?

Peygamber tanımaz- Elbette. Hayat benim hayatım; buna kim karışabilir?

Bayındır- O hayatı veren Allah karışamaz mı? İşte Allah'ın elçileri, onun bu konu ile ilgili emirlerini getirirler.

Peygamber tanımaz- Ama bu konuda, bir biriyle tutarsız, saçma sapan çok şey duydum. Bunların bir çoğu hurafeden ibaret, sonradan uydurulmuş şeyler.

Bayındır- Doğru karar vermenin yolu, dini kaynağından öğrenmektir. Dinin kaynağı Kur'ân'dır. Kur'ân'ı anlayarak okuyun. Eğer onun, ancak Allah'ın kitabı olabileceği kanaatine varırsanız, Muhammed aleyhisselamın da Allah'ın Elçisi olduğuna inanmak zorunda kalırsınız.

Eski bir peygamber tanımaz- Ben ateisttim. Eğer insanların din adına anlattıklarına baksaydım dinsiz kalırdım. Ben tıp doktoruyum. Bir gün Kur'ân'ı aldım ve in-

celedim. Maksadım Kur'ân'ın gerçekten Allah'ın kitabı olup olmadığını anlamaktı. Orada tıpla, bilhassa çocuğun ana rahminde geçirdiği safhalarla ilgili öyle bilgiler buldum ki, bunların o devirde bilinmesi mümkün değildi. Daha başka şeyler de gördüm ve kesin olarak anladım ki, bu Allah'ın kitabıdır. İşte o zaman müslüman oldum.

Bayındır- İşte böyle yapmak gerekir. Başkalarına bakarak değil, düşünerek ve araştırarak karar vermek gerekir. Bunun olmazsa olmaz şartı, Kur'ân'ı anlayarak incelemektir.

2- Sorumluluğu Allah'a Yükleme

Birçok kimse yaptığı yanlışların sorumluluğunu Allah'a yükler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Şirke düşmüş olanlar şöyle diyeceklerdir: "Eğer Allah dileseydi şirke düşmezdik, babalarımız da öyle. Hiçbir şeyi haram da kılmazdık." Onlardan öncekiler de aynı yalanı söylediler de baskınımıza uğradılar. De ki, "Elinizde, gösterebileceğiniz bir bilgi var mı?" Siz ancak kuruntuya uyuyor ve sadece tahmin yürütüyorsunuz. De ki: "En kapsamlı delil Allah'ınkidir. O dileseydi hepinizi yola getirirdi". (En'am 6/148–149)

Allah'ın dilemesi yani iradesi iki türlüdür; biri teşriî, diğeri tekvînî iradedir. Tekvînî irâde Allah'ın bir şeyi yaratma konusundaki iradesidir. Yaratmak istediği şeye, "ol" deyince oluverir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Bir şeyi istediği zaman onun işi sadece "ol" demektir; o iş hemen oluverir." (Yasin 36/ 82)

Allah'ın teşriî iradesi ise insanların davranışları ile ilgili iradesidir. O, koyduğu kanun ve kurallara uyulmasını ister ama kimseyi zorlamaz. Bu iradenin yerine gelmesi, insanın gayretine bağlıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"De ki: Bu gerçek Rabbinizdendir; isteyen inansın, isteyen de göz ardı etsin. Ama biz, yanlış yapanlara öyle bir ateş hazırladık ki, dumanı onları içine alacaktır. Yardım isterlerse, erimiş maden gibi yüzleri kavuran su ile yardımlarına koşulacaktır. Ne kötü içecek ve ne fena birliktelik!" (Kehf 18/29)

Allah Teâlâ, din konusunda baskı yapmadığı gibi kimsenin baskı yapmasına da razı olmaz. O bu konuda Muhammed aleyhisselamı şöyle uyarmıştır:

"Rabbin dilese, yeryüzünde kim varsa hepsi toptan inanır. İnanıncaya kadar insanları, sen mi baskı altında tutacaksın?" (Yunus 10/99)

"Onların yüz çevirmesi sana ağır geldiğinde yeri delmeye veya göğe merdiven dayamaya ve onlara bir mucize getirmeye gücün yetiyorsa hiç durma! Allah dilese onları kolayca doğru yolda toplayıverir. Sakın ha, cahillerden olma!" (En'am 6/35)

Allah Teâlâ, istekli olmayan hiç kimseyi yola getirmez. O, şöyle buyurur:

"Allah kâfir toplumu yola getirmez." (Maide 5/67)

"Allah zalim toplumu yola getirmez." (Tevbe 9/199)

"Allah fasık toplumu yola getirmez." (Tevbe 9/24)

Allah, yalnızca istekli olanları yola getirir. Bu konuda şöyle buyuruyor:

"Biz, her elçiyi kendi toplumunun dili ile gönderdik ki, onlara açıklamayı iyi yapsın. Bundan sonra Allah dileyeni sapıklıkta bırakır, dileyeni de yola getirir*[8]*. Güçlü olan o, doğru karar veren odur." (İbrahim 14/4)

İnsanın yola gelmesi, istekli olarak Allah'a yönelmesine bağlıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah, isteyeni sapıklıkta bırakır, kendine yöneleni de yola getirir." (Ra'd 13/27)

İyiliği sonsuz Allah, yola geldikten sonra yanlış işler yapan bir kulunu uyarmadan yoldan çıkmasını onaylamaz. Bu konuda şöyle buyurur:

"Allah bir cemaati yoluna kabul ettikten sonra, neden sakınacaklarını kendilerine açıkça bildirmeden onları yoldan çıkarması ihtimali yoktur." (Tevbe 9/115)

Sapıtanlar, açık uyarıları dikkate almayanlardır. Böyle bir toplum, önce refaha kavuşur, sonra hiç beklemediği bir anda cezaya çarptırılır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Ne zaman ki yapılan uyarıları göz ardı ettiler, biz

---

[8] Ulaşabildiğimiz mealler ayete şu anlamı vermişlerdir: "Biz, her elçiyi kendi toplumunun dili ile gönderdik ki, onlara iyice açıklasın. Bundan sonra Allah dilediğini sapıklıkta bırakır, dilediğini de yola getirir. Güçlü olan o, doğru karar veren odur."
Bu meal, hem Arapça dil kurallarına, hem de Kur'an'ın bütünlüğüne aykırıdır. Allah dilediğini yola getirecek ve dilediğini saptıracaksa neden elçi göndersin? Bu durumda elçinin, o toplumun dili ile açıklama yapmasının ne anlamı olur? Böyle anlamsız bir iş Allah'a yakıştırılabilir mi?
Çelişkiler, "يَشَاء = ister" fiilinin faili olan "o" zamirini, Arap dili kurallarına aykırı olarak, Allah lafzını gösterir saymaktan kaynaklanmıştır. Halbuki zamir, yanı başında bulunan "مَن = kim'i gösterir. Uzağı göstermesi için karine gerekir. Burada böyle bir karine yoktur. Ayetin doğru anlamı şöyledir: "... Bundan sonra Allah dileyeni sapıklıkta bırakır, dileyeni de yola getirir..."

de üzerlerine her şeyin kapılarını açıverdik. Kendilerine verilenlerle tam ferahladıkları bir sırada onları kıskıvrak yakaladık. Hepsi bir anda umutsuzluğa düştüler.” (En’am 6/44)

Allah, uyarılmamış bir topluma ceza vermez. Bu konuda şöyle buyurur:

“Kim yola gelse kendi için gelir. Kim de sapsa kendi aleyhine sapar. Kimse kimsenin günahını çekmez. Bir elçi gönderinceye kadar kimseye azap etmeyiz.” (İsra 17/15)

3- Yanlış Tevekkül

Tevekkül, bir işte aciz kaldığını kabul edip onu başkasına bırakmaktır[9]. Allah’a tevekkül ise, bir işte yapabileceği her şeyi yapıp gerisini Allah’a bırakmak olur. Fakat tevekkül zamanla, kendini yormadan “işi Allah’a bırakma” şeklinde anlaşılmıştır. Bazı âyetler de buna göre yorumlanınca tembelliğe açık ama gelişmelere kapalı ve sorumluluğu Allah’a yükleyen bir davranış biçimi ortaya çıkmıştır. Hâlbuki Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***“İnsanın çalışmasından başkası kendinin değildir.”*** (Necm 53/39)

“İnsanlardan kimi der ki: “Rabbimiz! Bize ne vereceksen, bu dünyada ver!” Onun Ahirette alacağı bir şey kalmaz. Onlardan kimi de şöyle der: “Rabbimiz! Bize bu dünyada güzellik ver, Ahirette de güzellik ver. Bizi o ateşin azabından koru!

Onlardan her birine kazandıklarından bir pay var-

---

[9] Mütercim Asım, Kâmus Tercümesi (Firuzabâdî’nin), Bahriye Matbaası 1305, (وكل) maddesi.

dır. Allah hesabı çabuk görür." (Bakara 2/200-202)

Demek ki, dünyayı isteyen çalışmak zorundadır. Hem dünyayı hem ahireti isteyen de çalışmak zorundadır. Çalışmayana bir şey yoktur. Başarının iki şartı vardır; biri istemek, diğeri gerekli güce sahip olmaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Senin Rabbin rızkı, isteyen ve gücü yeten için yayar. O, kullarının içini bilir ve onları görür."*** (İsra 17/30)

Yeryüzünde peynir, ekmek, aş vs. hazır vaziyette yoktur. Ama Allah, onları elde etme imkânlarını yaratmıştır. Bu imkânları kullanmayanlar, o nimetlere ulaşamazlar. O, şöyle buyurur: ***"Allah yeryüzündeki yiyecekleri, dört günde belirlemiştir. Bunlar araştıranlar için eşit uzaklıktadır."*** (Fussilet 41/10) Kim gerekli çalışmayı yaparsa o nimetlere ulaşabilir.

Bulunduğumuz bölgede Allah, hangi nimet ve imkânları yaratmışsa ancak onları bulabiliriz. Allah kendine şöyle seslenmemizi istemiştir: ***"… Dilediğine hesapsız rızık verirsin."*** (Al-i İmran 3/27)

İmkânlar bol olsa ama gerekli güce sahip olmazsak veya gücümüz olduğu halde çalışmazsak elimize bir şey geçmez. Bu sebeple gerekli gücü elde etmeli ve başarı için elden geleni yapmalıdır. Kuraklık, aşırı yağmur ve deprem gibi afetlere karşı gücümüz olmadığından o gibi konularda da bütün tedbirleri aldıktan sonra Allah'a tevekkül etmeliyiz.

Tefsir ve meallerde bazı ayetlere farklı anlam verilerek, yanlış tevekkül anlayışı körüklenmiştir. Mesela yukarıda mealini verdiğimiz İsra 17/30. âyetine şöyle meal verilmiştir:

"Senin Rabbin dilediğine rızkı genişletir ve daraltır. O, kullarının içini bilir ve onları görür."

Farklı anlamın sebebi, ayetteki " يَشَاءُ = ister" ve " يقدر = gücü yeter" fiillerinin faili olan "o" zamirinin neyi gösterdiği ile ilgili tercihtir. Arapça'da zamir en yakınını gösterir, uzak için karine gerekir. Böyle bir karine olmadığından burada zamir, "مَن = kim"i gösterir. Ama tefsir ve meallerde zamirin, uzakta bulunan الله lafzını gösterdiği kabul edilmiştir. Buna bir örnek de Sebe' suresinin 39. âyetidir. Elimizdeki mealler şu şekildedir:

"De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğine rızkı bol verir, dilediğine de kısar[10]***"***

Arapça bakımından doğru anlam şöyle olur:

"De ki: "Rabbim, kullarından isteyen ve gücü yeten için rızkı yayar."

4- Allah'ın Affı ile Aldanma

Çok kimse, "Allah bize niye azap etsin ki?" "Yarattığı, besleyip büyüttüğü kuluna azap eder mi?" gibi sözlerle kendini aldatır. Kimileri de yaptıkları bazı iyi işlerin kurtuluşlarına sebep olacağını sanır. Bedir'de Peygamberimizin amcası Abbas ve arkadaşları esir olunca Müslümanlar onları müşrik oldukları için ayıplamışlardı. Abbas şöyle dedi: "Vallahi biz de Mescid-i Haramı ibadete

---

[10] Bu meal, Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir'den alınmıştır. Bu tefsir, Hayrettin KARAMAN, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞIRICI ve Sadrettin GÜMÜŞ tarafından hazırlanmış olup 2004'te Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanmıştır.

açık tutar, sıkıntıda olanın sıkıntısını giderir, Kâbe’yi korur, hacılara su dağıtırız.” Bunun üzerine şu ayet indi[11]:

“Siz, hacca gelenlere su vermeyi, Mescidi Haramı ibadete açık tutmayı, Allah’a ve ahiret gününe inanan ve Allah yolunda cihat eden kişinin yaptığı ile bir mi tutuyorsunuz? Hayır, Allah katında bunlar bir tutulamazlar. Allah zalimler topluluğunu doğru yola getirmez.” (Tevbe 9/19)

Kendini Allah’ın affı ile aldatanların ahiretteki durumu ile ilgili ayetlerden biri şudur: ***“Yanlış yapanların elinde bu dünyanın bütün malları ve bir o kadarı daha olsa, kıyamet günündeki azabın verdiği sıkıntıdan kurtulmak için feda ederlerdi. Çünkü onların Allah’tan beklemedikleri şeyler, karşılarına çıkacaktır.”*** (Zümer 39/47)

Allah inananları da birçok imtihandan geçirecektir. O, bu konuda şöyle buyuruyor:

“Elif, Lam, Mim. İnsanlar ne sanıyorlar, inandık dediler diye denemeye tabi tutulmadan bırakılacaklar, öyle mi?

Doğrusu, biz onlardan öncekileri denedik. Allah, doğru olanları elbette ortaya çıkaracaktır. Elbette yalancıları da ortaya çıkaracaktır.

Yoksa kötülük yapanlar elimizden kurtulacaklarını mı hesap ediyorlar? Ne de kötü karar veriyorlar!

Kim Allah’a kavuşma umudu içinde ise Allah’ın

11 İsmail b. Ömer b. Kesir (v. 774 h. /1373.), Tefsîru ibn Kesîr, Beyrut 1401, c. II, s. 342.

belirlediği vakit, kesin olarak gelecektir. O işitir ve bilir.

Kim cihad ederse cihadı kendi için yapar[12]. Allah'ın kimseye ihtiyacı yoktur.

İnanan ve iyi işler yapanların kötülüklerini kesin örteriz. Alacakları karşılık da kesin olarak yaptıklarının daha iyisi ile olacaktır." (Ankebut 29/1–7)

5- Allah'ın Gücü ile Aldanma

Bazı kimseler Allah ile ilgili olur olmaz şeyler söyler, delil olarak da "Allah'ın buna gücü yetmez mi?" derler. Bu konuda bir Şeyh ile aramızda geçen konuşma şöyledir:

Bayındır- Medine'de hacılarla sohbet ederken gaybı Allah'tan başkasının bilemeyeceğinden bahsettim. Müridelerinizden bir hanım dedi ki; "öyle diyorsunuz ama biliyorum ki benim şeyhim, gece yatakta kaç kere sağa sola döndüğümü bile bilir."

Şeyh Efendi - Allah bildirirse bilemez mi? Allah'ın buna gücü yetmez mi?

Bayındır- Allah'ın gücünün yetmediği ne var ki? Ama onun gücüyle delil getirilmez. Allah dilerse Elçisi Muhammed'i cehenneme, şeytanı da cennete koyamaz mı? Onun buna gücü yetmez mi?

Şeyh Efendi - Elbette yeter.

Bayındır- Ama o, şeytanı cehenneme koyacağını Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi de cennette

12 Faydasını kendi görür.

Makâm-ı Mahmud denen en üst makama getireceğini bildirmiştir[13]. Artık Allah'ın gücü delil getirilerek buna aykırı bir iddia yapılamaz. ***"Allah size gaybı bildirecek değildir."*** (Al-i İmran 3/179) âyetinden sonra da kimse, Allah'ın gücünü delili getirip bunun aksini iddia edemez.

B- İMAN

İman, emn (أمن) kökündendir. Emn, korkuyu atıp rahatlama ve güven duyma anlamına gelir. İman, emn içine girmek, yani bir konu ile ilgili korkuları atıp ona güvenmek ve inanmak demektir. Bu sebeple iman, kesin bilgiye dayanmalıdır. Yukarıda belirtildiği gibi Allah konusunda her insan, yakın ve uzak çevresinde yaptığı gözlemlerle kesin bilgiye ulaşır. Kur'ân'da, Allah'ın varlığını ispatla ilgili ayet olmaması ve peygamberlerin bu konu ile uğraşmamaları bundandır.

Allah, emirlerini peygamberleri aracılığı ile gönderir. Her peygambere, taklit edilmesi imkânsız bir belge verir. Bu sebeple o belgeye mucize denir. Mucizeyi görenler, o şahsın Allah'ın peygamberi olduğunda şüphe etmezler. Son peygamberin mucizesi Kur'ân'dır. Kur'ân üzerinde düşünen herkes, onun ancak Allah'ın Kitabı olabileceğini anlar. Onu getiren de, zorunlu olarak Allah'ın Peygamberi olacaktır. O zaman Allah'a inanan ve güvenen her insanın, o Kitaba inanması ve güvenmesi kaçınılmaz olur.

Allah'ı bilmek ile Allah'a inanmak farklı şeylerdir. Tanıdığınız ve bildiğiniz biri için; "ben ona inanmam" der-

---

[13] *"Geceleyin uyanıp, yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl. Bakarsın Rabbin seni Makamı Mahmûda yükseltir."* (İsra 17/79)

siniz. Bu, ona güvenmediğinizi gösterir. Allah’a inanmak için ona güvenmek gerekir. Ona güvenmek, onun bütün emir ve yasaklarına güvenmekle olur. Herhangi bir konuda gösterilen güvensizlik, imansızlık sayılır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Ey İnananlar! Allah’a ve Elçisine inanın. Elçisine indirdiği bu Kitaba ve daha önce indirdiği Kitaplara da inanın. Kim Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, elçilerini ve ahiret gününü göz ardı ederse, gerçekten derin bir sapıklığa düşmüş olur.” (Nisa 4/136)

“Ey ehl-i Kitap! Dininizde aşırılık etmeyin, Allah hakkında sadece gerçeği söyleyin. Meryem oğlu İsa Mesih, başka değil, yalnızca Allah’ın elçisidir, Meryem’e ulaştırdığı “ol” sözüyle olmuştur. O, Allah’tan bir ruhtur. Öyle ise Allah’a ve elçilerine inanın. “Tanrı üçtür” demeyin; bunu söylemekten vazgeçin, böylesi sizin için iyi olur. Allah tek Tanrı’dır, başkası da yoktur. Böyleyken onun çocuğa ne ihtiyacı olur!.. Göklerde ne var, yerde ne varsa hepsi onundur. Koruyucu olarak Allah yeter.” (Nisa 4/171)

C- ŞİRK VE KÜFÜR

Şirk, Allah'a ait bazı özellikleri başka varlıklarda da görerek onlara tanrısal nitelik vermektir. Bu konu yukarıda geçmişti. Aşağıda daha geniş açıklamalar gelecektir.

Küfür, kâfirlik demektir. Kelimenin kökü küfr ve küfûr'dur, örtme ve görmezlikten gelme anlamına gelir. Yapılan iyilikleri görmezlikten gelen kişiye Arapça'da kâfir, Türkçe'de nankör denir. Allah'ın varlığı açık bir gerçek iken birçok kimse, onu hesaba katmadan hayatını sürdürür. Allah'ı hesaba katanların birçoğu, ilişkilerini aracılarla yürüttüğüne inandığı için onu, bu çerçevenin elverdiği kadar hesaba katar.

Kâfir ve müşrik kelimeleri, aynı şeyin iki farklı yüzünü gösterir. Yani her kâfir müşrik ve her müşrik kâfirdir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "***Ehl-i Kitaptan ve müşriklerden kâfir olanlar, kendilerine gerçekleri açıklayan biri gelinceye kadar çözülecek değillerdir.***

O, Allah adına gelen bir elçidir; tertemiz sayfalar okur. O sayfalarda kesin ve doğru hükümler vardır". (Beyyine 98/2–3)

Ayette geçen "المشركين= müşrikler" kelimesi marifedir. Belirli bir müşrik kesimi yani ehl-i kitabın dışında kalan müşrikleri ifade eder. Yoksa ehl-i kitabın müşrik olmadığını göstermez. Çünkü onlardan kâfir olanların müşrik olduklarını gösteren ayetler vardır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Hahamlarını ve papazlarını, Allah ile kendi aralarında aracı rabler edindiler. Meryem oğlu Mesih'i de öyle. Oysa onlara verilen emir, sadece tek bir Tanrı'ya kul olmaları idi. Ondan başka tanrı yok-***

tur. Allah, onların şirkinden uzaktır." (Tevbe 9/31)

Her toplumun geçmişinde bir peygamber vardır. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: ***"Ya Muhammed, seninle o gerçeği (Kur'ân'ı), müjdeci ve uyarıcı olasın diye gönderdik. Her ümmetin geçmişinde bir uyarıcı, kesin vardır."*** (Fatır 35/24) Mekke toplumunun geçmişinde İbrahim ve İsmail peygamberler vardı. Kureyşliler İbrahim soyundan gelmekle öğünür[14], ondan kalma hac ve umre ibadetlerini kesintisiz yerine getirirlerdi. Ama ellerinde ona ait bir ilahi kitap yoktu. Bu sebeple onlar ehl-i kitap değillerdi. Yahudilerin geçmişinde Musa aleyhisselamla birlikte birçok peygamber ve onlardan kalma Tevrat vardır. Hıristiyanların geçmişinde ise İsa peygamber ve ellerinde İncil vardır. Bu sebeple onlar ehl-i kitap sayılmışlardır.

Tevrat ve İncil, ilk saflığı ile korunamamıştır. Ama temel konularda Kur'ân ile ortak hükümleri vardır. Bu sebeple Kur'ân onları, bu temel noktalara çağırır. Allah Teâlâ şöyle buyurur;

"De ki: "Ey Kitap ehli! Gelin, size göre de bize göre de doğru olan şu sözde birleşelim; Allah'tan başkasına kul olmayalım. Ona bir şeyi ortak koşmayalım. Hiçbirimiz Allah ile kendi arasına birilerini koyarak rabler edinmesin". Eğer yüz çevirirlerse deyin ki: "Şahit olun, biz teslim olmuş kimseleriz". (Al-i İmran 3/64)

Mekkeli müşriklerin ve diğerlerinin elinde böyle bir metin olmadığı için onlara, akıllarını ve bilgilerini kullanma

[14] İbn Hişam, Siret'un-Nebî, M. Muhyiddin Abdülhamid'in tahkikiyle, Beyrut, 1401/1981, c. I, 216.

çağrısı yapılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"İşte bu, Rabbinin, dosdoğru yoludur. Aklını başına alacak kimseler için bu ayetleri uzun uzadıya açıkladık."*** (En'am 6/126)

"Doğru yol kendisine apaçık belli olduktan sonra kim bu Elçi'den ayrılır, inananların yolundan başka bir yola girerse onu döndüğü yöne çeviririz ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir dönüş yeridir!" (Nisa 4/115)

Tevrat ve İncil'e sahip olmaları, Yahudi ve Hıristiyanların müşrik olmalarına engel olamamıştır. Önemli olan bir ilahî kitaba sahip olmak değil, ona uymaktır. Elinde Kur'ân olan, hatta onu ezberleyen ve onun ilmini yapan nice müslümanın da şirke düştüğünü görüyoruz.

Allah'a tam güvenme ve kayıtsız şartsız boyun eğme, imanın olmazsa olmaz şartıdır. Ama insanların çoğu, Allah'a karşı bazı şartlar ileri sürerler. Kimileri şartları kendileri belirler, kimileri de bozulmuş bir dinin veya bir tarikatın ileri sürdüğü şartları uygun bulurlar. Kendini veya başkasını, Allah'a şart ileri sürecek seviyede gören, onu o konuda Allah ile eşit görmüş ve tanrı edinmiş olur. Bunlar zor durumda kaldıkları zaman koştukları bütün şartları unutur ve samimi olarak Allah'a yönelirler. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Denizde başınıza bir sıkıntı gelse, yardıma çağırdığınız herkes kaybolur; yalnız Allah kalır. Allah sizi kurtarıp karaya çıkardı mı, yüz çevirirsiniz. İnsan, yapılan iyiliği görmez."*** (İsra 17/67)

Müşrikler birkaç kısma ayrılırlar:

1- Kendini Tanrı Edinenler

Allah'a inanmadıklarını söyleyenlerin tamamı müşriktir. Onların hepsi Allah'ı var ve bir bilir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Onlara sorsan ki:"Gökleri ve yeri yaratan, Güneş'e ve Ay'a boyun eğdiren kimdir?" Kesinlikle "Allah'tır" derler. Öyleyse nereden destek alıyor da halden hale giriyorlar[15]? Allah rızkı, kullarından isteyen ve gerekli güce sahip olan için yayar. Allah her şeyi bilir. Onlara sorsan ki; "Gökten su indirip ölü toprağı dirilten kimdir?" Şüphesiz "Allah'tır" diyeceklerdir. De ki; Allah neylerse güzel eyler. Ama onların çoğu bunu düşünmezler." (Ankebut 29/61–63)

"Desen ki: Gökten ve yerden size rızık veren kim? Ya da işitmeyi ve görmeyi sağlayan kim? Kimdir o diriyi ölüden çıkaran, ölüyü de diriden çıkaran? Ya her işi çekip çeviren kim? "Allah'tır" diyeceklerdir. De ki; öyleyse hiç sakınmaz mısınız? İşte sizin gerçek Rabbiniz Allah'tır. Hakkın ötesi sapıklık değildir de ya nedir? Nasıl da döndürülüyorsunuz?" (Yunus 10/31–32)

Allah, Âdem'e secde emri verince İblis, kendi şartlarına uymadığı için secde etmemişti. Konu ile ilgili ayetler şöyledir:

"Bir gün Rabbin meleklere demişti ki: "Ben, kurumuş çamurdan, değişken kara balçıktan bir insan yaratacağım. Onu düzenleyip içine ruhumdan üflediğim zaman ona secde edin. "Bütün melekler he-

---

[15] Ayet iyi anlaşılsın diye tefsiri mana verilmiştir.

men topluca secde ettiler. İblis öyle yapmadı. O, secde edenlere katılmamakta direndi. Allah dedi ki: “İblis! Senin neyin var ki, onlarla birlikte secde etmedin?” Dedi ki, “Kıvamına gelmiş ve kurumuş kara balçıktan yarattığın insana secde edemem.”Allah dedi ki, “Öyleyse çık oradan, çünkü sen kovuldun.” (Hicr 15/28-34)

“O, direnmiş, büyüklük taslamış ve kâfirlerden olmuştu.” (Bakara 2/34)

İblis’in büyüklük taslaması Âdem’e değil, Allah’a karşıydı. Çünkü uygun bulmadığı, Allah’ın emriydi. Bu yüzden Allah ona, ***“..İn oradan, orada büyüklenmek sana düşmez; çık, sen alçağın tekisin”*** demişti. (Araf 7/13)

İblis, Allah’ın ne varlığını, ne birliğini inkâr etmiştir. Sapık sayıldıktan sonra bile şöyle demiştir:

“..Doğrusu ben Allah’tan korkarım, Allah’ın cezası pek ağırdır.” (Enfal 8/48)

İblis ahirete de inanır. Çünkü kovulunca şöyle demişti: ***“Rabbim! Hiç olmazsa, tekrar dirilecekleri güne kadar bana süre tanı.”*** (Hicr 15/36)

Allah’ı, melekleri ve ahirette yeniden dirilmeyi kabul eden böyle birine birçok kimse “iyi Müslüman” diye bakabilir. Üstelik İblis kâfir olduğu zaman, ne inanacağı bir peygamber ne de indirilmiş kitap vardı. Onun kâfirliği, bir konuda Allah’a şart ileri sürmesi ile başladı.

Tanrı tanımaz denen ateistler de öyledir. Onlar da her konuda, kendi şartlarına uyarlar. Allah’ın emirlerinden kendilerine uygun geleni beğenir, gelmeyeni reddederler. Sıkışınca da Allah’a sığınır ve ondan yardım ister-

ler. Bunların tanrısı önce kendileri, sonra Allah'tır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Kendi arzusunu kendine tanrı edineni görmen gerekmez mi? Ona sen mi vekil olacaksın? Yoksa sen zannediyor musun ki, onların çoğu söz dinler veya aklını çalıştırır? Onlar; koyun, sığır ve deve gibidirler; hayır, daha düşük seviyededirler." (Furkan 25/43–44)

"Kendi arzusunu kendine tanrı edineni görebildin mi? Bilgili olduğu halde Allah onu sapık saymış, kulağına ve kalbine izler koymuş, gözünün önünde perde oluşturmuştur. Allah sapık saydıktan sonra onu kim yola gelmiş kabul edebilir? Kafanızı kullanmaz mısınız?" (Casiye 45/23)

Herkeste ebedi yaşama duygusu vardır. Her insan, hiç ölmeyecekmiş gibi davranır. Ahiret inancı bu duyguyu tatmin eder. Kendini tanrı edinenlerinden kimileri duygularını reenkarnasyon ile tatmine çalışırlar. Yani öleceklerini ve yeni bir bedenle tekrar dirileceklerini söylerler.

"Derler ki; "Bu dünyadaki hayatımızdan başkası yoktur. Ölürüz ve diriliriz; bizi mahveden, sadece yaşlanmadır." Onların bu hususta bir bilgisi yoktur, sadece tahmin yürütürler." (Casiye 45/24)

Kimileri de ölümle her şeyin biteceğini ve hesap gününün yalan olduğunu söyleyerek duygularını bastırmaya çalışırlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"O yalan sayanların, o gün başlarına gelecek var!

Hesap gününü yalan sayanlar var ya, işte onla-

rın…

Onu, taşkınlık eden ve günaha düşkün olanlardan başkası yalan saymaz.

Onlara ayetlerimiz okununca “Eskilerin masalları…” derler.

Yok, öyle değil; aslında onların yapıp ettikleri şeyler kalplerini paslandırmıştır.

Onlar o gün Rablerinden uzak kalacaklardır.

Sonra onlar Cehennemde kızartılacaklardır.

Sonra onlara şöyle denecektir: “Sizin yalan sayıp durduğunuz işte budur.” (Mutaffifîn 83/10–18)

2- Aracı Tanrı Arayanlar

İnsanlardan kimi, kendi ile Allah arasında aracılık yapacağını hayal ettiği şeylere tutulur. Oysa bu boş bir kuruntudur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***“Biz bu Kitabı sana gerçeklerle dolu olarak indirdik. Öyle ise sen bu dini, Allah için saf ve duru halde tutarak Allah’a kul ol.”*** (Zümer 39/2)

Dini, Allah için saf ve duru tutmak, Kur’ân’a uymakla olur. Bunu, dini kullanarak dünyalık elde etmeyi düşünmeyenler yapabilirler. Onlar, din tebliği yaptıkları kişilere, peygamberlerin söyledikleri şu sözü söylerler:

“Sizden, bu yaptığıma bir karşılık beklemem. Bu herkese, sadece görevini hatırlatmadır, o kadar.” (En’am 6/90)

Dini kullanarak dünyalık elde etmek isteyenler, dini kendilerine uydururlar. Bunu ancak o din hakkında ye-

terli bilgiye sahip olanlar yapabilirler. Onların hedef kitlesi, doğru yolda olanlardır.

Her insan gibi, doğru yola girenlerin de bazı istekleri ve gelecekle ilgili endişeleri vardır. Tuzakçılar, asıl oyunu burada oynarlar. Din büyüklerine, Allah’a ait bazı özellikler yükler, onların aracılığı ile sunulan isteklerin kabul edileceğini ve Ahirette şefaatlerinden yararlanılacağını, üstüne basa basa söylerler. Allah’ın kitabını da buna uygun yorumlar, aykırı gelen ayetleri başka tarafa çekerler.

Hepsi de ölmüş olan o büyükleri, kendileri temsil ederler. Buna layık olduklarını göstermek için farklı giyinir, farklı konuşur ve farklı davranırlar. Büyüklere ait olduğunu söyledikleri hayali hikâyelerle kendilerine destek ararlar.

Aklını kullanan herkes, bunun bir oyun olduğunu anlar, ama arzuları okşadığı için birçok kimse bundan etkilenir. Böyle kimseler başlangıçta, akıllarıyla duyguları arasında çatışma yaşarlar. Sonra duyguları ağır basar ve tuzağa düşerler. Daha sonra en küçük tesadüfü tuzakçıların kerameti sayar, onlara kul-köle olurlar. Hepsi de bu oyunun farkında olduğu için bir suç çetesi gibi birbirlerine kenetlenirler.

Allah’a yönelen her insan bu tuzaklarla karşılaşır. Bu gibiler çoğunlukla duygu yüklü olurlar. Onların duyguları, çevrelerinde oluşturulan yoğun hurafe bombardımanı ile birleşince tuzağa düşmeleri kolaylaşır. Nesilden nesile yapılan eklemelerle Allah’ın dininden uzak, ama onu istismar eden büyük bir cemaat ortaya çıkar.

Müşrikleri biraz yakından görmeye çalışalım.

a- Müşrik Allah’a İnanır

Müşrik, ortak koşan anlamınadır. Ortaklık en az iki şey arasında olur. Müşrik için bunların birincisi daima Allah’tır. Onun müşrik olması; bir varlığı, Allah’a has özeliklerden bazısına sahip görmesi sebebiyledir.

Hiç kimse, şirke sağlam bir gerekçe bulamaz. Ama Allah’a yakın olduğuna ve manevi yardım yapacağına inanılan kimselerin etrafında bir cemaat oluşur. Onlara katılanlar orada olmanın bazı faydalarını görebilirler. Bunları oraya bağlayan, bu menfaat ilişkisidir. Şu ayet, ona dikkat çekmektedir:

“ (İbrahim şöyle) ***demişti: Allah’tan önce putlara tutulmanız sadece bu hayatta birbirinize karşı bir sevgi ortamı oluşsun diyedir. Sonra, kıyamet gününde biriniz diğerini tanımayacak ve biriniz diğerine lanet edecektir. Varacağınız yer o ateştir; size yardım eden de olmayacaktır.”*** (Ankebût 29/25)

Bunlar, din adı altında, menfaate dayalı bir örgüte katıldıklarının farkındadırlar. Bu sebeple, yarın Allah’a karşı şunu diyemeyeceklerdir:

“Önceden ortak koşanlar babalarımızdı. Biz ise onlardan sonra gelen bir nesil idik. Şimdi o batıla sapanların işlediklerinden ötürü bizi yok mu edeceksin?” (Araf 7/174)

Çünkü şirke düşenler; ***“...Allah’a verdikleri sözün kesinleşmesinden sonra caymış, Allah’ın birleştirilmesini emrettiği şeyi*** (yani Allah ile ilişkilerini) ***kesmiş olurlar.”*** (Bakara 2/27)

Bunlar kendilerini Allah ile aldatmış olurlar. Çünkü he-

deflerinin Allah'a yaklaşmak olduğunu söylerler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"İyi bil ki, saf din Allah'ın dinidir. Onun yakınından veliler edinenler şöyle derler: "Bizim onlara kul olmamız, sadece bizi Allah'a iyice yaklaştırsınlar diyedir." (Zümer 39/3)

Fakat bunların onları, Allah'a yaklaştıracağına dair belgeleri yoktur.

b- Müşrik Allah'a İbadet Eder

Hac ve umre, İbrahim aleyhisselamla birlikte başlamıştır. 9. hicri senede Mina'da, Ali tarafından halka hitaben şu ayet okununcaya kadar Mekke müşrikleri bu ibadetleri, kesintisiz yapmışlardı.

"Ey inananlar! Müşrikler sadece bir pisliktir. Artık bu yıldan sonra Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar." (Tevbe 9/ 28)

Arafat'ta vakfe, hac ibadetinin ana direğidir. Ama Mekkeli müşrikler hac için Arafat'a çıkmazlardı. Arafat, "hill" denen Mekke sınırlarının dışındadır. Diyorlardı ki, "Biz İbrahim'in oğullarıyız, saygın bir topluluğuz, Kâbe'nin idarecileri ve Mekke'nin yerlileriyiz. Araplar içinde bize denk olan yoktur. Kimse bizim yerimize denk bir yere sahip değildir. Bizimle ilgili söylenenler hiçbir Arap için söylenmemiştir. Öyleyse hiçbir yere Harem kadar değer veremeyiz, yoksa Arapların bize olan saygıları azalır[16]." Allah Teâlâ bunu yasaklamış ve o eksiğin tamamlanmasını emretmiştir:

---

[16] İbn Hişam, Siret'un-Nebî, c. I, 216.

"Haccı ve umreyi Allah için, eksiksiz yerine getirin..." (Bakara 2/196)

Hac mevsimi ile ilgili bir değişikliğin yapılmadığını da şu ayetten öğreniyoruz:

"Hac bilinen aylarda olur. Her kim o aylarda hac ibadetine başlarsa artık hac sırasında onun için eşine yaklaşmak, yoldan çıkmak ve dövüşme diye bir şey olamaz..." (Bakara 2/197)

Daha önce anlatıldığı gibi müşrikler hacılara su vermek ve Mescid-i haram'ı ibadete açık tutmak gibi şeylerle övünürlerdi.

c- Müşrik Aracılara İnanır

Müşrik, Allah'ı yeryüzü krallarına benzeterek kendinden uzak sayar. Krala ulaşmak isteyenin, ona yakınlığı olan biri aracılığı ile ulaşmak istemesi gibi müşrik de Allah'a ulaşmak için ona yakın olduğuna inandığı birini aracı yapmak ister. Hıristiyanların İsa'yı Allah'ın oğlu, Mekkeli müşriklerin putlarını Allah'ın kızları[17], büyüklerinin ruhlarından yardım umanların da onları, Allah'ın özel dostları saymaları bundandır.

Müşrik aracıyı, manevi gücü olan bir varlık sayar, ona yakınlık için kurbanlar sunar, hatırası karşısında saygı ile eğilir. Onunla ilişkilerini canlı tutar ki, o da onun, Allah ile ilişkilerini canlı tutsun. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"İnsanlar arasında Allah'ın yakınından endâd edinenler vardır. Onları, Allah'ı sever gibi severler." (Bakara 2/165)

---

17 Muhammed b. Cerîr et-Taberî, Cami'ul-beyân fî tefsîr'il-Kur'an (Taberi Tefsiri), Beyrut 1412/1992, c. 11, s 519, Necm 19. Ayet.

Endâd, nidd'in çoğuludur. Nidd, Allah'a benzer bazı niteliklere sahip görülen ve aykırı şeyleri savunabileceğine inanılan varlıktır[18]. Allah'ın onları kırmayacağına, gerekirse Allah'a, onun istemediği bir şeyi kabul ettirebileceklerine, onların bu gücü Allah'tan aldıklarına inanılır.

Bir de müşrikler, bu arabulucuların kendilerine şefaatçi olacaklarına inanırlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah'a karşı yalan uydurandan veya onun ayetleri karşısında yalan söyleyenden daha zalim kim olabilir? Bu suçu işleyenler umduklarını bulamazlar.

Onlar, Allah'tan önce öyle şeye kul olurlar ki, onlara ne faydası olur ne de zararı. Derler ki, 'Bunlar, Allah katında bizim şefaatçilerimizdir.' De ki: "Göklerde ve yerde, Allah'ın bilmediği bir şeyi mi ona haber veriyorsunuz?" Allah, onların şirkinden uzaktır ve yücedir." (Yunus 10/17–18)

Peygamberler insanları, yalnız Allah'a kul olmaya çağırmışlardır[19]. Yalnız Allah'a kul olan, yardımı yalnız ondan ister. Müslümanlar, namazların her rekâtında "***Yalnız sana kul olur ve yalnız senden yardım dileriz."*** (Fatiha 1/4) derler.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"De ki: Allah ile kendi aranıza koyup yardıma çağırdıklarınıza kul olmam bana yasaklandı. Bu yasak, Rabbimden bana, açık âyetler geldiği vakit kondu.

---

18 Bkz. İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab, (ند) mad. Daru Sâdır, Beyrut, c. III, s. 420.

19 İlgili ayetlerden bir kaçı şunlardır: En'am 6/56; Ra'd 13/36; Enbiyâ, 21/25; Zümer 39/11.

Ben varlıkların sahibine teslim olma emir aldım.

Sizi yaratan odur. O, önce topraktan, sonra nutfeden[20], sonra da alakadan[21] yaratır; sonra sizi bir bebek olarak dışarı çıkarır ki güçlü kuvvetli hale gelesiniz ve nihayet ihtiyar kişilere dönüşesiniz. Kiminiz daha önce ölür, kiminiz de, belirli bir süreye kadar yaşar. Belki aklınızı kullanırsınız.

Can veren odur; öldüren de o. O bir işe karar verirse, sadece "Ol" der, hemen oluverir.

Allah'ın ayetleri karşısında haklı çıkmaya çalışanları görmez misin? Bunlar nereden destek alarak halden hale giriyorlar[22]?

Bunlar öyle kimselerdir ki, hem Kitap karşısında, hem de elçilerimize gönderdiğimiz şeyler karşısında yalan söylerler. Ama elbette öğreneceklerdir.

Hem de boyunlarında halkalar varken ve zincirlerle sürüklenirken öğreneceklerdir.

Kaynar suyun içinde sürüklenirken… Sonra ateşte kızartılacaklardır.

Sonra onlara şöyle denecek: O şirk koştuğunuz şeyler nerede? Allah ile kendi aranıza koyduklarınız vardı ya işte onlar? Diyecekler ki, "Onlar bizden ayrıldılar. Aslında biz, eskiden de Allah'tan başka bir şeyden yardım istemezdik." Allah, o kâfirleri, işte bu tavırlarından dolayı sapık sayar.

---

20 Meniden.

21 Ana rahminde asılı duran canlı.

22 Ayet iyi anlaşılsın diye tefsîrî mana verilmiştir.

Başınıza gelen bu şeyler, yeryüzünde haksız yere şımarmanıza ve böbürlenmenize karşılıktır.

"Girin Cehennemin kapılarından; hiç çıkmamak üzere girin!" Kendini büyük görenlerin yeri gerçekten ne kötüymüş! (Mümin 40/66–76)

İslam'ın dışındaki bütün dinlerde aracılık inancı vardır. Aracıların adının değişmesi ile dinlerin adı değişir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Şurası bir gerçek ki, insanı yaratan biziz. Ona şahdamarından da yakınız. Bu sebeple içinin ona ne fısıldadığını biliriz."*** (Kaf 50/16)

d- Müşrik Aracıların Şefaatine İnanır

Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Onlar Allah'tan önce, kendilerine ne zarar ne de fayda verecek durumda olmayan şeylere kul olurlar. Derler ki, "Onlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir". De ki; göklerde ve yerde Allah'ın bilmediği bir şey var da siz onu mu haber veriyorsunuz? Öyle şey olur mu? Allah, onların şirklerinden uzaktır."*** (Yunus 10/18)

e- Müşrik Şirki Reddeder

Müşrikler, asıl hedeflerinin Allah'a yaklaşmak olduğunu söylerler. Allah'a yakın saydıkları bir kısım varlıklara, aracılık ve şefaatçilik görevi yüklemeleri bundandır. Bu sebeple, hiçbir şeyi Allah'a, tam ortak saymadıklarını düşünürler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Onların hepsini bir araya toplayacağımız gün, ortak koşmuş olanlara şunu diyeceğiz: "Hani nerede o sizin kuruntusunu ettiğiniz şeyler?"

Onların kaçamak cevabı şu olacaktır: "Rabbimiz Allah'a and olsun ki bizler müşrik değildik."

Bak işte, kendilerini nasıl da yalanladılar. Allah'a karşı eş koştukları şeyler kendilerinden nasıl da uzaklaştı." (En'am 6/22–24)

Müşrikler bu kaçamak tutumu dünyada da sergilerler. Mekkeli müşriklerin, Kâbe'yi tavaf ederken söyledikleri şu söz de onların bu tutumlarını ele veriyor. "*Emret Allah'ım, Senin hiçbir ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın*[23] *vardır ki, onun da bütün yetkilerinin de sahibi sensin*[24]."

Müşriklerin kafası çok karışık olur. *"O ortağın ve bütün yetkilerinin sahibi Allah'tır*" demekle kendilerini kurtaracaklarını sanırlar. Kutup, gavs, evtad vs. adlarla andıkları kişilere olağanüstü yetkiler yakıştıran tarikatlar da öyledir. Onlar da bu yetkiyi Allah'ın verdiğini söyleyince işin içinden sıyrılacaklarını sanırlar.

Müşriklerin kendilerini hak yolda gördükleri ile ilgili şu ayetler üzerinde de düşünmek gerekir.

"Allah insanların bir takımını yola getirdi, bir takımı da sapkınlığa düşmeyi hak etti. Çünkü bunlar Allah'tan önce o şeytanları kendilerine evliya edindiler. Üstelik bir de kendilerini doğru yolu tutmuş sanırlar." (Araf 7/30)

"Kim Rahman'ın Zikri'ni (Kur'ân'ı) görmezlikten gelirse onun başına bir şeytan sararız. O onun arkadaşı olur.

Onlar bunları yoldan çevirirler ama bunlar doğru yola girdiklerini hesap ederler." (Zuhruf 43/36 37)

---

[23] Kâbe'nin etrafındaki her put bir kabileye aitti. Herbiri kendi putu aracılığı ile Allah'a ulaşmaya çalıştığından her müşrikin bir putu vardı.

[24] Müslim, Hacc, 3, 22-1185.

"O insanlar bir araya getirildiği gün, bunlar onlara düşman olacak, onlara kulluk ettiklerini kabul etmeyeceklerdir." (Ahkaf 46/6)

"O saat geldiği gün suçlular ümitsizliğe gömüleceklerdir.

Ortakları arasında kendilerine arka çıkan olmayacak, onlar da ortaklarını kabul etmez olacaklardır." (Rum 30/12–13)

f- Tanrı Edinilen Aracılar Müşrikleri Kabul Etmez

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Onların hepsini toplayacağımız gün, o müşriklere şunu diyeceğiz: "Haydi yerlerinize! Hem siz hem de ortak saydıklarınız…" Artık onların aralarını ayırmışızdır. O ortak saydıkları şöyle diyeceklerdir: "Siz sadece bize tapmıyordunuz ki! Bizimle sizin aranızda tanık olarak Allah yeter. Doğrusu sizin bize taptığınızın farkında bile değildik." (Yunus 10/28–29)

"Kendilerine dayanak olsun diye, Allah'ın yakınından tanrılar edindiler. Tam tersi; onlar bunların ibadetlerini tanımayacak ve bunlara düşman olacaklardır." (Meryem 19/81–82)

g- Akıl Şirki Reddeder

Aklını kullanan hiç kimse şirki kabul etmez. Müşriklerin tek dayanağı gelenektir. Bu sebeple Kur'ân, insanı aklını kullanmaya çağırır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah o pisliği aklını kullanmayanların üstüne bırakır." (Yunus 10/100)

Kur'ân bir de atalardan gelenleri akıl süzgecinden ge-

çirmeye çağırır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Onlara, 'Allah ne indirmişse ona ve o Elçi'ye gelin.' Denince; 'atalarımızda ne bulmuşsak o bize yeter' derler. Ya ataları bir şey bilmez, doğru yolu da tutmaz kimseler idiyse?.." (Maide 5/104)

Müşriklik boş bir kuruntudur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Şunu bilin ki, göklerde kim var, yerde kim varsa hepsi Allah'ındır. Allah'ın yakınından ortaklar çağıranlar neyin peşindeler? Onlar kendilerini sadece bir kuruntuya kaptırmışlardır. Onlarınki sadece saçmalamadır."*** (Yunus 10/66)

Şirk konusunda Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem bile uyarılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Allah'ın âyetleri sana indirildikten sonra sakın seni onlardan çevirmesinler. Sen Rabbine çağır; sakın ha! Müşriklerden olma. Allah'la beraber başka bir tanrı çağırma. Ondan başka tanrı yoktur. Her şey yok olacak yalnız onun zatı kalacaktır. Hüküm onundur ve ona döndürüleceksiniz."*** (Kasas 28/87–88)

Bu konuda, birikimi olan herkes uyarılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Sizden önceki devirlerde yaşayanlardan birikimi olanlar, ortalıktaki kokuşmuşluğa karşı çıkmalı değiller miydi? Kendilerini kurtardığımız pek azı bunu yapmıştır. O zalimler, kendilerine verilen refahın peşine takıldılar da suçlu kimseler oldular. Yoksa senin Rabbin, halkı iyi duruma gelmişken, o ülkeleri haksız yere helak edecek değildi ya?"*** (Hud 11/116–117)

"Rablerinin huzurunda toplanacakları günden korkanları Kur'ân ile uyar; onların Allah'tan başka

ne bir dostları ne de şefaatçileri vardır. Belki kendilerini korurlar." (En'am 6/51)

"Allah'ın indirdiği Kitap ile aralarında hükmet. Sakın onların heveslerine uyma. Dikkatli ol, yoksa seni, Allah'ın sana indirdiğinin bir kısmından saptırırlar. Eğer yüz çevirirlerse bilesin ki, Allah bazı günahlarına karşılık onların başına bir kötülük gelmesini istiyordur. İnsanlardan çoğu, gerçekten yoldan çıkmıştır.

Yoksa cahiliye devri[25] ***hükmünü mü arıyorlar? İyi bilen bir millet için kimin hükmü Allah'ın hükmünden güzel olabilir?"*** (Mâide 5/49,50)

"İnananların gönüllerinin Allah'ı anması ve ondan inen gerçeğe içten bağlanması zamanı henüz gelmedi mi? Sakın daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar; üzerlerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan çoğu yoldan çıkmıştır." (Hadîd 57/16)

---

[25] Mekkelilerin Müslüman olmadan önceki dönemine cahiliye devri denir.

İKİNCİ BÖLÜM

ARACILIK İNANCI

Kur’ân’ın şirkle ilgili âyetlerinde, tapılan ve yardıma çağrılan hayalî ilahların yeri “من دون الله = Allah’ın dûnundan” sözüyle ifade edilir. Dûn sözlükte; üstün zıddı, en üst mertebeden beri, ondan aşağıca, başka ve en yakın anlamlarına gelir[26].” Allah’ın dûnundan, Allah’tan aşağı seviyede, demek olur.

Müşrikler Allah’ı, bir kral gibi kendilerinden uzak sanır, ona ulaşmak için Allah’a yakın bildikleri bazı varlıkları aracı koyarlar. Hıristiyanların İsa’ya Allah’ın oğlu, Mekkeli müşriklerin taptıkları ruhanilere Allah’ın kızları[27], büyüklerini aracı koyanların onlara, Allah’ın evliyası, yani dostları demeleri bundandır.

Müşrikler Allah’ın zatına ortak koşmazlar. Yani birden fazla Allah’ın var olduğunu iddia etmezler. Onların iddiası, sıfatta ortaklıktır. Yani aracı koydukları varlıklara, Allah’a ait özellikler yakıştırmalarıdır. Bu sebeple onları ölümsüzleştirir, olağanüstü duyma, görme, anlama ve yardım etme özelliklerine sahip sayarlar. Üstelik bu özellikleri ve bütün yetkileri, Allah’ın verdiğine inanırlar. Mekkeli müşrikler Kâbe’yi tavaf ederken şöyle der-

---

[26] Dûn ile ilgili olarak Kâmus Tercümesi’nde şunlar yer alır: “Dûn, fevk'in zıddıdır, en üst mertebeden beri demektir, ondan aşağıca diye ifade edilir. Bazıları bunun dünüv’ün maklûbu olduğunu söylemiştir. Kelime "gayr" manasına da gelir. "Akreb" manasına da olur ki, zarf olur. Ona çok yakın manasına “Haza dûnehu” denir. Dûne, kabl manasına da gelir. Bir şey öbüründen biraz aşağıda olunca “Haza dûne zâke” denir..

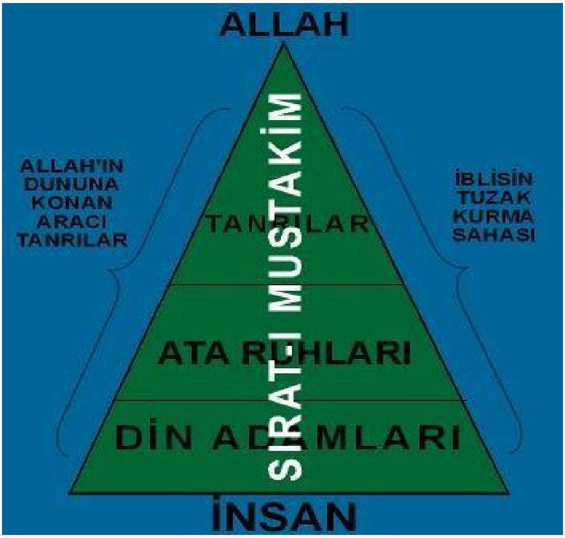
[27] et-Taberî, Cami’ul-beyân c. 11, s 519, Necm Suresi, 19. Ayetin tefsiri.

lerdi:*"Lebbeyk lâ şerîke lek illâ şeriken huve lek temlikuhu ve mâ melek"*

"Emret Allah'ım, senin ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın[28] var ki, onun da, yetkilerinin de sahibi sensin."

Abbas diyor ki, onlar: *"Lebbeyk lâ şerîke lek. Emret, senin hiçbir ortağın yoktur"* dediklerinde, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle derdi: "Yazık size! Burada kesin, burada kesin![29]".

Şirkin yapısı aşağıdaki gibi gösterilebilir:

ŞİRKİN GENEL YAPISI

---

28 Kâbe'nin etrafındaki putların her biri bir kabileye aitti. Herkes, kendi putu aracılığı ile Allah'a ulaşmaya çalıştığından her birinin sadece bir putu vardı.

29 Müslim, Hacc, 3/ 22–1185.

Şekilde yer alan ögelere bakalım:

1- Sırat-ı Müstakim (Doğru yol): Bu, Allah’ın istediği yoldur. Doğru inanca sahip olan ve doğru davranış gösteren herkes o yola girmiş olur. Doğru davranış, Allah’ın istediği davranıştır. Allah, kişiye şah damarından daha yakındır.

Doğru yol, İblis’in yani Şeytanın asıl çalışma alanıdır. Allah’tan yetki alınca şöyle demişti: ***“... Ne olursa olsun, onlar için, senin doğru yolunun üstünde oturacağım. Sonra önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından geleceğim. Göreceksin, onların çoğu, sana teşekkür etmeyecektir”.*** (Arâf 7/16–17)

Asıl sıkıntı, insan şeytanlarının verdiği sıkıntıdır. Onlar da doğru yola otururlar. Allah’ı insandan uzak gösterir, boşluğu kendilerinin dolduracağını iddia ederler.

2- Tanrılar: Allah ile insan arasında yer aldığına inanılan, bir yönüyle Allah’a, bir yönüyle de insana benzetilen, bu sebeple aracı sayılan varlıklardır.

3- Ata ruhları: İnsanlar, ölmüş büyüklerini kutlu kişi saymaktan pek hoşlanır, onlara, Allah’a ait özellikler yüklerler. Fena fillah, yani Allah’ta yok olma ve vahdet-i vücut gibi düşüncelerin kaynağı bu olsa gerektir. Bu, onları tanrılaştırmaktır.

4- Din adamları: İnsanlarla ilişkide bulunan ve yukarıdaki yapıyı din olarak sunan kişilerdir. Tanrılarla insanlar arasında aracılık yaptığına inanıldığı için yarı insan, yarı tanrı gibi kabul edilirler.

5- İnsan: Oluşturulan bu ilişkiler ağı, insandaki din

duygusunu istismara yol açar. İnsanları bu organizasyonun içine atan asıl sebep, orada olmanın faydalarını görmek ve menfaat ilişkisine girmektir. Şu ayet, ona dikkat çekmektedir:

"(İbrahim şöyle) ***demişti: Allah'tan önce putlara tutulmanız sadece bu hayatta birbirinize karşı bir sevgi ortamı oluşsun diyedir. Sonra, kıyamet gününde biriniz diğerini tanımayacak ve biriniz diğerine lanet edecektir. Varacağınız yer o ateştir; size yardım eden de olmayacaktır."*** (Ankebût 29/25)

Hak dinin dışındaki bütün dinler, böyle bir yapılanma içindedirler. Allah Teâlâ, bazı Yahudi ve Hıristiyanlar hakkında şöyle buyurur: ***"Hahamlarını ve rahiplerini, Allah'ın yakınından rabler edindiler. Meryem oğlu Mesih'i de öyle. Oysa onlara verilen emir, sadece tek bir Tanrı'ya kul olmaları idi. Ondan başka tanrı yoktur. Allah, onların şirkinden uzaktır."*** (Tevbe 9/31)

Adiyy b. Hatim diyor ki, Peygamber sallallahu aleyhi ve seleme *geldim, boynumda altın haç vardı. "Adiyy, at o putu" dedi. Ondan şu ayeti işittim: "Hahamlarını ve rahiplerini, Allah'ın yakınından rabler edindiler…" Dedi ki, "Onlar bunlara ibadet etmediler, ama bir şeyi helal sayarlarsa helal saydılar, haram sayarlarsa* haram saydılar[30]." Onları rab edinmeleri böyle oldu.

Doğru yolda, yani sırat-ı müstakimde olmak isteyen her insanın önüne engeller çıkar. Çünkü sırat-ı müstakim, Şeytanın çalışma sahasıdır. O, tuzaklarını orada kurar. Oraya gelenlere aracılardan bahseder, onların

---

[30] Tirmîzî, Tefsîr'ul-Kur'an, bab 10, hadis no 3095, İstanbul, 1981/1401, c. V, s. 278.

Allah'a yakın ve onunla dost olduklarını, Allah'a giden yolda onların desteklerine ihtiyaç olduğunu, arabulucu ve şefaatçi olabileceklerini söylerler. Hayali hikâyeler anlatarak Allah'ın onları kırmayacağını iddia ederler. Dolayısıyla onlara teslim olma gereği üzerinde dururlar. Bu konuda en büyük desteği, aklını kullanmayan insanlardan ve gelenekten alırlar. Böylece o insanlar Allah'tan önce, aracı saydıkları varlıklara kul olurlar. Bu da onların Allah ile ilişkilerini keser. Buna iki örnek verilecektir; bir ehl-i kitaptan Katolikler, diğeri de Taoistlerdir.

A- KATOLİKLERDE ARACILIK İNANCI

Rahipleri rab edinmenin arkasında Baba, Oğul ve Kutsal Ruh inancı vardır. Bu inanç, çoğu Hıristiyan mezheplerinde aynıdır. Her birinin farklı inançları da vardır. Katolikleri ele alarak İsa aleyhisselamın tebliğ ettiği saf dinin, nasıl tanınmaz hale geldiğini görmeye çalışalım.

1- Allah

Katoliklere göre Allah birdir; ondan başka Tanrı yoktur[31]. O, gerçeğin kendisidir. Yeri ve göğü tek başına yaratmıştır. Yaratılış düzenini ayarlayan ve dünyayı yöneten odur[32]. O insanlara yakındır[33] ve her şeyi bi-

---

31 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, İstanbul 2000, paragraf. 200 ve 212. (Papa 14. Lui'nin (Episkopos II. Jean Paul) emriyle 1986'da Kardinal Joseph Ratzinger başkanlığında kurulan 12 kişilik bir heyetin altı yıllık çalışmasıyla meydana getirilmiş ve Vatikan Kilisesi tarafından kabul edilmiş öğretileri içerir. Dominik PAMİR Türkçe'ye çevirmiş, Türkiye Episkoposlar Konferansı adına neşredilmiştir. Burada Allah yerine Tanrı kelimesi kullanılmaktadır.)

32 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 215, 216 ve 222.

lir[34]. O her zaman vardır[35], varlığının başı ve sonu yoktur. Her şey varlığını ona borçludur. Sahip olduğumuz her şey ondan gelmektedir[36].O, kendiliğinden var olandır[37]. Allah’ın Baba olarak adlandırılması, her şeyin başlangıcı ve aşkın otorite sahibi olmasından ve tüm çocuklarının üstüne titreyen sevgi dolu iyiliğinden dolayıdır. Allah ne erkektir, ne kadın; Allah, Allah’tır[38].

Bazı Hıristiyanlar, Allah ile insan arasında bir boşluk olduğunu söyler, arayı arabulucularla doldururlar. Şimdi Katoliklerin arabulucu saydıkları varlıklara bakalım:

2- İsa (Oğul)

Katoliklere göre İsa, Baba’nın elçisidir[39]. Baba onu kutsal ruhla meshetmiş, rahip, peygamber ve kral yapmıştır[40]. O, kendiliğinden bir şey yapamaz. Her şeyi kendisini gönderen Baba’dan alır[41]. Şimdi o, Baba’nın yanında Hıristiyanların avukatlığını yapıyor. Onlar lehine aracılık etmek için hep canlıdır. Allah’ın huzurunda daima hazır bulunmaktadır[42]. Kendisi aracılığı ile Allah’a yaklaşanları tamamen kurtarmaya gücü yeter[43].

---

33 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 206.

34 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 208.

35 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 212.

36 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 224.

37 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 212.

38 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 239.

39 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 858.

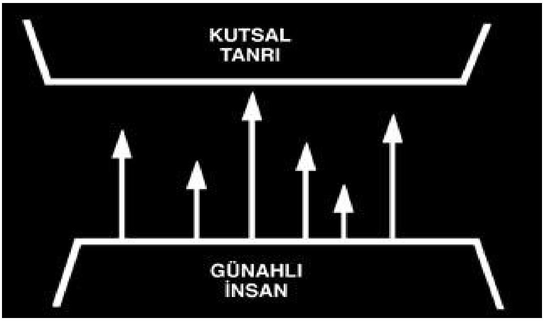
40 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 783.

41 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 859.

42 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 519.

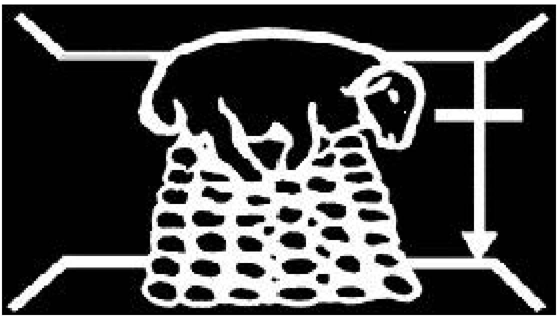
43 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2634.

Hıristiyanlarda insanın konumu şöyledir:

Bu anlayışa göre Kutsal Tanrı yani Allah ile günahlı insan arasında büyük bir boşluk vardır. Oklar insanın Allah'a ve onun sunduğu yaşama ulaşmak için gösterdiği çabayı simgeler.

Aşağıdaki resim ayrılığı kapatacak yolu açıklar.

Hıristiyanlarda İsa'nın konumu[44]

Hıristiyanlara göre Allah ile insan arasındaki kuzu İ-

[44] Resim ve yazılar, www.incil.com'dan alınmıştır.

sa'dır. O, insanlığın kurtuluşu için kendini kurban etmiştir. Pavlus'un[45] Timoteos'a mektubunda şu söz yer alır: "Tek bir Allah ve Allah ile insanlar arasında tek bir Aracı vardır. Bu da insan olan ve kendisini herkes için fidye olarak sunmuş bulunan Mesih İsa'dır[46]."

Üç asır sonra kabul gören oğul nitelemesi: Havariler zamanında İsa, gerçek anlamda insan sayılırdı. Onun Allah'ın oğlu olduğu iddiasını önce Pavlus ortaya attı. Bu iddiayı doğru sayan karar, üçüncü yüzyıldan sonra Antakya'da alındı[47].

325'te toplanan Ökümenik İznik Konsili, İsa'nın yaratılmış olmadığına, Baba'dan doğduğuna ve onunla aynı özden olduğuna karar verdi[48].

431'de, üçüncü Ökümenik Efes konsili şu kararı aldı: "İsa, kendi kişiliğini, akıllı ruhla canlandırılmış bir bedenle birleştirerek insan olmuştur. Meryem Ana ise, gerçek anlamda Tanrı'nın Anasıdır."

451'de toplanan dördüncü ökümenik Kadıköy konsili onun gerçek tanrı olduğunu şöyle ilan etti:

---

[45] Pavlus'un Mektupları elimizdeki İncil'in bir parçası sayılmaktadır. Bunu Kur'an kabul edemez. Çünkü Kur'an'a göre İncil Allah'ın kitabı, İsa, onun elçisidir. Pavlus ise İsa'yı görmemiştir. Elimizdeki İncil'de Pavlus'un asıl adının Saul olduğu (Elçilerin İşleri 13/9), azılı bir Hıristiyan düşmanı iken Şam yolunda ansızın gökten parlayan bir nurun çevresini sardığı, İsa'nın ona seslendiği (Elçilerin İşleri 9/36) sonra onun İsa'ya inandığı ve vaftiz edildiği (Elçilerin İşleri 9/18 vd.) ifade edilmektedir. Buna göre Pavlus, sıradan bir Hıristiyandır. Onun sözünün İncil'de yer alması kabul edilemez.

[46] İncil, 1. Timoteos 2/56. (Kutsal Kitap, Eski ve Yeni Ahid /Tevrat ve İncil, Kitabı Mukaddes şirketi, İstanbul 1981, s. 218.)

[47] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 465.

[48] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 465.

“Rabbimiz Mesih İsa’nın mükemmel Tanrılığa ve mükemmel insanlığa sahip, gerçek Tanrı ve gerçek insan olduğunu, akıllı bir ruhtan ve bedenden oluştuğunu, Tanrılık açısından Baba ile insanlık açısından da bizimle aynı özde olduğunu, günah dışında hepimize her şeyde benzer olduğunu, Tanrılık açısından yüzyıllar öncesinden Baba’dan doğduğunu, insanlık açısından bizim esenliğimiz için bakire Meryem’den doğduğunu oybirliği ile kabul ettiğimizi resmen beyan ederiz[49].

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

“Yahudiler, “Üzeyr Allah’ın oğludur” dediler; Hıristiyanlar da “Mesih Allah’ın oğludur” dediler. Bunlar dillerine doladıkları kendi sözleridir. Kendilerinden önce kâfir olanların sözlerine benzetiyorlar. Allah kahretsin onları! Bu iftiraya nereden sürükleniyorlar?” (Tevbe 9/30)

Gerçek Allah ve gerçek insan: İsa’yı aracı sayabilmek için ona gerçek Allah ve gerçek insan demişlerdir. Katolikler bunu şöyle açıklarlar:

“Mesih İsa, gerçek Allah ve gerçek insandır. İşte bu nedenle insanlarla Allah arasında tek aracıdır[50]. Şimdi o, Baba’nın yanında Hıristiyanların avukatlığını yapıyor. Onlar lehine aracılık etmek için hep canlıdır. Allah’ın huzurunda daima hazır bulunur[51]. Kendisi aracılığı ile Allah’a yaklaşanları tamamen kurtarmaya gücü yeter[52].”

---

[49] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 467.

[50] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 480.

[51] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 519.

[52] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2634.

Bu inanç akla ters düştüğünden sorumluluğu Kilise üstlenmektedir. Şöyle diyorlar:

"İmanın nedeni, açıklanan gerçeklerin doğal aklımızla anlaşılmaları ve gerçek olarak görülmeleri değildir[53]." İnanmak bir Kilise eylemidir. Kilisenin imanı bizim imanımızdan önce gelir, imanımızı taşır ve besler. Kilise tüm inananların anasıdır. Anası Kilise olmayanın Babası Tanrı olamaz[54]."

Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Allah Meryem'in oğlu Mesih'tir" diyenler tam kâfir oldular. Oysa Mesih şöyle demiştir: "Ey İsrail oğulları! Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a kul olun. Şurası bir gerçek ki; kim Allah'a şirk koşarsa Allah ona cenneti haram eder, varacağı yer ateştir. Zalimlerin yardımcıları da olmaz."*** (Maide 5/72)

3- Kutsal Ruh

Katoliklere göre Kutsal Ruh da Tanrı'dır. Baba ve Oğul ile aynı özdendir[55]. O da aracı ve şefaatçi olur. Pavlus'un Romalılara mektubunda şu ifadeler yer alır: "Kutsal Ruh, bizim zayıflığımıza yardım eder, çünkü nasıl dua etmemiz gerektiğini bilmiyoruz; ama Ruh'un kendisi sözle anlatılamayan iniltilerle bizim için şefaat eder. İnsanların yüreklerini araştıran Allah, Ruh'un düşüncesinin ne olduğunu bilir. Çünkü Ruh, Allah'ın isteğine göre kutsallar için şefaat eder. Allah'ın işlerinin etkeni olan Kutsal Ruh, duanın da efendisidir[56]. Kutsal

---

53 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 156.

54 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 181.

55 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 689.

56 İncil, Romalılar 8/2628. Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 741.

Ruh olmadan Tanrı'nın Oğlu'nu görmek mümkün değildir. Oğul olmadan da hiç kimse babaya yaklaşamaz[57].

4- Meryem Ana

Katoliklere göre Meryem Ana, gerçek anlamda Tanrı'nın Anasıdır[58]. "Onun analığı bitmemiştir. Yinelenen arabuluculuğu ile ebedi esenlikler sağlayan armağanları garanti altına almaya devam etmektedir. Meryem Ana'ya Kilise'de avukat, yardımcı, yardıma koşan, arabuluculuk yapan derler[59]."

Onlar bu sözleriyle Meryem Ana'yı tanrı yapmış olurlar. Bir gün Allah şöyle diyecektir: ***"Ey Meryem oğlu İsa! İnsanlara sen dedin mi ki, "Beni ve anamı Allah ile aranızda iki aracı tanrı edinin?" İsa şöyle diyecektir: "Senin böyle şeyle ne ilgin olur? Benim doğru olmayanı söylemem olacak şey değildir. Eğer söylediysem, elbette bilirsin. Sen, benim içimde olanı bilirsin ama ben senin içinde olanı bilmem; bütün bilinmeyenleri bilen sadece sensin."***

"Bana ne emrettiysen onlara onu söyledim. Benim Rabbim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kul olun dedim. Aralarında bulunduğum sürece onlara tanıktım. Beni vefat ettirdikten sonra onları sadece sen görüp gözettin. Sen her şeye tanıksın." (Maide 5/116–117)

---

[57] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 683.

[58] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 467.

[59] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, paragraf 969.

5- Havariler

Havariler[60], İsa aleyhisselama destek veren 12 kişidir. İsa, İsrail oğullarının[61] kendini tanımazlık ettiklerini sezince; ***"Allah yolunda bana kim yardım eder?" demişti. Havariler; "Allah için bizler yardım ederiz. Çünkü biz Allah'a inandık. Şahit ol; biz ona teslim olmuş kimseleriz" diye cevap vermişlerdi.*** (Al-i İmran 3/52)

Elimizdeki İncil'e göre İsa çarmıha gerilip defnedildikten üç gün sonra kabrinden çıkmış, Celile'de 11 havarisine görünmüş ve şöyle demiştir: *«Gökte ve yeryüzünde bütün yetki bana verildi. Bu nedenle gidin, bütün ulusları öğrencilerim olarak yetiştirin. Onları Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un adıyla vaftiz edin. Size buyurduğum her şeye uymayı onlara öğretin. İşte ben, dünyanın sonuna dek her an sizinle birlikteyim.»* (Matta 28/16–20).

Bu sözler İncil'e ait olamaz. Gerçek İncil yalnız Allah'ın sözlerini içerir. İsa'nın ölümünden sonra havarilerine göründüğü iddiası kabul edilemez. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"İsrail Peygamberlerinin arkasından Meryem oğlu İsa'yı, önündeki Tevrat'ı doğru sayan bir elçi olarak gönderdik. Ona da yol gösterici ve aydınlatıcı olan

---

60 İncil'de Havarilerle ilgili olarak şu sözler yer alır: İsa, dağa çıkarak istediği kişileri yanına çağırdı. Onlar da yanına gittiler. İsa bunlardan on iki kişiyi yanında bulundurmak, Tanrı sözünü duyurmaya göndermek ve cinleri kovmaya yetkili kılmak üzere seçti. Seçtiği bu on iki kişi şunlardır: Petrus adını verdiği Simun, Beni Regeş, yani 'Gök gürültüsü Oğulları' adını verdiği Zebedi'nin oğulları Yakup ve Yuhanna, Andreya, Filipus, Bartalmay, Matta, Tomas, Alfay oğlu Yakup, Taday, Yurtsever Simun ve İsa'yı ele veren Yahuda İskariyot. (Markos 3/1419)

61 Bkz. Saff Suresi, 61/14.

İncil'i verdik. O, önündeki Tevrat'ı doğru sayan, yol gösteren ve sakınanlara öğüt veren bir kitaptır." (Maide 5/46)

"Meryem oğlu Mesih sadece bir elçidir. Ondan önce de elçiler gelip geçmiştir. Annesi dosdoğru bir kadındır. Her ikisi de yemek yerlerdi. Şimdi sen onlara bu belgeleri nasıl açıkladığımıza bak. Bir de onların yalana nasıl itildiklerine bak!" (Maide 5/75)

İsa aleyhisselam vefat edince dünya ile ilişiği kesildi. O, ahirette Allah'a şöyle diyecektir:

"İçlerinde bulunduğum sürece onları gözetiyordum. Beni vefat ettirince artık onlar üzerine gözetleyici yalnız sen oldun. Sen her şeyi görüp gözetirsin." (Mâide 5/116–117)

Dolayısıyla İsa'nın vefatından sonra söylediği iddia edilen yukarıdaki sözler; ne İncil'in bir parçası ne de İsa aleyhisselamın sözü olabilir.

İncil'e yapılan bu tür eklemelere dayanılarak havarilere ruhani yetkiler verilmiştir. Bu eklemelerden birine göre İsa, 12 havarisinden bir kurul oluşturmuş ve başına Petrus'u getirmiş, ona şöyle demiştir: "Göklerin egemenliğinin anahtarını sana vereceğim. Yeryüzünde bağlayacağın her şey göklerde de bağlanmış olacak. Yeryüzünde çözeceğin her şey, göklerde de çözülmüş olacak." (Matta 16/19)

Bağlama ve çözme yetkisi şöyle yorumlanır: Havarilerin, topluluğa (Kiliseye) kabul edecekleri veya topluluk-

tan atacakları kişiler, Allah tarafından da kabul edilir veya atılır. Kiliseyle barışma, Allah ile barışmadır[62].

6- Kilise

Katoliklere göre Kilise, hiyerarşik organlardan ve Mesih'in mistik bedeninden oluşmuş bir topluluktur. Göksel armağanlarla donatılmıştır. Kilisenin, biri insani diğeri ilahi olan iki farklı yapısı vardır[63]. Kilise insanlıkla Allah arasındaki birleşmenin işareti ve aracıdır[64].

7- Rahipler

Katoliklere göre rahipler, insanların Allah ile olan ilişkilerinde günahlara karşılık adaklar ve kurbanlar sunmak üzere atanan kişilerdir[65]. Bu tanım İbranilere Mektupların 5. bölümünün 1. cümlesine dayanılarak yapılmıştır. Bu Mektuplar, elimizdeki İncil'in bir bölümüdür. Onların giriş cümlesine göre mektupları kimin yazdığı belli değildir.

Katolik rahipler; episkoposlar, Papa ve papazlar olmak üzere üç bölümde incelenecektir.

a- Episkoposlar

Episkopos, gözetmen ya da başkan anlamına gelir. Katoliklere göre Kilise'nin en yetkili kişileridir. Kilise, Mesih'in yeniden gelişine kadar, havarilerin takipçileri olan episkoposlar aracılığıyla havariler tarafından eği-

---

62 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1445.

63 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 771.

64 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 775.

65 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1539.

tilmeye, kutlulaşmaya ve yönetilmeye devam eder[66]. Episkoposları dinleyen Mesih’i dinlemiş, onları reddeden Mesih’i ve Mesih’in gönderdiği kişiyi reddetmiş olur[67].

b- Papa

Papa, Havari Petrus’un halefi ve episkoposlar kurulunun lideridir. Bu kurulun bütün Kilise üzerinde tam ve yüce bir yetkisi vardır. Bu yetki, yalnızca Papa’nın rızasıyla ortaya konabilir[68]. Her episkopos, Petrus’un halefi ve episkoposlar kurulunun önderi olan Roma episkoposu yani Papa ile birlik içinde görev yapar. Papa ve episkoposlar kurulu yanılmazdır[69].

Katoliklere göre Rab İsa, Havari Petrus’u Kilisenin gözle görülür temeli yaptı. Ona Cennetin anahtarlarını verdi. Havari Petrus’un halefi, Roma Kilisesi episkoposu olan Papa, Mesih İsa’nın Vekili ve yeryüzündeki bütün Kilise’nin çobanıdır[70]. Papa, “canların üzerinde Tanrısal atama sayesinde yüce, tam, dolaysız, evrensel yetkiye sahiptir[71].”

c- Papazlar

Rahip veya Kâhin denen papazlar Katoliklere göre “Allah’la ilgili konularda insanları temsil etmek için ata-

---

66 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 857.

67 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 862.

68 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 877, 880, 883.

69 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 891.

70 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 936.

71 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 937.

nırlar[72]" ve episkoposlarının yönetimi altındaki episkoposluk bölgesinde görev yaparlar[73]. Papazlığın kaynağı Mesih'in bizzat kendisidir. Papazlığı o kurdu; ona yetki, misyon, yönelim ve güç verdi[74]. Papaz, kişisel yetkisiyle insanlara; "seni Baba'nın adına vaftiz ediyorum, seni bağışlıyorum" diyebilir[75].

Gregorius genç bir papaz iken şunları yazmış: "....Papaz gerçeğin savunucusudur. Meleklerle birlikte dikelmekte, başmeleklerle birlikte hamd etmekte, mihrap üzerinde kurbanları sunmaktadır. Mesih'in rahipliğine katılmakta, yaratığı yeniden biçimlendirmekte, yaratığı Tanrı suretine yeniden kavuşturmakta, öbür dünya için yaratığı yeniden yaratmakta, daha da önemlisi kendi tanrılaştığı gibi tanrılaştırmaktadır da[76]."

8- Vaftiz

Vaftiz, suya batırmak demektir. Katoliklere göre Vaftiz, Hıristiyan olmanın ilk şartıdır[77]. Rab İsa, günahların bağışlanmasını inanca ve vaftize bağlamıştır[78]. Vaftiz sırasında alınan bağış öylesine tam ve eksiksizdir ki, ne ilk günahta ne de özgür irade ile işlenen günahlarda silinecek bir şey veya cezası ödenecek bir suç kalır[79].

---

72 İbranilere Mektup, 5/1.

73 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 877

74 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 874

75 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 878.

76 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1589.

77 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1213 vd; Abdurrahman Küçük, Dinler Tarihi, Ocak Yayınları, Ankara, 1997, s. 268.

78 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 977.

79 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 978.

"Vaftiz, Baba Tanrı'da Oğlu aracılığıyla Kutsal Ruh'ta yeniden doğuşu sağlayan lutfu verir. Çünkü Tanrı'nın ruhunu taşıyanlar Oğul'a yönelirler, Oğul onları Baba'ya takdim eder, baba da onlara bozulmazlık verir[80]."

9- Günah Çıkarma

Katoliklere göre "yalnız Allah günahları bağışlar". Bir Kilise ruhanisi "günahların bağışlandı" derken Allah'a ait bir yetkiyi kullanır[81]. Bu sebeple ne kadar büyük olursa olsun Kilise'nin bağışlayamayacağı günah yoktur[82]. Günahları bağışlama yetkisi yalnız Papa'ya ve onun tarafından yetki verilen yerel episkoposa ya da papaza aittir[83].

Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"... Günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir?"*** (Al-i İmran 3/135) Bunu Katolikler de kabul ettiğine göre Allah tarafından verilmiş bir yetkiye dayanmadan, günah bağışlamaya kalkmaları büyük bir yetki ihlali olur.

10- İlahlar Piramidi

Katoliklere ait bilgileri değerlendirdiğimiz zaman karşımıza bir ilahlar piramidi çıkar. En üstte Allah vardır. Sonra sırayla İsa, Kutsal Ruh, Meryem Ana, Havariler, Papa, Episkoposlar ve Papazlar gelir. Bunların her birine Allah'a ait yetkiler verilmiş, Kutsal Ruh dışındakiler yarı tanrı, yarı insan sayılmışlardır. Bu, o varlıkları Allah'a ortak koşmaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

---

80 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 683.

81 Bkz. Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1441 vd.

82 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 982.

83 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1463.

"Hahamlarını ve rahiplerini, Allah ile kendi aralarında aracı rabler edindiler. Meryem oğlu Mesih'i de öyle. Oysa onlara verilen emir, sadece tek bir Tanrı'ya kul olmaları idi. Ondan başka tanrı yoktur. Allah, onların şirkinden uzaktır." (Tevbe 9/31)

"Allah üçün üçüncüsüdür" diyenler tam kâfir oldular. Oysa tek Tanrı'dan başka tanrı yoktur. Eğer dediklerinden vazgeçmezlerse, onlardan kâfir olanları, elem verici bir azap elbette çarpacaktır." (Maide 5/73)

Katoliklere göre İsa, Kutsal Ruh, Meryem Ana ve Havarileri Kilise temsil eder. Bu sebeple asıl tanrı Kilise'dir.

"Kilise, hiyerarşik organlardan ve Mesih'in mistik bedeninden oluşan bir topluluktur. Göksel armağanlarla donatılmıştır. Biri insani diğeri ilahi olan iki farklı yapısı vardır[84]. Kilise insanlıkla Allah arasındaki birleşmenin işareti ve aracıdır[85]. Mesih'e benzeyen kilise görevlileri Mesih'in kullarıdır. Çünkü söyledikleri sözler ve verdikleri ihsan kendilerinin değil, başkalarına verilmek üzere kendilerine emanet edilen Mesih'in sözü ve ihsanıdır[86].

Bir Protestan papazı ile yaptığım şu konuşma, kilisenin kendini, Allah'ın yerine koyduğunu gösterir:

Dedim: Hıristiyan olmanın en önemli şartı nedir?

Dedi: Vaftiz olmaktır[87].

---

[84] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 771.

[85] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 775.

[86] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 876.

[87] Vaftiz, daldırmak ya da suya batırmak demektir. Mesih'in ölümünde gömülmesini ve onunla birlikte dirilerek yeni bir yaratık olarak ortaya çıkmasını simgeler. (Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1214.)

Dedim: Kilisenin bütün inanç ve ibadetlerini içten kabul eden, ayinlere katılan, kiliseye düzenli yardım eden ama vaftiz olmayan biri Hıristiyan sayılır mı?

Dedi: Hayır. Çünkü her insan gibi o da Âdem'in işlediği asli günahla doğmuştur. Ondan ve bütün günahlardan temizlenmesi ancak vaftizle olur. Vaftiz kişiyi Tanrı'nın halkı içine katar[88].

Dedim: Bir kişi vaftiz için başvursa ama kabul edilmese, bir başka kiliseye giderken yolda ölse cennete mi gider, cehenneme mi?

Dedi: Cehenneme. Çünkü vaftiz olmamıştır.

Dedim: Bebek iken vaftiz olmuş, sonra kiliseye hiç uğramamış, günahlarla dolu bir hayat yaşamış bir kişi ölünce nereye gider?

Dedi: Cennete. Çünkü vaftizle Tanrı'nın halkından olmuştur.

Dedim: Bugün birçok yerde Müslüman olan Hıristiyanlar var. Bunlar size göre de Müslüman sayılırlar mı?

Dedi: Hayır, onlar Hıristiyan'dır. Çünkü biz onları Kiliseden çıkarmadık ki!

Dedim: Yani Hıristiyanlıktan çıkmak için de sizin onayınız gerekiyor, isterse yeni doğmuş bir bebek iken vaftiz olmuş olsun; öyle mi?

---

[88] Katoliklere göre de vaftiz ile, bütün günahlar, asli günah ve tüm kişisel günahlar cezalarıyla birlikte bağışlanmış olur. Vaftizle arınmış kişilerin, Tanrı'nın krallığına girmelerine artık ne Adem'in günahı, ne kişisel günahlar ne de hepsinden kötüsü Tanrı'dan ayrılma olan günahın getirdiği türden engeller kalır. Bkz. Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1263.

Dedi: Evet öyle.

Dedim: Bu dine girmek de sizin kararınızla oluyor, çıkmak da. O zaman bu Allah'ın değil, kilisenin dini olur.

Cevap yok.

B- TAOİZM'DE ARACILIK

Taoizm, Çin'in temel inançlarındandır. Kurucusu sayılan Lao-Tzu'nun, Konfüçyüs'ten 53 yaş büyük olduğuna inanılır. Lao-Tzu, hayatının sonuna doğru Çin'den çıkıp batıya gitmiş ve orada Buda'ya dönüşmüştür. Bu sebeple Tao; Konfüçyüsçülük, Budizm, ve Hint dinlerinin ortak değeri olmuştur.

Allah her topluma peygamber göndermiştir. O şöyle buyurur: ***"Ya Muhammed, seninle o gerçeği (Kur'ân'ı), müjdeci ve uyarıcı olasın diye gönderdik. Her ümmetin geçmişinde bir uyarıcı, kesin vardır."*** (Fatır 35/24) Kur'ân'da adı geçen peygamberler, Mekke'nin yakın çevresine yani Ortadoğu'ya gönderilmiş olanlardır.

Allah'ın kitapları da Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'ân'dan ibaret değildir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Şurası kesin ki, biz elçilerimizi açık belgelerle gönderdik ve beraberlerinde kitap ve ölçü indirdik. Bunu, insanlar adil bir düzen kursunlar diye yaptık."*** (Hadîd 57/25)

Taoistlerin geçmişinde de mutlaka bir peygamber ve tebliğ ettiği bir kitap vardır. İbrahim ve İsmail peygamberlerin gelmesinden sonra eski Mekkeliler şirke düşmüşlerdi. Hıristiyanların büyük bir bölümü ise, ömrünü şirkle mücadeleyle adamış İsa aleyhisselamı ve Kutsal

Ruh’u yani Cebrail’i sonradan Allah’a ortak saymışlardır. Her toplumda benzeri durumlar olmalıdır. Çünkü toplumların inanç yapılarında güçlü bir Allah inancı olduğunu, onunla ilişki kurduğuna inanılan aracı tanrılar ve tanrısal kişiler bulunduğunu görüyoruz. Bu, İslam öncesi Mekke toplumu ile Hıristiyanların birçoğunda görülen yapılanmaya birebir benzemektedir.

Aşağıdaki tablo, bu benzerliği sergilemektedir.

TAOİSTLERDE ARACI TANRILAR

1- Tao

Tao, Tabiat düzeninin idarecisi ve her şeyin üstündeki yaratıcı kudrettir. Hürmet ve ibadet edilmesi gereken yüce hükümdardır. Kâinatın düzenini o kurmuştur. Sabah Tao'yu zikreden akşam rahat ölür[89].

O uludur, yücedir. Yerdeki insanlara hükmeder; kötüler çoğalınca hükmü amansız olur. Ölmek ve dirilmek, şeref ve zenginlik, onun takdirindedir[90]. O ezelidir, ebedidir, her yerde vardır, nasıl olduğu bilinmez[91]. Onu zihninde resmetmeye kalkan kaybeder[92]. Yaratılmamıştır, her şeyi yaratan odur[93]. Değişmez[94], her zaman vardır ve her zaman hazırdır[95]. Her şeyi açıkça görür ve bütün işlerde insanlarla beraberdir[96].

Tao ile kastedilenin Allah Teâlâ olduğu açıktır.

2- Te

Tao'nun gerçek varlığının ortaya çıkışı[97], insanda ve öteki varlıklarda görünen halidir. Bütün varlıkları Tao meydana getirir; Te besler, büyütür, şekil verir ve kuv-

---

89 Tümer, Küçük, a.g.e, s. 62.

90 Tümer, Küçük, a.g.e . s. 63.

91 Yener, Osman, a.g.e, s.16,26,46.

92 Lao-Tzu, Bilinmeyen Öğretiler (Hua Hu King), Çev. İsmail Taşpınar, Amine Gülşah Coşkun, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 1999. s. 20.

93 Lao-Tzu, a.g.e, s.92.

94 Lao-Tzu, a.g.e, s.88.

95 Lao-Tzu, a.g.e, s. 36.

96 Tümer, Küçük, a.g.e . s. 63.

97 Tümer, Küçük, a.g.e, s. 69-70.

vetini tamamlar. Her varlık Tao'yu yükseltir ve Te'ye değer verir[98].

Yin - Yang: Bunlar kâinat düzeninin yönlendirici ve yönetici iki büyük gücünün evrensel simgesidir. Bu iki güç birbirinden bağımsız olarak varlıklarını sürdüremezler[99]. Her şey Yin ve Yang'ın gizemli ilişkisi sonucu latif âlemden dünyaya çıkartılır. Bu prensibi Tao yaratmış, sonra Tao'nun yaratma gücü Yin-Yang ikilisine geçmiştir. Bu noktada Te bu iki kuvveti birlik içinde uyumlu bir biçimde tutar[100].

"Tao'dan bir doğar, birden iki (Yin ve Yang)[101], İkiden üç, üçten on bin şey doğar; bütün varlıklar uyum içinde, Yin'i barındırır, Yang'ı kucaklar[102]."

Tao'nun yaratma vasfı Te'ye verilmiştir. O bunu, Yin ve Yang ikilisi ile gerçekleştirmektedir. Yaratılan her şeyi Te kontrol eder.

3- Ölümsüz Ruhlar ve Latif Güçler

"Tao ile hayatına düzen veren için karanlık ile aydınlık, hayat ile ölüm arasındaki aldatıcı sınırlar kalkar. Pek çok yüksek ruhlu varlığın dostluğunu kazanır. Onlar arasında, olumsuz etkilenmelerden korunur ve yok edilemez yaşama gücüne sahip olur. Böylece ölümsüz-

---

98 J.C cooper, Erdemin Işığı (Taoculuk), Çev. İsmet Zeki Eyuboğlu, Say Yayıncılık, İstanbul, 1994, s.39.

99 İzutsu Toshihiko, Taoculuk'daki Anahtar Kavramlar, Çev. Ahmet Yüksel Özemre, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2001, s.164.

100 Lao-Tzu, a.g.e, s. 65.

101 Yener Osman, a.g.e, s. 60.

102 Lao-Tzu, a.g.e, s. 51.

lüğe ulaşır[103]." "Ağaçlar ve hayvanlar, insanlar ve böcekler, çiçekler ve kuşlar... Bunlar yıldızlardan evrene akan latif güçlerin canlı hayalleridir. Onlar birbirleriyle ve yeryüzündeki varlıklarla karşılaşarak onlarla birleşerek tüm canlılara hayat verirler."[104]

4- Ata Ruhları

Her aile, ata ruhlarını özel koruyucu olarak görür ve evinde onlar için yer ayırır[105]. Bazen atalar çağrılır ve önemli konular haber verilip yardımları istenir. Mezarlar, bereket versin diye tarlalarda yapılır, ilkbaharda süpürülür ve hediyeler sunulur [106].

5- Bilgeler, Meleksi Üstatlar

Gaybı bildiğine inanılan bilgeler, ölümsüzler ve meleksi üstatlar ilahi güce ulaşmanın yollarıdır. Bunlar aracılığıyla ölümsüz olunur, fena-yi tâmma ulaşılır. Bunlar ilahi varlık ile insan arasındaki aracılardır.

Bunlar: "Kapılarının önüne çıkmadan evreni bilir, pencereden bakmadan, gökyüzünü görürler. Gitmeden bilir, bakmadan görür, yapmadan başarırlar[107]." "Bu meleksi üstatlar bulunamazlar; talip olanları onlar bulurlar. Bundan sonra yüksek feraset ve temyiz erdemi yardımıyla İlahi mülk ile bağlantı kurulduğunda nihai

---

[103] Lao-Tzu, a.g.e, s. 52 .

[103] Demek ki, atalara ait özel tapınaklar bulunmaktadır.

[104] Tümer, Küçük, a.g.e, s. 58.

[105] Tümer, Küçük, a.g.e . s. 58.

[106] Yener, Osman, a.g.e, s. 65.

[106] Lao-Tzu, a.g.e, s. 82.

[107] Yener, Osman, a.g.e, s. 65.

manevi hakikatlerin nakli de peşinden gelecektir. Bu, tüm meleklerin ilahi mülke giderken izledikleri yoldur[108]."

"... mükemmel yol süresince meydana gelecek ilerlemenin her basamağında yarın dünya mülkünde tutkulu görünene değil, bugün manevi mülkte önemli olana değer vermeyi öğreneceksin. O zaman mistik kapı açılacak, sen koskocaman evrenin yönetmeyen yöneticilerine, yaratmayan yaratıcılarına katılacaksın[109]."

"...tüm mürşitler ve teknikler geçicidir; asıl gerçekleşme, kişinin varlığının Tao'nun ilahi enerjisi ile birleşmesinden ortaya çıkar[110]."

6- Rabıta

Kim Tao'ya ulaşmak isterse, meleksi üstatlardan biriyle rabıta kurmak zorundadır. Bu kişi, üstatlarının öğretileri üzerinde çalışmalı, ikilemle ilgili tüm kavramları çözümlemeli, başkalarına hizmet için elinden geleni yapmalıdır. İç temizliğini yerine getirmeli, hocasını gereksiz engellerle rahatsız etmemeli, hocasının ilahi gücü ile manevi rabıtayı korumalıdır. Böylece karşısındaki tüm engelleri aşar, mutlak samimiyetini daima muhafaza eder. Kâinatın duyarlılığını andıran alçak gönüllülüğü, azmi ve uyum yeteneği onu ilahi ışıkla doldurur[111]".

---

108 Lao-Tzu, a.g.e, s. 82.

109 Lao-Tzu, a.g.e, s. 83.

110 Lao-Tzu, a.g.e s. 96.

111 Lao-Tzu, a.g.e, s. 32.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EHL-İ KİTABA ÖZENEN MÜSLÜMANLAR

Ebu Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir:

"Sizden öncekilerin izlerini, kuşkusuz karış karış, arşın arşın takip edeceksiniz. Onlar bir kertenkele deliğine girseler, siz arkalarından gideceksiniz.

Dedik ki; "Yahudi ve Hıristiyanlar mı?"

-*Ya kim olabilir?* dedi[112]".

Bugün Hıristiyanlar daha etkin olduğundan karşılaştırma bazı cemaat ve tarikatlarla Katolikler arasında olacaktır.

A- ŞİRKİ REDDEDER GÖZÜKME

Katoliklere göre şirk en büyük günahtır. "Birinci buyruk şirki yasaklar. Allah'tan başka tanrılara inanmak ve Tek olandan başka ilahlara saygı göstermek yasaktır. Putları reddetmek gerekir[113]." Kutsal Kitap'ta şöyle geçer: "Dinle ey İsrail, Allah'ımız Rab, bir olan Rab'dir". (İncil, Markos 12/29).

İsa şöyle demiştir: "Tanrın olan Rabb'e tap, yalnız ona kulluk et." (İncil, Luka 4/5–8)

---

112 Buhârî, İ'tisam bi's-Sünne, 14.

113 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2112.

İncil'de böyle olmasına rağmen Hıristiyanlar, Allah ile aralarına, 4 asır sonra aracılar koymuşlardır. 325 yılında toplanan İznik Konsili, inanç ilkelerini şöyle açıklamıştır: "Tanrı'nın biricik oğlu, ezelde Baba'dan doğmuş, nurdan gelen nur, gerçek Tanrı'dan gelen gerçek Tanrı, yaratılmış olmayıp Baba ile aynı özdendir[114]".

Katolikler müşrik sayılmamak için Baba, Oğul ve Kutsal Ruh üçlüsünü bir tek Tanrı gibi göstermeye çalışırlar. Şöyle derler: "Kâdir Baba ve Onun biricik Oğlu ve Kutsal Ruh bir tek Tanrı'dır: Çok Kutsal Üçlü Birlik[115]".

Ancak bunun gerçeği göstermediğini bilirler. Çünkü şöyle derler: "Tanrı'daki kişiler birbirinden farklıdır. Oğul olan kişi Baba değildir. Baba olan kişi de Oğul değildir. Kutsal Ruh olan kişi de ne Baba'dır, ne Oğul. Temellerinden gelen ilişkiler yüzünden birbirinden farklıdırlar[116]".

Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Allah üçün üçüncüsüdür" diyenler tam kâfir oldular. Oysa Tek Tanrı'dan başka tanrı yoktur. Eğer dediklerinden vazgeçmezlerse, onlardan kâfir olanları, elem verici bir azap elbette çarpacaktır."*** (Maide 5/72–73)

Müslümanların tarikat ve cemaatlerine göre de şirk en büyük günahtır. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Allah şirki bağışlamaz, onun dışında olanı dilediği kimse için bağışlar."*** (Nisa 4/48)

Kur'ân-ı Kerim'in hemen her sayfasında şirkle ilgili

---

114 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 242.

115 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri par. 233.

116 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 254.

âyetler yer alır. Ama müslümanların inançlarını anlatan kitaplarda bu ayetler üzerinde yeterince durulmamıştır. Hatta birçok ayetin üstü adeta örtülmüştür. Bunun sonucu olarak bazı tarikat ve cemaatler, şirk konusunda kendi yolunu bırakmış, Hıristiyanların yoluna girmiştir.

B- PEYGAMBERİ TANRILAŞTIRMA

Şeytan, Allah'a şöyle demişti: ***"... Ne olursa olsun, onlar için, senin doğru yolunun üstünde oturacağım. Sonra önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından geleceğim. Göreceksin, onların çoğu, sana teşekkür etmeyecektir."*** (Arâf 7/16–17) Şeytan, doğru yola girenleri engellemeye çalışır. Peygamberi, insanüstü konumda göstermek, onun en önemli tuzaklarındandır. Bu konuda ona destek veren insan şeytanları da vardır. Peygamberi insanüstü göstermek kolaydır Çünkü insanlar, onların kendileri gibi biri olmasını kabulde zorlanmışlardır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"İnsanlara doğru yolu gösteren bir elçi geldiği zaman inanmalarına tek engel, onların şu sözleri olmuştur: "Allah elçi olarak bir insanı mı gönderir?" De ki: "Yeryüzünde dolaşanlar melek olsaydı ve oraya yerleşmiş bulunsalardı, biz de onlara elçi olarak gökten bir melek indirirdik." (İsra 17/94–95)

Mekkeliler Peygamberimizle ile ilgili şaşkınlıklarını şöyle dile getirmişlerdi: ***"Bu elçinin özelliği ne ki? O da yemek yiyor, o da sokaklarda geziyor!. Ona bir melek indirilse de birlikte uyarıcılık yapsa olmaz mı?"*** (Furkan 25/7)

Bugün birçok kimse, şu ayet karşısında şaşkına dö-

nüyor: ***"De ki, ben de tıpkı sizin gibi bir insanım. Bana, tanrınızın bir tek tanrı olduğu vahyediliyor."*** (Kehf 18/110) Çünkü Peygamberimiz insanüstü bir varlık sanılıyor.

Hıristiyanlar İsa aleyhisselamı tanrı yaptılar. Bu konu daha önce geçti. Mesela Katoliklere göre İsa olmasaydı kâinat yaratılmazdı. Göklerde ve yeryüzünde görünen ve görünmeyen şeyler, tahtlar, egemenlikler, yönetimler ve hükümranlıklar… Her şey onun aracılığıyla ve onun için yaratılmıştır[117].

Bu yanlış inanç, müslümanların inancına da karışmıştır. Halk tarafından kabul gören bir uydurma hadiste Allah Teâlâ'nın Peygamberimiz için şöyle dediği iddia edilir: "Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım[118]". Kimi tarikatlara göre Muhammed aleyhisselam, var oluşun başlangıcıdır. Allah'tan başka hiçbir şey yokken ilk defa hakîkat-i Muhammediye var olmuş, bütün yaratıklar ondan ve onun için yaratılmıştır. Hakîkat-i Muhammediye nur olması bakımından âlemi yaratma ilkesi ve onun aslıdır. Bu nur ölümsüz ve ebedi olduğundan Peygamber için "öldü" denmez. Allah, var veya yok, ezeli ve hadis (sonradan olma) diye nitelenmediği halde hakîkat-i Muhammediye var ve ezelî diye nitelendirilir. Hakîkat-i Muhammediye bütün peygamberlerin ve velilerin ledünnî ve bâtınî bilgileri aldıkları kaynaktır. Bu hakikat Hak'tan gelen feyzin halka ulaşmasında

---

[117] Katolik Kilisesi Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 331.

[118] İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşf'ul-Hafâ, Beyrut 1988/1408, c. II s. 164 Aclûnî bu eserini, halk arasında hadis diye bilinen sözleri, eğrisiyle doğrusuyla ortaya çıkarmak için yazmıştır. Bu sebeple o kitapta çok sayıda uydurma hadis vardır. Bu hadis de uydurmadır.

aracı olur[119].

Katoliklere göre "Mesih İsa, gerçek Allah ve gerçek insandır. İşte bu nedenle insanlarla Allah arasında tek aracıdır[120].

Kimi tarikatçılara göre de Allah ile hakîkat-i Muhammediye aynı gerçeğin ön ve arka yüzleridir[121]. Bu konuda şöyle bir şiir söylerler:

"Ahad Ahmed'dir, kim mim eder fark,

Bütün âlem o mîm içre olur gark.

Ahad yani Allah'tır[122]."

Ahmed, Muhammed aleyhisselamın Kur'ân'da da geçen isimlerindendir. "Ahad Ahmed'dir" "Ahad Allah'tır" sözünün tabii sonucu, "Allah Ahmed'dir yani Muhammed'tir" olur. Bu şiire göre, Ahad (أحد) ile Ahmed (أحمد) arasında farklı olarak bir mim harfi vardır. Bu fark yazılıştadır ve Ahmed'in lehinedir. Çünkü onlara göre bütün âlem o mimin içindedir!.. Bu inancın İslam ile ilgisinin olmadığı açıktır. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Muhammed, başka değil, sadece bir elçidir; ondan önce de nice elçiler gelmiştir." (Al-i İmran 3/144)

---

119 Mehmet DEMİRCİ, "Hakikati Muhammediye", DİA, c. XV, s. 179-180.

120 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 480.

121 Mehmet DEMİRCİ, "Hakikati Muhammediye", DİA, c. XV, s. 179-180.

122 Ali Ramazan DİNÇ, İki Cihan Serveri Peygamberi Zîşânımız, Yeni Dünya Dergisi, 58-59 sayılar, Ağustos-Eylül 1998, s. 32.
Bu şahıs, Nakşibendi tarikatı şeyhlerdendir ve İlahiyat Fakültesi mezunudur. Bu yazıyı dergide gördüğüm gün onu, İstanbul Gedikpaşa'da bulunan bir müridinin evinde ziyaret ederek gerekli uyarıyı yaptım. Ancak o, bunun sevgiden kaynaklandığını iddia edip kendini canla başla savundu. İnşaallah ölmeden tevbe eder. Günahı yazılı işlediği için tevbesi de yazılı olmalıdır.

"De ki: 'Ben başka değil, tıpkı sizin gibi bir insanım. Bana; Tanrınızın bir tek tanrı olduğu bildiriliyor. Artık ona karşı dürüst olun ve ondan bağış dileyin. Yazık o eş koşanlara." (Fussilet 41/6)

"De ki: "Benim size ne zarar vermeye gücüm yeter, ne de sizi olgunlaştırmaya.

De ki: "Beni Allah'ın azabından hiç kimse kurtaramaz. Ben ondan başka bir sığınak da bulamam.

Benimkisi yalnız Allah'tan olanı, onun gönderdiklerini tebliğdir, o kadar." (Cin 72/21–23)

C- DİN BÜYÜKLERİNİ KUTSALLAŞTIRMA

Din büyüğü olarak bilinen kimselerin, halk üzerinde etkisini artırmak için olağanüstü kişiliğe büründürülüp kutsallaştırılması yaygın bir durumdur. Buna Said Nursî örnek verilebilir. Risale-i Nurlara göre Said Nursî, "yirmi senede öğrenilmesi gereken ilim ve fenlerin özünü üç ayda kavrayarak öğrenimini tamamlamıştır. Hangi ilimden olursa olsun, sorulan her soruya, tereddütsüz ve derhal cevap vermiştir[123]." Çünkü "rüyasında Peygamberimizden ilim istemiş, o da ümmetine soru sormamak şartıyla ona Kur'ân ilminin öğretileceğini müjdelemiş, bu sebeple daha çocukken asrın bilgini olarak tanınmış ve kimseye soru sormamış, ama sorulan bütün sorulara

---

[123] Bediuzzaman Said Nursî, Kaynaklı-İndeksli Risale-i Nur Külliyatı, Yeni Asya Yayınları, İstanbul 1995, Tarihçe-i Hayat, c. II, s. 2124. (Takdim yazısında bu kitabın 1958'de hazırlandığı, Bediuzzaman Said Nursî'nin kontrol ettiği ve onun düzelttiği şekilde yayınlandığı ifade edilmektedir.)

mutlaka cevap vermiştir[124]".

Şiilerde de böyle bir iddia vardır. Onlar bunu, Ali'nin soyundan gelen imamlar için söylerler. Şöyle derler: *"... İmamlardan hiçbiri bir öğretmene gitmemiş, bir eğitimciden bir şey öğrenmemiştir. ...Hiç biri bir hocadan ders almamış, hiç biri bir mektebe, bir medreseye gitmemiştir. Böyle olduğu halde kendilerine bir şey sorulunca derhal en doğru cevabı verirler. Dillerine bilmiyorum sözü gelmediği gibi cevap vermek için düşünmeleri yahut cevabı bir müddet geciktirmeleri de vaki değildir...[125]" İmamın ilahî hükümlere, ilahî maarife, bütün bilgilere sahip olması, peygamber yahut kendisinden önceki İmam vasıtasıyladır... [126]"*

Bir insanın böyle bir bilgiye sahip olmasının mümkün olamayacağı açıktır. Bu özellik her hangi bir peygamberde de olmaz. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"De ki, ben de tıpkı sizin gibi bir insanım. Bana, tanrınızın bir tek tanrı olduğu bildiriliyor. Artık kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa hemen iyi bir iş yapsın ve Rabbine ibadette kimseyi ortak etmesin." (Kehf 18/110)

"De ki: "Benim size ne zarar vermeye gücüm vardır, ne de sizi olgunlaştırmaya.

De ki: "Beni Allah'ın azabından kimse kurtaramaz. Ondan başka bir sığınak da bulamam.

---

124 Bediuzzaman Said Nursî, Tarihçe-i Hayat, İlk Hayatı, Haşiye 2, a.g.e, c. II, s. 2123.

125 Muhammed Rıza'l-Muzaffer, Akâidü'l-İmâmiyye, Şia İnançları (çeviren: Abdülbaki GÖLPINARLI) İstanbul 1978, s. 52-53.

126 Muhammed Rıza'l-Muzaffer, Şia İnançları, s. 52.

Benimkisi yalnız Allah’tan olanı, onun gönderdiklerini tebliğdir o kadar.” (Cin 72/21–23)

Said Nursî daha ileri giderek şunları söyler: *“Benim özel üstadım olan İmam-ı Rabbânî, Abdulkâdir Geylâni ile Cevşen-ül Kebir münâcâtını kendilerinden öğrendiğim İmâm-ı Gazâlî ve Zeynelâbidîn (R.A.) bir de otuz seneden beri Hazret-i Hüseyin ve İmâm-ı Ali'den (Kerremallâhü Vechehû) aldığım ders ve özellikle Cevşen-ül Kebîr vasıtasıyla onlarla kurduğum manevi bağ sayesinde geçmiş gerçekleri ve şimdiki Risale-i Nur'dan bize gelen meşrebi aldım*[127]*”.*

Said Nursî ile ilgili iddiaların gerçeklerle ilgisi olamayacağı açıktır. Zaten kendi el yazısı ile yazdığı özgeçmişine göre ilköğrenimden sonra Şeyh Muhammed Celalî’nin ders halkasına katılmış, okunması adet olan kitapları okumuş ve daha sonra Van’da 15 yıl kadar eğitim ve öğretimle meşgul olmuştur[128].

Tarihçe-i Hayatı’nda verilen bilgiye göre de; “önce Sarf ve Nahiv ile meşgul olmuş, İzhar’a kadar okumuş, sonra Şeyh Mehmed Celâlî’nin yanına gitmiş, her türlü ilime ait eserleri incelemeye koyulmuş ve İslamî ilimler-

---

[127] Emirdağ Lahikası, c. II, s. 1 1768. Yazı sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: “Yeni Said'in hususî üstadı olan İmamı Rabbanî, Gavsı Azam ve İmamı Gazalî, Zeynelâbidîn (R.A.) hususan Cevşenül Kebir münacatını bu iki imamdan ders almışım ve Hazreti Hüseyin ve İmamı Ali'den (Kerremallahü Vechehu) aldığım ders, otuz seneden beri, hususan Cevşenül Kebir'le daima onlara manevî irtibatımda, geçmiş hakikatı ve şimdiki Risale-i Nur'dan bize gelen meşrebi almışım.”

[128] Bu özgeçmiş, İstanbul Müftülüğü Arşivi’nde, Osmanlı Ulemasına ait sicil dosyaları arasında iken daha sonra dosyanın içi bilinmeyen kişiler tarafından boşaltılmıştır. Sadık ALBAYRAK bunları evvelce yazıp neşrettiği için sadece onun kitabında bulunmaktadır. Bkz. Sadık ALBAYRAK, Son Devir Osmanlı Uleması, İstanbul. 1996, c. IV, s. 271.

le ilgili kırk kadar kitabı ezberlemiştir. Ayrıca Seyyid Nur Mehmed, Şeyh Abdurrahman-ı Tâğî, Şeyh Fehim, Şeyh Mehmed Küfrevî, Şeyh Emin Efendi, Molla Fethullah ve Şeyh Fethullah'dan da dersler almıştır[129].

Bu sebeple, onun ilim hayatını üç ayda tamamladığı, sorulan her soruya, tereddütsüz ve derhal cevap verdiği ve bu özelliğin ona rüyasında Peygamberimiz tarafından verildiği iddiası onu kutsallaştırma çabasından başka bir anlam taşımaz.

Kutsallaştırma çabalarının öncüsü bizzat Said Nursî'dir. O, 70 yaşına vardıktan sonra bile şu sözleri söyleyebilmiştir: "*Ondört yaşında idim. O zaman diploma sahibi olmanın göstergesi olarak hoca tarafından bana sarık sarılması ve cübbe giydirilmesinin önüne engeller çıkmıştı. Yaşım küçük olduğu için büyük hocalara özel olan giysi bana yakıştırılmamıştı. Diğer yandan büyük âlimler bana hoca değil, ya rakip oluyor, ya da karşımda konuşamıyorlardı. Kendini benim yanımda hoca görecek biri çıkmamıştı. Ben bu hakkı elli altı sene sonra kullanabildim. Bundan yüz sene önce ölmüş Mevlâna Zülcenaheyn Hâlid Ziyaeddin bana, kendi cübbesi ile birlikte bir sarık gönderdi, şimdi o cübbeyi giyiniyorum. Bu mübarek emaneti, Risale-i Nur talebelerinden ve âhiret kardeşlerimizden Âsiye adında bir muhterem hanımın eliyle aldım*[130]".

---

129 Tarihçe-i Hayatı, İlk Hayat, s. 2129.

130 Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup, c. II, s.1609. "Eski zamanda, ondört yaşında iken icazet almanın alâmeti olan üstad tarafından sarık sardırmak, bir cübbe bana giydirmek vaziyetine mâniler bulundu. Yaşımın küçüklüğüyle, memleketimizde büyük hocalara mahsus kisveyi giymek yakışmadığı...

Said Nursî, 14 yaşında iken rakipsiz bir ilim adamlığı payesine ulaştığını iddia ede dursun Tarihçe-i Hayatı'nda on beş- on altı yaşlarına kadar bütün bilgisinin sünuhat kabilinden olduğu[131] ifade edilmektedir. Sünuhat, kişinin aklına ve hatırına gelen şeylere denir[132]. Onlara ilim dense âlim olmayan kalmaz.

D- DİN BÜYÜKLERİNİ TANRILAŞTIRMA

Şeytan ve yardımcıları, Peygamberi tanrılaştırdıktan sonra din büyüklerini tanrılaştırmaya koyulurlar. Bunun en kestirme yolu, kendilerinin peygamberi temsil ettiğini söylemektir. Bunu Hıristiyanlar yapmışlar, kimi müslümanlar da onları takip etmişlerdir.

Katoliklere göre İsa'yı Kilise temsil eder. Kilise, hiyerarşik organlardan ve Mesih'in mistik bedeninden oluşan bir topluluktur. Kilisenin, biri insani diğeri ilahi olan iki farklı yapısı vardır[133]. Kilise insanlıkla Allah arasın-

---

Sâniyen: O zamanda büyük âlimler, bana karşı üstadlık vaziyeti değil, ya rakib veyahut teslimiyet derecesine girdikleri için, bana cübbe giydirecek ve üstadlık vaziyetini alacak kendilerine güvenenler bulunmadı. Ve evliyayı azîmeden dörtbeş zâtın vefat etmeleri cihetinde, ellialtı senedir icazetin zahir alâmeti olan cübbeyi giymek ve bir üstadın elini öpmek, üstadlığını kabul etmek hakkımı bugünlerde, yüz senelik bir mesafede Hazreti Mevlâna Zülcenaheyn Hâlid Ziyaeddin kendi cübbesini, o cübbeye sarılan bir sarık ile pek garib bir tarzda bana giydirmek için gönderdiğini bazı emarelerle bana kanaat geldi. Ben de o mübarek ve yüz yaşında cübbeyi giyiyorum. Cenabı Hakk'a yüzbinler şükrediyorum (Haşiye) Bu mübarek emaneti, Risale-i Nur talebelerinden ve âhiret hemşirelerimizden Âsiye namında bir muhterem hanımın eliyle aldım".

131 Tarihçe-i hayatı, İlk Hayatı, c. II, s.2128.

132 Şemseddin Sami, Kamusi Türkî, s. 738.

133 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 771.

daki birleşmenin işareti ve aracıdır[134]. Papa’nın bütün Kilise üzerinde tam ve yüce bir yetkisi vardır[135]. Papa, yanılmaz bir otoritedir[136].

Kimi tarikat ve cemaatlerde de insan-ı kâmil diye bir kavram vardır. Onlara göre insan-ı kâmil, Hakikat-i Muhammediyeyi[137] temsil eder ve maddî-manevi bütün kemâl mertebelerini kapsar[138]. Her tarikat, kendi şeyhini insan-ı kâmil bilir. Maddî-manevi bütün kemâl mertebeleri yalnız Allah’ta bulunabileceğinden, onlara göre tarikat şeyhi, Allah’ın ete kemiğe bürünmüş hali olarak değerlendirilir. Allah’ın böyle şeylerle ilgisi olmaz. İnsan-ı kâmil konusuna tekrar döneceğiz.

E- İNSAN SÖZÜNÜ ALLAH’IN SÖZÜ SAYMA

İncil, Allah’ın İsa aleyhisselama indirdiği kitaptır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***“Kendilerine İncil gönderilenler onun içinde Allah’ın indirdiği hükümlerle yargılasınlar.”*** (Maide 5/47) Ama eldeki İncil’e insan sözü karışmıştır. Onun büyük bölümü Pavlus’un[139], bir kısım havarilerin ve kimliği bilinmeyen kişilerin mektuplarından olu-

---

[134] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 775.

[135] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 877, 880, 883.

[136] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 891.

[137] Hakikat-i Muhammediye konusu ileride anlatılacaktır.

[138] Hasan Kâmil YILMAZ, İnsânı Kâmil, Altınoluk Mecmuası, Temmuz 1996, sayı 125, s. 31.

[139] Pavlus İsa’yı görmemiştir. Elimizdeki İncil'de Pavlus'un asıl adının Saul olduğu, (Elçilerin İşleri 13/9) azılı bir Hıristiyan düşmanı iken, Şam yolunda ansızın gökten parlayan bir nurun çevresini sardığı, İsa'nın ona seslendiği (Elçilerin İşleri 9/36), sonra onun İsa'ya inandığı ve vaftiz edildiği (Elçilerin İşleri 9/18 vd.) ifade edilmektedir. Buna göre Pavlus, Kur'an'ın tanımladığı havarilerden değildir.

şur. Katoliklere göre İnciller; bütün bölümleriyle kutsal ve Kilise yasalarına uygundur. Kutsal Ruh'un vahyi ile yazıldıklarından yazarı Allah'tır[140]. Allah, Kilise ile konuşmayı sürdürmektedir. Kilise, İncil'in canlı sesidir[141].

Kur'ân ise Allah'ın Muhammed aleyhisselama indirdiği son kitaptır. Ona insan sözü karışmamıştır. Çünkü onu korumayı bizzat kendisi üstlenmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"O Zikr'i (Kur'ân'ı) biz indirdik. Ne olursa olsun onu koruyacak olan da bizleriz."*** (Hicr 15/9)

Milyonlarca müslümanın hafızasında olan ve sayısız nüshaları bulunan bir kitaba ekleme yapmak mümkün olamayacağı için dini kendilerine göre düzenlemek isteyenler, o kitabı hayatın dışına itmeye, yerine başka kitaplar koymaya çalışmış ve bunu kendi cemaatleri içinde başarmışlardır. Mesela Nurculara göre Risale-i Nur bu asırda, Kur'ân'ın en yüksek ve en kutsal tefsiridir. Bildirdiği gerçekler gökten inmedir, Kur'ân'a aittir. Kur'ân okundukça, o da okunacaktır[142].

Said Nursî şöyle der: *"Kur'ân'ın gizli gerçekleri Risale-i Nur ile birlikte bize iniyor!! …Peygamber devrinde Kur'ân'ın vahiy suretiyle inmesi gibi, her asırda, Kur'ân'ın arştaki yerinden ve manevi mucizesinden feyiz ve ilham yoluyla onun gizli gerçekleri ve gerçeklerinin kesin delilleri iniyor*[143]*."*

---

140 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 105.

141 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par.79.

142 İşârât'ul-İcâz, Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesine, c. II, s. 1274.

143 Şualar, Birinci Şua, Yirmidördüncü Ayet ve Ayetler, Üçüncü Nokta, c. I, s. 842. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: *"Kur'an'ın gizli hakikatleri Risale-i Nur ile birlikte bize iniyor!! Tenzil'ül-Kitab cümlesinin sarih bir manası asrı saadette vahiy suretiyle Kitab-ı Mübîn'in nüzulü olduğu gibi, manayı*

Yani Risale-i Nur, Kur'ân'ın indiği yerden Kur'ân'ın inmesi gibi vahiy suretiyle inerek onun gizli kalmış gerçeklerini ve o gerçeklerin kesin delillerini Said Nursî'ye getirmiş oluyor. Nurculara göre o, ilim elde etmek için bir zorluğa ve ders alma sıkıntısına ihtiyaç duymadan kendi kendine nurlanmış ve âlim olmuştur[144].

Bu sözler, bir peygamberlik iddiası taşımaktadır. Said Nursî'nin, Kur'ân'da açıklanmamış gerçeklerin kendine indirildiğini söylemesi ise kendi kitabının Kur'ân'dan önemli olduğu iddiasından başka bir anlam taşımaz.

Allah Teâlâ şöyle demiştir: ***"Ey Elçi! Rabbinden sana indirilen her şeyi tebliğ et, eğer bunu yapmazsan onun elçiliğini yapmamış olursun."*** (Maide 5/67)

Said Nursî'nin iddia ettiği şeyler Peygamberimize bildirilseydi onları açıklamak zorunda olurdu. O iddia ettiği şeyler, sadece kendine bildirilmiş olmalıdır.

Risale-i Nur'un, Kur'ân'ın alındığı yerden alındığı iddiası, birkaç kez tekrarlanır. Onlardan biri şudur:

"Risale-i Nurlar, ne Doğu'nun kültüründen ve ilimlerinden, ne de Batı'nın felsefe ve bilimlerinden alınmış ve iktibas edilmiş bir nurdur. O, gökten inmiş Kur'ân'ın, Doğunun da Batı'nın da üstünde olan Arş'taki yerinden alınmıştır[145]."

---

işarîsiyle de, her asırda o Kitabı Mübin'in mertebe-i arşiyesinden ve mu'cize-i maneviyesinden feyz ve ilham tarîkıyla onun gizli hakikatları ve hakikatlarının bürhanları iniyor, nüzul ediyor..."

144 Şualar, Birinci Şua, c. I, s. 833. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: *Resaili'n- Nur müellifi dahi ateşsiz yanar, tahsil için külfet ve ders meşakkatine muhtaç olmadan kendi kendine nurlanır, âlim olur."*

145 Şualar, Birinci Şua, c. I, s. 833. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: *"Resailin Nur dahi ne şarkın malûmatından, ulûmundan ve ne de garbın*

Said Nursî, daha ileri giderek şunları söyler:

"Risale-i Nur denilen otuzüç aded Söz, otuzüç aded Mektub, otuzbir aded Lem'alar, bu zamanda, Kur'ân'daki âyetlerin âyetleridir. Yani onun gerçeklerinin göstergeleridir. Onun hak ve hakikat olduğunun kesin delilidir. Kur'ân âyetlerinde yer alan inançla ilgili gerçeklerin gayet kuvvetli belgeleridir[146]*."*

Demek ki, Kur'ân nasıl Tevrat ve İncili tasdik eden bir kitapsa, Said Nursî'nin bu iddiasına göre Risale-i Nur da Kur'ân'ı tasdik eden bir kitaptır. Bu sebeple Risale-i Nur'un âyetleri, Kur'ân âyetlerinin delili olmuştur.

Said Nursî, tek kalmamak için Hz. Ali'ye de Sekine adında bir kitap indiğini, geçmiş ve gelecek bütün ilim ve sırların o kitapta olduğunu ve orada Risale-i Nurlara işaret edildiğini de iddia eder[147] ve özetle şöyle der:

"Hazret-i Cebrail, Sekine adıyla bir sayfada yazılı İsm-i Âzam'ı, Peygamberimizin yanında Hz. Ali'nin (r.a.) kucağına düşürdü. Hz. Ali diyor ki: "Ben Cebrail'in şahsını yalnız gök kuşağı şeklinde gördüm. Sesini işittim, sayfayı aldım, bu isimleri içinde buldum". İsm-i Âzam-

---

felsefe ve fünunundan gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nur değildir. Belki semavî olan Kur'an'ın, şark ve garbın fevkindeki yüksek mertebe-i arşîsinden iktibas edilmiştir."

146 Şualar, Birinci Şua, Yirmiikinci Ayet ve Ayetler, c. I, s. 841. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir*: "Resail'in-Nur denilen otuzüç aded Söz ve otuzüç aded Mektub ve otuzbir aded Lem'alar, bu zamanda, Kitabı Mübin'deki âyetlerin âyetleridir. Yani, hakaikının alâmetleridir ve hak ve hakikat olduğunun bürhanlarıdır. Ve o âyetlerdeki hakaiki imaniyenin gayet kuvvetli hüccetleridir".*

147 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Onsekizinci Lem'a, c. II, s. 2078. Orada geçen ifade aynen şöyledir: "Risale-i Nur şakirtlerine ve naşirlerine karşı Hazreti Ali'nin (r.a.) irşadkârane ve teveccühkârane bakması ve işaret etmesidir".

dan bahsederek bazı olayları anlattıktan sonra diyor ki:

"Dünyanın başından kıyamete kadar ilimler ve önemli sırlar bize, tanıklık derecesinde açıldı. Kim ne isterse sorsun, sözümüzden şüpheye düşenler zelil olurlar[148]*."*

Öyle bir sahife ki, içinde dünyanın başından kıyamete kadar olan ilimler ve önemli sırlar yer alıyor. Bu bir sahife değil, çok büyük bir kitap olur. Cebrail'in Ali'ye böyle bir kitap verdiğini kabul etmek, onu Peygamber saymaktır. O kitapta var olduğu söylenen ilim ve sırları Peygamberimizin bilmediği kesin olduğu için Ali ondan üstün bir konuma getirilmiş olur.

Bu tür iddialar için Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Vay o kimselere ki, kendi elleriyle kitap yazarlar, sonra "bu Allah katındandır" derler. Hedefleri, onun karşılığında bir şeyler almaktır*[149]*. Vay o ellerinin yazdığından dolayı onlara! Vay o kazandıklarından dolayı onlara!."*** (Bakara 2/79)

Said Nursî, Risale-i Nurların kutsal sayılması için akla gelen her şeyi söylemiştir. Diyor ki; *"Sözler"*[150] *şüphesiz Kur'ân'ın nurlu parıltılarıdır. Açıklanmaya muhtaç yerleri*

---

148 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Onsekizinci Lem'a, c. II, s. 2079; Metnin aslı şöyledir: "Hazreti Cebrail'in, Âlâ Nebiyyina (a.s.m.) huzuru Nebevide getirip Hz. Ali'ye Sekine namıyla bir sayfada yazılı İsmi Âzam, Hz. Ali'nin (r.a.) kucağına düşmüş. Hz. Ali diyor: "Ben Cebrail'in şahsını yalnız alâim'üs-sema suretinde gördüm. Sesini işittim, sayfayı aldım, bu isimleri içinde buldum" diyerek bu Ismi Âzamdan bahs ile bazı hadisatı zikirden sonra tahdis-i nimet suretinde diyor ki: "Evveli dünyadan kıyamete kadar ulum-u esrar-ı mühimme bize meşhud derecesinde inkişaf etmiş, kim ne isterse sorsun, sözümüze şüphe edenler zelil olur."

149 Karşılığında Ahireti verdikleri için aldıkları ne olursa olsun, azdır. *"... Bu hayatın sağladığı fayda Ahiret yanında pek az olur." (Tevbe 9/38)*

150 Sözler, Risale-i Nurlar'ın bir bölümünü oluşturur.

eksik olmamakla birlikte tümüyle kusursuz ve eksiksizdir[151]." "*Risale-i Nur bu asırda, bu tarihte bir "urvet-ül vüska"dır. Yani çok sağlam, kopmaz bir zincir ve bir "hablullah" yani Allah'ın ipidir. Ona elini atan, yapışan kurtulur*[152].

"Urvet-ül vüska" ve "hablullah" Kur'ân'a ait özelliklerdir[153]. Said Nursi kitaplarına şu özellikleri de ekler:

"Risale-i Nur*; hem* ***şeriat****, hem* ***dua****, hem* ***hikmet****, hem* ***ibadet****, hem* ***emir ve davet****, hem* ***zikir****, hem* ***fikir****, hem* ***hakikat****, hem* ***tasavvuf****, hem* ***mantık****, hem* ***kelâm bilgisi****, hem* ***ilahiyat bilgisi****, hem* ***sanata özendirme****, hem* ***belâgat****, hem de* ***vahdaniyeti ispat kitabıdır.*** *O, karşıtlarını etkisiz hale getirir ve susturur*[154]."

Risale-i nurlarda çok tekrar vardır. Said Nursî bunun Kur'ân'da da olduğunu belirterek şöyle der:

"Kur'ân'daki tekrarın birçok hikmeti Risale-in-Nurda da vardır. Şöyle ki, her vakit bütün Kur'ân okunamaya-

---

151 Barla Lâhikası, Yirmi Yedinci Mektub ve Zeyilleri, c. II, 1415. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: *"Mübarek Sözler şübhesiz Kitabı Mübin'in nurlu lemeâtıdır. İçinde izaha muhtaç yerler eksik olmamakla beraber küll halinde kusursuz ve noksansızdır".*

152 Said Nursî, Şualar, On Birinci Şua, Onbirinci Meselenin haşiyesinin bir lahikasıdır, a.g.e, c. I, s. 985.

153 Bkz., Bakara 2/256; Ali İmrân 3/103.

154 Emirdağ Lahikası I, c. II, s. 1719. Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir. Aslı şöyledir: "Risale-i Nur Şems-i Kur'an-ı Mu'cizül Beyan'ın elvan-ı seb'as-ı, Risale-i Nur'un menşur-u hakikatında tam tecelli ettiğinden, hem bir kitab-ı şeriat, hem bir kitab-ı dua, hem bir kitab-ı hikmet, hem bir kitab-ı ubudiyet, hem bir kitab-ı emr-ü davet, hem bir kitab-ı zikir, hem bir kitab-ı fikir, hem bir kitab-ı hakikat, hem bir kitab-ı tasavvuf, hem bir kitab-ı mantık, hem bir kitab-ı İlmi Kelâm, hem bir kitab-ı İlmi İlahiyat, hem bir kitabı teşviki san'at, hem bir kitabı belâgat, hem bir kitabı isbat-ı vahdaniyet; muarızlarına bir kitab-ı ilzam ve iskâttır".

cağından her sure Kur'ân hükmüne geçmiş, haşir, tevhid ve Mûsa aleyhisselamın hikayesi gibi konular tekrar edilmiştir. Aynı şekilde imanın ince hakikatleri ve kuvvetli deliller, benim haberim olmadan, birçok risalede de tekrar edilmiştir. Neden bunlar tekrar yazdırıldı diye hayret ederdim. Sonra kesin olarak anladım ki; bu zamanda Risale-i Nura herkes muhtaç olduğu halde herkes tamamını okuyamaz. Ama ihtiyaç duyduğu şeyleri küçük bir Risaleden okuyabilir[155]."

Bu konu, bir başka açıdan tekrar ele alınacaktır.

---

155 Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup, c. II, s. 1589; Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sözler Yayınevi İstanbul 1991, s. 33. Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir. Aslı şöyledir: *"Ondokuzuncu Söz'ün âhirinde Kur'andaki tekrarın ekser hikmetleri Risale'in-Nurda dahi cereyan eder. Bilhassa ikinci hikmeti tamtamına vardır. O hikmet şudur ki: Herkes Kur'ana muhtaçtır, fakat herkes her vakit bütün Kur'anı okumaya muktedir olamaz, fakat bir sureye galiben muktedir olur. Onun için en mühim makasıd-ı Kur'aniye, ekser uzun surelerde dercedilerek herbir sure bir Kur'an hükmüne geçmiş. Demek hiç kimseyi mahrum etmemek için, Haşir ve Tevhid ve Kıssa-i Mûsa (A.S.) gibi bâzı maksadlar tekrar edilmiş. Aynen bu ehemmiyetli hikmet içindir ki, bâzı def'a haberim olmadan, ihtiyarım ve rızam olmadığı halde, ince hakaik-ı îmaniye ve kuvvetli hüccetler, müteaddit risalelerde tekrar edilmiş. Ben çok hayret ediyordum: Neden bunlar bana unutturulmuş, tekrar yazdırılmış? Sonra kat'î bir surette bildim ki: Herkes bu zamanda Risale-i Nura muhtaçtır, fakat umumunu elde edemez; etse de tam okuyamaz; fakat küçük bir Risale-'in-Nur hükmüne geçmiş bir risale-i câmiayı elde edebilir ve ekser vakitlerde muhtaç olduğu mes'eleleri ondan okuyabilir. Ve gıda gibi, her zaman ihtiyaç tekerrür ettiği gibi o da mütalâasını tekrar eder."*

F- ARACILIK İNANCI

Hıristiyanlıkta aracılık inancı olduğu genişçe anlatılmıştı. Ona benzer bir inancın bir kısım tarikatlarda da olduğunu göstermeye çalışacağız. Aslında incelediğimiz tarikatların tamamında aracılık inancının var olduğunu gördük. Tarikatların hepsini incelemediğimiz için ihtiyatlı bir dil kullanmayı uygun bulduk. Tarikatlardaki aracılar, Hıristiyanlarda ve Taoistlerde olana benzer bir yapı oluşturmaktadır. Bu yapı, yaklaşık olarak şöyledir:

TARİKATLARDA GÖRDÜĞÜMÜZ ARACILAR

G- İNCELEDİĞİMİZ TARİKATLARDA ARACILAR

Allah'ı tanımlamada sıkıntı yoktur. Sıkıntı, Allah ile ilişkilerde ortaya çıkar. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Şurası bir gerçek ki, insanı yaratan biziz. Ona şahdamarından da yakın olduğumuzdan biz, içinin ona ne fısıldadığını biliriz."*** (Kaf 50/16)

"Kullarım sana beni sorarlarsa, ben onlara yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına karşılık veririm. Onlar da bana karşılık versinler; bana güvensinler. Belki olgunlaşırlar." (Bakara 2/186)

İncelediğimiz tarikatların her birinde, Allah'ın insana şah damarından yakın olduğuna ve içten geçen her şeyi bildiğine inanılır. Hıristiyanlara göre de Allah insanlara yakındır[156] ve her şeyi bilir[157], insanların yüreklerinin derinliklerine iner[158]. Taoistlere göre de Allah her şeyi açıkça görür ve bütün işlerde insanlarla beraberdir[159]. Bunlara rağmen, Allah ile insanlar arasına aracılar konur. İncelediğimiz tarikatlarda aracı yapılanlar şunlardır:

1- Hakîkat-i Muhammediye

Bu tarikatlara göre Hakîkat-i Muhammediye varoluşun başlangıcıdır. Onunla Allah, aynı gerçeğin ön ve arka yüzleridir. Allah'tan başka hiçbir şey yokken ilk defa hakîkat-i Muhammediye var olmuş, bütün yaratıklar ondan ve onun için yaratılmıştır. O, bütün peygamber-

---

156 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 206.

157 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 208.

158 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2766.

159 Tümer, Küçük, a.g.e . s. 63.

lerin ve velilerin ledünnî ve bâtınî bilgileri aldıkları kaynaktır[160].

Hakîkat-i Muhammediye; Katoliklerdeki İsa inancı ile Taoistlerdeki Te inancının karışımı gibidir. Kimi Hıristiyanlar "İsa Allah'tır" derler. Hakikat-i Muhammediye inancında da "Muhammed Allah'tır" anlamına gelen sözler söylenir. Bu konu yukarıda geçmişti.

2- İnsan-ı Kâmil

İncelediğimiz tarikatlarda insan-ı kâmil Muhammed'dir. Ama onun tarihi şahsiyeti değil, Adem balçık halindeyken peygamber olan Muhammed, yani Hakikat-i Muhammediyedir. İnsan-ı kâmil, varlığın ve hilkatin gayesidir. Zira ilâhî irade ancak onun aracılığıyla gerçekleşir. Eğer insan-ı kâmil olmasa Allah bilinemezdi. … İnsan-ı kâmil, maddî-manevi bütün kemâl mertebelerini kapsar. Onun kalbi Arş'a, benliği Kürsü'ye, makamı Sidre-i müntehâya, aklı Kâlem-i a'lâ'ya, nefsi Levh-i mahfûz'a, tabiatı anâsır-ı erbaaya bağlantılıdır[161]".

Birçok kimse insan-ı kâmil terimini, olgun ve örnek insan diye algılar ama tarikatlar, bu terimle Katoliklerdeki Kilise inancına benzer bir inanç oluşturmuşlardır. Kilise, nasıl yaşayan İsa ise, onlara göre İnsan-ı Kamil de ya-

---

160 Mehmet DEMİRCİ, "Hakikati Muhammediye", DİA, c. XV, s. 179-180.

161 Hasan Kâmil YILMAZ, İnsânı Kâmil, Altınoluk Mecmuası, Temmuz 1996, sayı, 125; s. 31.

Arş: Tüm âlemi kuşatan, insan aklının kavrayamayacağı en yüksek kat, gökler, Cennet, Sidre ve Kürsü hep onun altında düşünülür. Kürsü: Allah'ın kudret ve hakimiyetinin sembolü. Sidre-i müntehâ: Yedi kat göğün üstünde bir makam, Cennet'ül-me'vâ onun yanındadır. Kâlem-i a'lâ: İlahi bilgilerin yazıldığı en yüksek kâlem. Levh-i mahfûz: Allah'ın ilminin, kainatta olmuş ve olacak şeylerin yazılı olduğu levha. Anâsır-ı erbaa: Maddi âlemin kendisinden meydana geldiğine inanılan toprak, su, hava ve ateş.

şayan Hakikat-i Muhammediye'dir. Her tarikat kendi şeyhini insan-ı kâmil bilir. Derler ki: "İnsan-ı kâmil âlemde daima vardır, birden fazla olmaz. İnsan-ı kâmil için mülkte, melekûtta ve ceberûtta hiçbir şey gizli değildir. O eşyayı ve eşyanın hikmetini olduğu gibi bilir..." "Bu hakikat, her devirde değişen isim ve suretlerde peygamber veya veli olarak ortaya çıkar[162]. "Said Nursî'ye yakıştırılan olağanüstü özellikler" başlığı altında bu konuya tekrar dönülecektir.

"Mülkte tasarruf" Allah'a ait yetkileri kullanma demektir. Melekût da mülk anlamınadır, ama yalnız Allah'a ait mülk demektir[163]. Ceberût da mana âlemine ve göklere hakimiyet anlamlarına gelir[164].

Tarikatlar insanları sınıflara ayırırlar. Sırlarını bilenlere havass'ul-havas, az bilenlere havas, diğerlerine avam derler. Bildiklerini iddia ettikleri sırlar, tamamen hayal ürünü şeylerdir. Kendilerini, din büyükleri ve Allah ile ilişkide göstererek farklılıklarını vurgulamaya çalışırlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah'a karşı yalan uydurandan veya kendine bir şey vahyedilmediği halde 'Bana vahiy gelir' diyenden, bir de; 'Allah'ın indirdiği gibi ben de indireceğim' diyenden daha zalimi kim olabilir? Bu zalimleri can çekişirlerken bir görsen!.. Melekler ellerini uzatır şöyle derler: "Verin bakalım canlarınızı! Siz, Allah'a karşı gerçek dışı şeyler söylerdiniz, kendinizi onun âyetlerinden yukarı bir yerde görürdünüz.

---

162 Hasan Kâmil YILMAZ, a.g.e, s. 31.

163 Rağıb el-İsfahânî, Müfredât, (ملك) maddesi.

164 Şemseddin Sami, Kâmûsi Türkî, Dersaadet 1317, (جبر) maddesi.

Ona karşılık bugün alçaltıcı bir cezaya çarptırılacaksınız.

Bakın bize teker teker geldiniz; tıpkı sizi ilk defa yarattığımız gibi. Size yaptığımız ikramları arkanızda bıraktınız. Yanınızda şefaatçilerinizi de göremiyoruz; onların size eşlik edeceğini umuyordunuz. Bakın, aranızdaki bağlar tümüyle kopmuş. Umut beslediklerinizi sizden ayrılıp gitmişler." (En'am 6/93–94)

3- Kutb'ul- İrşad

İmam Rabbânî'ye göre[165] Kutb'ul-irşad son derece az bulunur. Uzun zamanlar ve asırlar geçtikten sonra ortaya çıkar, hidayet ve zuhurunun nuru ile karanlık cihanı aydınlatır. Onun irşadı bütün cihana yaygındır. Arştan yeryüzünün merkezine kadar her kime rüşt, hidayet, iman ve marifet ulaşırsa onun yolundan ulaşır ve ondan alınır. Onun aracılığı olmadan bu devlet kimseye nasip olmaz. Onun nuru, mesela büyük okyanus gibi cihanı kaplamıştır da bu denizde hiçbir hareket meydana gelmemiştir, sanki donmuş gibi durmaktadır. Ona yönelen ve samimiyetle inanan yahut onun yöneldiği talibin -yönelme sırasında- sanki kalbinden bir pencere açılır ve bu yoldan, yöneliş ve samimiyeti nispetinde nasip alır ve doyar. İnkâr ettiği için değil de onu tanımadığı, bilmediği için (doğrudan) Allah'ın zikri ile meşgul olan ve gönlünü Allah'a yönelten kimse de – tıpkı o kutba yönelenler gibi- ondan istifade ederler; ancak birinci durumdaki istifade daha ziyadedir. "Kutbu inkar

[165] İncelediğimiz tarikatların tamamı İmam Rabbânî'ye büyük önem verir ve onun Mektubat'ını önemli kaynaklardan görürler. Bu sebeple bu konuyu onun kitabından alıyoruz.

eden yahut ondan rahatsız olan kimselere gelince, Allah’ı zikir ile meşgul olsalar bile gerçek rüşd ve hidayetten mahrum olurlar. Onu inkâr ve rahatsız etmek kişinin feyz yolunu tıkar, kutub onu faydalandırmamayı, ona zarar vermeyi istemese bile o gerçek hidayetten uzak kalır. Onda bulunan, ancak rüşt ve hidayetin görünüşüdür (suretidir). Manadan uzak, içi boş suretin faydası da azdır. O kutbu seven ve ona içten inanan kimseler, ona gönülleriyle yönelmeseler, Allah’ı zikir ile meşgul olmasalar dahi, yalnızca sevgileri sebebi ile rüşt ve hidayetin nuru onlara ulaşır[166].

Demek ki, Kutb’ul-irşad denen şahsı inkâr eden, Allah’ın zikri ile meşgul olsa dahi gerçek rüşt ve hidayetten mahrum kalırken, onu seven ve ona içten inanan, Allah’ın zikri ile meşgul olmasa bile rüşt ve hidayetin nuruna kavuşuyor. Bunlar, açıkça Allah’a iftiradır. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

“Allah’a karşı yalan uydurandan daha zalimi kimdir? Onlar Rablerinin huzuruna çıkarılacaklar ve hallerine tanık olanlar şöyle diyeceklerdir: ‘İşte bunlar, Rablerine karşı yalan söyleyenlerdir’. Bilin ki Allah’ın laneti o zalimlerin üzerindedir.

Onlar Allah’ın yoluna engel koyar, geri çevirmeye çalışırlar. Onlar ahireti göz ardı eden kimselerdir.

Bunlar yeryüzünde Allah’ı aciz bırakacak değillerdir. Allah’tan başka dostları da yoktur. Azapları ikiye katlanacaktır. Onlar gerçekleri, ne işitmeye ne de

---

166 İmam Rabbânî, el-Mektûbât, Arapça nüsha, tarih ve yer yok, c. I, s. 254, 260. mektubun son bölümü. Yukarıdaki tercüme için bkz. Hayreddin Karaman, İmamı Rabbani ve İslam Tasavvufu, İstanbul, 1992, s. 219-220.

görmeye tahammül edebilirler.

Onlar değerlerini yitirmiş kimselerdir. Uydurdukları şeyler de kaybolup gidecektir.

Hiç şüphesiz ahirette en çok kayba uğrayacak olanlar bunlar olacaktır.

İnanan ve iyi işler yapanlar ve Rablerine içten boyun eğip başka bir arayışa girmeyenler var ya, işte onlar cennetliklerdir; orada temelli kalacaklardır.

Bu iki kesimin durumu, hem kör hem sağır olan ile görmesi ve işitmesi iyi olan kimsenin durumu gibidir. Bunlar hiç eşit olabilirler mi? Artık bilgilerinizi gözden geçirmeyecek misiniz?" (Hûd 11/18–24)

4- Rical'ul-Gayb

Bunlar, kimliklerini gizlediğine inanılan ve kutup, gavs, evtâd, revâsî, nukebâ ve nucebâ adı verilen kimselerdir. Bu terimler şu anlamlarda kullanılmıştır:

5- Kutup

En büyük velî bilinir. Tarikatçılara göre, erenlerin başı ve Allah'ın izniyle kâinatta tasarruf sahibidir. Yani evreni yönetmede yetki sahibidir.

6- Gavs

Tarikatçıların darda kalınca sığındıkları ve yardım istedikleri kutuptur. Darda kalan sûfiler, "Yetiş ya Gavs!" diye gavsa sığınırlar. Gavs olarak bilinenler, esmâ ve sıfât-ı ilahî mazharı sayılırlar. Yani Allah'ın isim ve sıfatlarının onların şahsında ortaya çıktığına inanırlar. Abdülkadir Geylânî, "Gavs-ı azam = en büyük gavs" lakabıyla ünlüdür.

7- Revâsî

Dağlar, evtâd direkler anlamına gelir. Onlara göre felaket zamanında kullar evtâda, evtâd da revâsîye yönelir. Revâsîyi Kutup idare eder.

Kutuptan sonra gelen iki kişiye “imâmân” derler. Bunlardan birine “imam-ı yemîn”, diğerine “imam-ı yesâr” adı verilir. İmam-ı yemîn (sağdaki imam) kutbun hükümlerine, imam-ı yesâr (soldaki imam) da hakikatine mazhar sayılır. Yani biri kutbun kararlarını, diğeri de gerçek yönünü bilir, derler. Kutup ölünce yerine imam-ı yesâr geçer. Kutup ile iki imam, üçleri oluşturur.

Bunlardan başka, sayıları sekiz veya kırk olan “nücebâ” ile sayıları on veya üç yüz olan “nukebâ” bulunduğu ve onların insanların iç dünyalarından haberdar olduğu kabul edilir[167].

Bunlar, Kur’ân’ın, küfür ve şirk sayarak yasakladığı şeylerdir. Müslümanlar, namazın her rekâtında ***“Yalnız sana kul olur ve yalnız senden yardım isteriz”*** (Fatiha 1/5) diyerek zihinlerini canlı tutarlar ki, bu hale düşmesinler.

8- Tarikat Şeyhi

Tarikatta şeyh her şeydir. O, hem insan-ı kâmildir ve Hakikat-i Muhammediyeyi temsil eder; hem kutup, hem de gavstır. Mürit, Allah ile bitecek işin, ancak şeyhin araya girmesi ile olacağına inanır[168]. Tarikatta mürid,

---

167 Hasan Kamil YILMAZ, Ricalü'l-Gayb - Gayb Erenleri, Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995.

168 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, (Mütercim: Abdulkadir AKÇİÇEK), İstanbul, 1396/1976. s. 172.

nefsini öldürme adına çok alçaltılır. Derler ki, "Şeyhe karşı mürit, yıkayıcı önündeki ölü gibi olur[169]."

Allah müşahhas yani elle tutulan ve gözle görülen bir varlık değildir. Tarikata göre onu kavramak için kulun zihnen ve manen yoğunlaşmasını sağlayacak müşahhas (somut) bir şeye ihtiyaç görülür. Tasavvufta bu obje Allah'ın en mükemmel tecellilerinin mazharı sayılan "insân-ı kâmil" konumundaki şeyhtir. Yani müridin Allah'a gereği gibi kul olması için önce şeyhe kul olması ve kulluk eğitiminden geçmesi istenir. Bunu sağlamak için râbıta gerekli görülmüştür. "....Sâlik önce insan-ı kâmil olan şeyhe, ardından Rasûl'e, onun ardından Allah'a kalbini bağlamalı ve bu suretle huzur-i kalbe erip fena fillâh'a varmalıdır" derler. Çünkü râbıtayı Allah ile murâKâbeye varmak için yaparlar[170].

Onlara göre; "murâKâbe ve teveccühe devam eden kişiye vezaret, yani bakanlık verilir. Buna sahip olan, mülk ve melekûtta kolayca tasarrufa (hâşâ Allah'ın yetkilerini kullanmaya) başlar; hatırlardan geçen işlere vâkıf olur. Gönülleri hidayet nuruyla aydınlatmak da onun için mümkündür[171]".

Tarikatçılara göre; "şeyhin bakışı kalp hastalıklarına şifadır. Yüzünü göstermesi, manevi hastalıkları giderir. O, anlatılan olgunlukların sahibi, vaktin imamı, zamanın halifesidir. Kutuplar, bedeller onun makamları sayesinde yetişip yaşarlar. Evtâd, nücebâ, onun kemalât denizinden akıp gelen bir katredir. Onun irşadı güneş misa-

---

169 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 173.

170 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 268.

171 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 268.

lidir. Kendi istemeden her şeye feyzini yağdırır...[172]".

Râbıta yapan mürit, şeyhinin dışında her şeyden ilgisini kesmek ve kalbinde yalnız ona yer vermek zorundadır[173]. O, şeyhin suretini alnının ortasında hayal eder, sonra onu kalbinin ortasına indirir, kendini yok, şeyhini var bilir[174]. Biri doğuda, biri batıda da olsa, şeyhin ruhaniyeti onu râbıta ile terbiye eder ve Allah'a ulaştırır[175].

Tarikatçılara göre hakiki şeyh, müritle Allah arasında vasıtadır. Ondan yüz çevirmek Allah'tan yüz çevirmektir[176]. Mürit inanır ki, şeyhini nerede düşünse, ruhaniyeti orada hazır olur. Yine inanır ki, şeyhin ruhani tasarrufları Allah'ın tasarruflarıdır[177].

İncelediğimiz tarikatlarda Şeyh, tümüyle Allah'ın yerine konur. Kilisede de papaz öyledir. Bu şirkten Allah'a sığınmak gerekir.

Bu tarikatlara göre "Mürit şeyhinin kendisine emrettiği şeyi yapmakta acele etmeli, onu derhal yerine getirmelidir. Hiçbir tevil ve tehir yoluna sapmamalıdır. Zira tevil ve tehir yol kesicilerin en büyüğüdür[178]."

"Sâlik, mürşidinin yanında ve uzağında daima onun rızasını elde edeceği yolda yürümeğe bakmalıdır. Mür-

---

172 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 238.
173 Sadık Dânâ, Altınoluk Sohbetleri I, s. 39-40.
174 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 239-242.
175 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 239-242.
176 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 244.
177 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 239-242.
178 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 172, 173.

şidinin nelerden hoşlanacağını anlamak ve ona göre çalışmak zorundadır[179]."

İslamla uzaktan yakından alakası olmayan iddialarını şöyle sürdürürler: "Mürşidler Allah Teâlâ'nın bulunduğu oturumda bulunurlar, dolayısıyla Allah Teâlâ'yı zikirle elde edilecek fayda, bu zatları görmekle aynen elde edilir. Allah'ın Elçisine tam uymayı, bu kâmil şeyhin sevgisi ile bir tutmak gerekir[180]."

Bunlar hiçbir delile dayanmadan bazı kimselere kul olmaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah ile kendi aralarına koydukları öyle şeylere kul olurlar ki, Allah onun hakkında hiç bir delil indirmemiştir. Onunla ilgili kendilerinin de bir bilgisi yoktur. O zalimlerin yardımcısı olmaz." (Hacc 22/71)

Sonuç olarak Kur'ân'da "من دون الله = Allah'ın dûnundan" ifadesinin geçtiği yerlerin büyük bir bölümü, aracı sayılan tanrılara yakıştırılan yer anlaşılır. Yukarıdaki iddialar, o aracıların ne gibi hayali yetkilerle donatıldığını göstermektedir.

---

179 Sadık Dânâ, Altınoluk Sohbetleri I, s. 41-42. Metin sadeleştirilmiştir.

180 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 235.

H- ARACILARIN GAYBI BİLDİĞİ İNANCI

Gayb, kişinin duyularından uzak ve hakkında bilgi sahibi olmadığı şeye denir[181]. Kıyametin vakti gibi Allah'-tan başkasının bilemeyeceği şeyler gayb-ı mutlak, yani tam gaybdır. Hakkında bir bilgi ve belge kalmamış tarihi olaylar da mutlak gayba dönüşür. Bir başkasının bildiği şey ise göreceli gayb olur. Mesela içinizden ne geçtiğini ben bilemem ama siz bilirsiniz. O, bana göre gayb olur; size göre olmaz.

Gaybı ne insan, ne melek ne cin ne de Allah'ın Elçileri bilebilirler. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"De ki, göklerde ve yerde, hiç kimse gaybı bilmez, onu sadece Allah bilir."*** (Neml 27/65)

Şu ayetler, özellikle meleklerle ilgilidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Şurası bir gerçek ki, insanı yaratan biziz. Ona şahdamarından da yakın olduğumuzdan biz, içinin ona ne fısıldadığını biliriz.

Sağında ve solunda oturmuş iki kayıt memuru bulunur.

Bu sebeple ağzından çıkan her sözü kayıt için hazır bekleyen bir gözcü mutlaka vardır". (Kaf 50/16–18)

Demek ki, Allah kişinin içini bildiği halde melekler ancak ağızdan çıkan sözü bilebilirler.

Cinlerin gaybı bilemeyecekleri ile ilgili olarak da şöyle buyurulur:

---

181 Rağıb el-İsfahânî, Müfredât, (غيب) maddesi.

“… Rabbinin izniyle, yanında çalışacak cinleri Süleyman’ın emrine verdik. Onlardan hangisi buyruğumuzdan çıksa ona alevli ateşin azabını tattırırdık.

Süleyman’ın istediği her şeyi, yüksek binaları, heykelleri ve büyük havuzlara benzer çanakları ve taşınması güç kazanları yaparlardı. «Ey Davud ailesi, şükredin! Kullarımdan şükredenler pek azdır» dedik.

Süleyman’ın ölümüne karar verdiğimiz zaman, onun öldüğünü gösterecek bir işaret yoktu; yalnız bir güve böceği değneğini yiyordu. Ne zaman Süleyman yere yıkıldı, iyice ortaya çıktı ki eğer cinler gaybı bilselerdi, kendilerini küçük düşüren o azap içinde kalmazlardı.” (Sebe 34/12–14)

Peygamberler sadece Allah'ın kendilerine vahyettiği şeyleri bilirler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"De ki: "Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size, "işte ben bir meleğim." de demiyorum. Ben bana vahyolunandan başkasına uymam." De ki: "Görenle görmeyen bir olur mu? Hiç zihninizi yormaz mısınız?" (En'am 6/50)

"De ki: "Eğer gaybı bilseydim, daha çok iyilik yapmak isterdim ve bana kötülük de gelmezdi. Ben, inanan kesim için bir uyarıcı ve bir müjdeciden başka bir şey değilim." (Araf 7/188)

Gayb ile ilgili bazı haberler, Allah Teâlâ tarafından peygamberlerine vahiy yoluyla bildirilir, biz de bunları o şekilde öğrenebiliriz. Ancak gerek Hıristiyanlar ve gerekse kimi tarikat ve cemaatler gaybın bilinebileceği

iddiasındadırlar.

1- Katoliklerde Gayb Bilgisi

Daha önce görüldüğü gibi Katolikler Mesih İsa'ya ve Kutsal Ruh'a Tanrı derler. Onlara göre Episkoposluk aşamasını alan kişi Mesih'in yerine geçer ve onun görevini üstlenir. Böyle birinin gaybı bileceğine tam bir inanç bulunur. Papazlar ise episkoposların yardımcılarıdır; onlar da gaybı bilirler. Katoliklerin konu ile ilgili görüşleri şöyledir:

"Mesih İsa'nın havarilerine emanet ettiği misyonu Kilise Ruhbanlık sırrı ile devam ettirir[182]. Episkoposluk ruhbanlık sırrının en yüksek derecesidir[183]. Episkoposluk aşamasını alan kişi, seçkin ve açık bir şekilde Efendi, Çoban ve Rahip olan Mesih'in yerini alır ve onun görevini üstlenmiş olur. Kendine verilmiş olan kutsal ruh sayesinde episkoposlar manevi krallık ya da çobanlık ve peygamberlik yetkilerine sahip olurlar[184]. Papazlar, episkoposların yardımcıları olarak Mesih'in emanet ettiği görevin gerçekleşmesine çalışırlar[185]. Kutsal ruhun özel lutfu, ruhbanlık sırrını alan kişiyi rahip, öğretmen ve çoban olarak tam Mesih İsa'ya benzetir[186]."

---

182 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1536

183 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1555

184 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1558

185 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1562

186 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1585

2- Tarikat ve Cemaatlerde Gayb Bilgisi

Bazı tarikat ve cemaatler, Allah'ın veli kulu diye nitedikleri bazı kişilerin gayb bilgisine sahip olduklarını iddia ederler. Mesela Said Nursi'ye göre, Hz. Ali ve Abdülkadir Geylani gibi zatlar gaybı bildikleri için asırlar öncesinden kendinden bahsetmişlerdir. O, iddiasını şöyle bir soru ve cevapla ortaya koyar:

Soru: Abdülkadir Geylânî gibi büyük veliler, bazı zamanlarda, geçmişi ve geleceği bugün gibi görüp bildikleri halde neden geçmişle ilgili olanları açıkça söylüyorlar da, gelecekten üstü kapalı simgeler ve gizli işaretlerle söz ediyorlar?

Cevap: *"Gaybı Allah'tan başkası bilmez."* Ayeti ile "*O bütün gaybı bilir, gaybını kimseye açıklamaz. Ancak dilediği peygamber bunun dışındadır*[187]*.*" Ayetinin koyduğu kutsal yasağa karşı kulluğa yakışır bir güzel edep takınmak için açıklama yapmayıp işaretle söyleme yoluna girmişler, işaret ve simgeler kullanmışlardır ki, gayb ile ilgili bu bilginin, kendilerinin tercihi veya niyetiyle değil, Allah'ın öğretmesiyle olduğu anlaşılsın. Çünkü geleceğe ait gayb bilgileri kişinin şahsi tercihi ve niyeti ile verilmediği gibi niyet ile işe girmek, o yasağa karşı itaatsizlik havası veriyor[188].

---

187 Cin 72/26-27

188 Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sekizinci Lem'a, a.g.e, c. II, 2091. Yukarıdaki ifadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir:
Suâl: Gavsı A'zam gibi büyük velîler, bazı evkâtta, mazi ve müstakbeli hazır gibi müşâhede ederler. Neden mâziye ait cihette sarahat sûretinde haber veriyorlar da, istikbalden hafî remizlerle gizli işaretlerle bahsediyorlar?
Elcevap: "lâ ya'lemu men fi's-semavati ve'l-erdi'l-gaybe illa'llah" âyetiyle, "Âlimu'l-ğaybi fela yuzhiru alâ gaybihi ahadâ; illâ men'irtedâ min resûl."

Bu iddia üç açıdan yanlıştır:

a- Gaybı Kimse Bilemez

Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"Allah sizi, gaybı bilir hale getirecek değildir."*** (Al-i imran 3/179)

Allah Teâlâ, açıklamak istediği gaybı, peygamberleri yoluyla açıklar. Bunun özel bir usulü vardır. O, şöyle buyurur:

"Allah bütün gaybı bilir, gaybını kimseye açıklamaz.

Dilediği peygamber bunun dışındadır. Onun önüne ve arkasına gözcüler diker.

Böylece o (peygamber) bilsin ki, onlar (o melekler) Allah'ın gönderdiklerini tastamam ulaştırmış, (kendisi de) onların yanında olanı kavramış ve her şeyi bir bir saymıştır." (Cin 72/26–28)

Vahiyden sonra o bilgiler gayb olmaktan çıkar. Meleklerin gözcü yapılması, gelen bilgilerin Allah'tan olduğu konusunda, peygamber kuşku duymasın, diyedir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"*Senden önce gönderdiğimiz bir tek nebi ve elçi yoktur ki, bir şeyi arzuladığı zaman şeytan onun arzusuna vesvese sokuşturmuş olmasın. Allah şeytanın sokuşturduğunu giderir, sonra Allah âyetlerini pekiştirir. Allah bilendir, hakîmdir.*" (Hacc 22/52)

Ayeti ifade ettikleri, kudsi yasağa karşı ubûdiyetkârâne bir hüsn-ü edep takınmak için, tasrihten işaret mesleğine girmişler. Tâ ki, işaretler ile, remz ile anlaşılsın ki, ihtiyarsız, niyetsiz bir sûrette tâlim-i ilâhî ile olmuştur. Çünkü istikbâlî olan gaybiyat, niyet ve ihtiyar ile verilmediği gibi; niyet ile de müdâhale etmek, o yasağa karşı adem-i itâat-ı işmam ediyor".

Bazı tefsirlerde, En'am suresinin inişi ile ilgili olarak Enes b. Malik'ten gelen şöyle bir rivayetten bahsedilir: "Allah'ın Elçisi dedi ki: Kur'ân'dan En'am suresinin dışında bir sure bana toptan inmedi. Şeytanlar, bu sure için toplandıkları kadar hiçbir sure için toplanmamışlardı. Bu sure bana, Cebrail ile beraberinde elli bin melek olduğu halde gönderildi. Bunu kuşatmışlar, bir düğün debdebesiyle getirdiler[189]." Böylece o Elçi, kendine gelenin vahiy meleği olduğuna ve vahye, şeytan vesvesesi karışmadığına güvenmiş olur.

Said Nursî, Peygamberlere vahyin nasıl geldiğini bildiren yukarıdaki ayeti, velilerin gaybı öğrenebileceklerine delil getirmiştir. Doğrusu bu, çok şaşırtıcı bir iddiadır.

b- Geçmiş Gaybı Kimse Bilemez

Said Nursî diyor ki; "Abdülkadir Geylânî gibi büyük veliler, bazı zamanlarda, geçmişi ve geleceği bugün gibi görüp bildikleri halde... [190]"

Böyle bir iddia nasıl kabul edilebilir! Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"De ki, göklerde ve yerde, hiç kimse gaybı bilmez, onu sadece Allah bilir."*** (Neml 27/65) Ayet, sadece insanların değil, meleklerin ve cinlerin de gaybı bilmediklerini bildirmektedir.

Allah Teâlâ, Nuh aleyhisselamın başından geçenleri anlattıktan sonra Peygamberimize şöyle buyuruyor:

---

189 Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul 1936, c. III, s. 1861–1862.

190 Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sekizinci Lem'a, a.g.e, c. II, 2091.

"Bunlar gayb haberlerindendir, onları sana vahyediyoruz. Bundan önce onları ne sen bilirdin, ne de senin kavmin." (Hud 11/49)

Bu konuda çok sayıda ayet vardır. Şu ayetlere de bakılabilir: Ali İmran 3/44; Araf 7/101; Hud 11/120–123; Yusuf 12/102

c- Kudsî Yasak İddiası

Said Nursî, Allah'tan başkasının gaybı bilemeyeceği konusunu "kudsî yasak" diye nitelemiştir. Sanki Allah Teâlâ, "gaybı kimse bilemez" dememiş de "Kimse, gelecekle ilgili bildiği bir şeyi açıklamasın" demiştir. Bu iddia kişiyi, Allah karşısında çok kötü bir duruma sokar. Allah Teâlâ şöyle buyurur**:** ***"… Allah size gaybı bildirecek değildir..."*** (Ali-İmran 3/179)

Said Nursî'nin yukarıdaki iddiasına göre; Abdülkadir Geylânî gibi büyük velilerin gaybı bilmesi, "kendi tercihleri ve niyetleriyle değil, Allah'ın öğretmesiyle imiş(!) Yoksa isteyerek gaybı bilme işine girişmeleri itaatsizlik havası verirmiş(!)"

Demek ki, Allah hem ***"Gaybı kimse bilmez, onu kimseye açıklamam"*** diyecek, hem de tutup bazı kimselere açıklayacak! O kimseler de geçmişle ilgili olanları açıklamakta bir sakınca görmeyecekler ama gelecekle ilgili gaybları, anlayan anlasın diye örtülü işaretlerle geçiştirecekler! Bunu, Allah'a karşı bir itaatsizlik havası doğmasın diye yapacaklar!!!...

Bu inançtan Allah'a sığınmak gerekir.

İ- ARACILARIN ŞEFAAT EDECEĞİ İNANCI

1- Katoliklerde Şefaat İnancı

Katoliklere göre şefaat, İsa'nın duasına uyumlu kılan dilek duasıdır[191]. Onlar şefaat yerine "kurtarıcılık" kelimesini kullanırlar. Katoliklere göre "Mesih İsa, Baba'nın yanında Hıristiyanların avukatlığını yapıyor. Onlar lehine aracılık etmek için hep canlıdır. Allah'ın huzurunda daima hazır bulunur[192]. Kendisi aracılığı ile Allah'a yaklaşanları tamamen kurtarmaya gücü yeter[193]."

"Kutsal Ruh olmadan Tanrı'nın Oğlu'nu görmek mümkün değildir. Oğul olmadan da hiç kimse babaya yaklaşamaz. Çünkü Baba'yı tanımak Oğul'dur. Tanrı oğlunu tanımak da Kutsal Ruh aracılığıyla olur[194]".

"Meryem Ana avukat ve yardımcıdır. "Meryem Ananın analığı bitmemiştir. Yinelenen arabuluculuğu ile ebedi esenlikler sağlayan armağanları garanti altına almaya devam etmektedir[195]".

Katoliklere göre papaz "Allah'la ilgili konularda insanları temsil etmek için atanır[196]". O, kişisel yetkisiyle insanlara; "Baba'nın adına seni bağışlıyorum diyebilir[197]".

---

191 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2634.

192 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 519.

193 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2634.

194 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 683.

195 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, paragraf 969.

196 İbranilere Mektup, 5/1.

197 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 878.

2- Tarikatlarda Şefaat İnancı

İncelediğimiz tarikatlarda da Katoliklerinkine benzer bir inanç vardır. Onlar, "kurtarıcılık" yerine daha çok "şefaatçilik" kelimesini kullanırlar. Bir Şeyh Efendi ve tarikatının ileri gelenleri ile yaptığımız görüşmenin konu ile ilgili bölümü şöyledir:

Mürit- Bizim Şeyh Efendi'ye bakışımız, onun bize yardımcı olacağı yolundadır. Mesela bugün mahkemede avukat tutma zorunluluğu yoktur. Ama genellikle avukat tutanlar davayı kazanırlar. Şeyh Efendi de bizim avukatımızdır.

Bayındır- Siz, gizli açık her şeyi bilen Allah'ı hâkimle bir mi tutuyorsunuz? Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"O gün kişi kardeşinden, anasından, babasından, eşinden ve oğullarından kaçacaktır. O gün herkesin işi başından aşacaktır." *(Abese 80/34–37)*

Durum böyle iken Şeyh Efendi nereden fırsat bulacak da sizi savunacaktır?

Ensar'dan Ümmü'l-alâ diyor ki, muhacirlere kur'a çekilince bize Osman b. Maz'ûn düştü. Onu evlerimize yerleştirdik. Sonra ölümüne sebep olan hastalığa tutuldu. Vefat edince yıkandı ve kendi elbiseleri içine kefenlendi. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem içeri girdi. O sırada dedim ki, *"Ebu's-Sâib*[198]*! Allah sana rahmet eylesin. Allah'ın sana gerçekten ikramda bulunduğuna şahidim."* Bunun üzerine Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: *"Allah'ın ona ikram ettiğini ne biliyorsun?"* Dedim ki, *"Babam sana kurban ey Allah'ın*

---

[198] Osman b. Maz'un radıyallahu anhın lakabıdır.

Elçisi! Allah ya kime ikram eder?" Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki, *"Evet ona kaçınılmaz gerçek geldi. Vallahi onun için hep hayırlar bekliyorum. Ama ben Allah'ın Elçisi olduğum halde nasıl karşılanacağımı vallahi bilmiyorum."*

Ümmü'l-alâ dedi ki, "Vallahi bundan sonra hiç kimseyi aklamam[199]."

Ama siz şeyhinizin cennete gideceğinden şüphe etmediğiniz gibi Allah'ın huzurunda sizi savunacağını söyleme cesaretini bile gösteriyorsunuz.

Bize şah damarımızdan daha yakın olan Allah'ın gözünden kaçan bir şey mi var ki avukatlığınızı yapacak olan şeyh, hâşâ, Allah'ın huzurunda onu hatırlatacak? Ya da Allah, hâşâ, yargılamada hata mı yapacak ki, şeyhiniz ona engel olacak? Ne kadar yanlış bir yolda olduğunuzu anlıyorsunuz değil mi?

Mürit- Müftülükte bir müftü ile görüşmek istesen[200] araya bir kapıcının girmesi, bir kişinin seni müftüye takdim etmesi gerekir. Araya kimse girmeden bir yetkiliyle, bir bakanla pat diye görüşebilir misin? İşte Şeyh Efendi de bizimle Allah arasında bir vesile, bir vasıta olmaktadır.

Bayındır- Bize şah damarımızdan daha yakın olan Allah Teâlâ için bu söz nasıl söylenebilir!?..

Bu inanç insanı şirke sokar. Şirk zaten Allah ile kul arasına vasıta koymaktır. Zümer suresinde buna dikkat çekilmektedir:

---

199 Buhârî, Cenâiz, 3.

200 Bu görüşmenin yapıldığı günlerde İstanbul Müftülüğünde çalışıyordum.

“İyi bil ki, saf din Allah’ın dinidir. Onun yakınından veliler edinenler “Biz onlara başka değil sadece bizi Allah’a tam yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz.” derler. İşte Allah, onların aralarında tartışıp durdukları şeyde hükmünü verecektir. Allah, yalancı ve gerçekleri örtüp duran kimseleri doğru yola sokmaz.” (Zümer 39/3)

Bu tür inanışlardan lütfen vazgeçin. Çünkü şeytan insanı hep bu metotla saptırmaktadır.

Lütfen bana söyler misin, yaratan, besleyen, büyüten ve sana senden yakın olan Allah mı seni daha iyi tanır, yoksa Şeyh Efendi mi?

Mürit- Tabii ki, Allah tanır.

Bayındır- Şeyh Efendi senin neyini Allah’a tanıtacak?

Mürit- ?!

Görüşme, şeyhin yanında gerçekleşmiş ve o, bu durumu onaylamıştır. Mürit kelimesi ile konuşmaya katılan ve tarikatın ileri gelen âlimlerinden olan kişiler kastedilmektedir[201].

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah’ın yakınından, öyle şeye kul olurlar ki, kendilerine ne bir fayda sağlayabilir ne de zarar verebilir. Derler ki; ‘bunlar Allah katında şefaatçilerimizdir.’ De ki: ‘Göklerde ve yerde, Allah’ın bilmediği bir şeyi mi ona haber veriyorsunuz?’ Allah, onların ortak koştuklarından uzak ve yücedir.” (Yunus 10/18)

---

201 Görüşmenin tamamı için bkz. Abdulaziz BAYINDIR, Kur’an Işığında Tarikatçılığa Bakış, Dördüncü baskı, İstanbul, 2005, s. 126-131.

Allah kime şefaat yetkisi verirse yalnız onlar, Allah’ın dilediği kimselere şefaat edebilirler, kendi dilediklerine değil.

“De ki: Şefaat yetkisi, bütünüyle Allah’a aittir.” (Zümer 39/44)

“Allah onların yaptıklarını da yapacaklarını da bilir. Şefaate yetkili kıldıkları, onun razı olduğu kişilerden başkasına şefaat edemezler. Kendileri de onun korkusundan titrerler.

Onlardan kim, “Ben Allah’a yakın bir ilahım” derse, onu cehennemle cezalandırırız. İşte o zalimleri böyle cezalandırırız.” (Enbiya 21/28)

Ebu Hureyre radiyellahu anh bildiriyor:

“Kabilenin en yakınlarını uyar.” (Şuarâ 26/214) ayeti inince Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kalktı ve şöyle bir konuşma yaptı:

“Ey Kureyş topluluğu! Kendinizi kurtarmaya bakın; Allah’ın yanında size hiç bir faydam olmaz. Ey Abdulmenaf oğulları! Allah’ın yanında size hiç bir faydam olmaz. Ey Abdulmuttalib oğlu Abbas[202]! Allah’ın yanında sana hiç bir faydam olmaz. Ey Safiyye, (Resulullah’ın halası)! Allah’ın yanında sana hiç bir faydam olmaz. Ey Muhammed’in kızı Fatma! Allah’ın yanında sana hiç bir faydam olmaz.”[203]

---

202 Peygamberimizin amcası.

203 Buhârî, Vesâyâ, 11.

J- ÖLÜDEN YARDIM İSTEME

Hıristiyanlar, ölmüş din büyüklerinden yardım isterler. Aynı şeyi kimi tarikat ve cemaatler de yaparlar. Onlar da ölmüş din büyüklerinin yardımını almak, onları aracı ve şefaatçi yapmak için mezarlarını ziyaret etmeyi, onlara adaklar adamayı dindarlığın bir parçası sayarlar.

1- Katoliklerin Ölüden Yardım İstemesi

Papa II. Jean Paul, Meryem Anayı aracı yaparak şöyle dua ediyor:

"İnsan olmuş Kelâm'ın[204] *Annesi ve Kilise'nin Annesi olan çok kutsal Bakire Meryem'e Kilise'nin yeni bir Hıristiyanlaştırma çabasına çağrıldığı bu zamanda bütün Kilise'nin bütün seviyelerinde din dersi çalışmalarına* ***güçlü aracılığıyla destek olması için*** *dua ediyorum*[205]*."*

Asırlarca önce ölmüş Meryem'i yardıma çağıran Papa, onun kendine, güçlü aracılığı ile destek olacağına inandığına göre, Meryem'in onu tanıdığına ve çağrıyı işittiğine de inanmış olmalıdır. Bu durumda ona, bazı ilahi sıfatlar ve özellikler vermiş olur. Bunlar hayat, ilim, sem', basar, irade, kudret ve benzeri sıfatlardır.

Hayat dirilik demektir. Katoliklere göre lekesiz Bakire, yeryüzündeki yaşamını tamamladıktan sonra, günahı ve ölümü yenen Rablerin Rabbi Oğluna daha uygun olabilmek için ruhu ve bedeniyle göğe çıkarıldı. Rab tarafından evrenin kraliçesi olarak yüceltildi. Meryem

---

[204] İsa aleyhisselam.

[205] Papa Jean Paul II'nin Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri kitabının önsözünde yer alan duası, s. 22.

Ana'nın göğe çıkartılması Oğlunun dirilişine eşsiz bir katılımı ve öteki Hıristiyanların dirilişini öncelemektir[206].

Meryem Ana'ya verildiği iddia edilen evrenin kraliçeliği yetkisi onu dünyanın sonuna kadar diri saymayı gerektirir. Yeniden dirilişe katılımı iddiası da kıyamet sırasında diri kalacağını kabul etmek olur. Kıyametten sonra ölüm olmayacağına göre Katolikler onu ölümsüz kabul etmiş olurlar. Ölümsüzlük Allah'a hastır. Meryem'i de ölümsüz saymak onu, Allah'a ortak saymak olur.

İlim, bilmek ve kavramak demektir. İnsanda ilim sıfatı vardır ama Vatikan'da olan biri, Meryem'i, aracı olmaya çağırdığına göre onun, hem kendisini tanıdığına, hem de istediği şeyi, en az Allah kadar bildiğine inanmış olmalıdır. Çünkü aracı olmak için bu bilgi şarttır. O zaman o, Meryem'i Allah'ın sınırsız bilgisinin bir bölümüne ortak saymış olur.

Sem', işitme gücüdür. Allah insana işitme gücü vermiştir; ama bu, belli uzaklıktan, belli titreşimdeki seslerle sınırlıdır. Vatikan'dan Meryem'e seslenen, onu Allah'ın işitme sıfatına da ortak etmiş olur. Bu şekilde bir işitme, Allah'tan başkası için söz konusu değildir. Üstelik Meryem ölmüştür. Ölüye bir şey işittirmeye bizim gücümüz yetmez. Allah Teâlâ, Elçisi Muhammed'e hitaben şöyle buyuruyor:

"Sen ölülere işittiremezsin." *(Neml 27/80)*

"Şüphesiz Allah dilediğine işittirir. Ama sen kabirdekilere bir şey işittiremezsin." *(Fatır 35/22)*

Meryem ölmüş olduğu için kimse ona bir şey işittire-

---

206 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 966.

mez.

Bedir savaşında öldürülen müşrikler bir kuyuya gömüldükten sonra Allah'ın Elçisi sallalahu aleyhi ve sellemin onların yanına gelip şöyle dediği bildirilmiştir:

"Ey falan oğlu falan! Ey falan oğlu falan! Allah'ın ve Elçisi'nin size verdiği sözün hak olduğunu gördünüz mü? Çünkü ben Allah'ın bana verdiği sözün hak olduğunu gördüm."

Ömer dedi ki, "Ey Allah'ın Elçisi! Ruhsuz cesetlerle nasıl konuşursun? O, şöyle cevap verdi: "Söylediğimi sizin işitmeniz onlarınkinden daha iyi değildir. Ama onlar bana hiçbir şekilde cevap veremezler[207]."

Allah, o an için Peygamberimizin sesini onlara işittirmiş olabilir. Bunca ayete rağmen böyle özel bir olaya dayanılarak farklı hüküm verilemez. Onlar işitseler bile cevap veremeyeceklerdir.

Kıyamete kadar, hiçbir şekilde cevap veremeyecek olan ölülerden yardım isteme işi şu ayetin kapsamına girer.

"Allah'ın yakınından kıyâmet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimseleri çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahkaf 46/5)

Basar, görme gücü demektir. Bir ölüyü yardıma çağıran, onun kendini görebildiğine inanmalıdır. Fiziki engellerle sınırlanamayan bir görme, yalnız Allah'a mahsus olduğundan bu şahıs Meryem'i, Allah'ın görme sı-

---

207 Müslim, el-Cenneh ve sıfatu naîmiha, Bab 17, hadis no 76 (2873)

fatına da ortak saymış olur.

İrade, dilemek ve tercih etmektir. **Kudret** de bir şeye güç yetirme anlamına gelir. İnsanın iradesi de kudreti de sınırlıdır. Ölünce her şey biter. Meryem’in, çağrıyı kabul ettiğini ve gerekli yardımı yapabildiğini hayal eden, ona bu iki sıfatı da vermiş olur. Bu, olağan dışı bir irade ve kudret yakıştırmasıdır. Bu anlamda irade ve kudret sahibi tek varlık Allah Teâlâ’dır. Böylece Papa, Meryem’i Allah’ın bu iki sıfatına da ortak saymış olur.

Papa ile birlikte binlerce Hıristiyan da, kendi dilleri ile Meryem’i aracı olmaya çağırdığı için onun, her istek sahibini tanıdığına, dilini bildiğine, istekleri anlayıp kavradığına, onları karıştırmadan değerlendirebildiğine de inanmaları gerekir. Bu da yalnız Allah’ın sahip olabileceği büyük bir ilim ve kudreti gerektirir. Bunlar Meryem’i bu konuda da Allah’a ortak görmek zorundadırlar.

İnsanların isteklerinden haberi olmayan, ancak kıyamet günü dirilecek olan bir ölü, bize şah damarımızdan da yakın olan ve her şeyi bilen Allah’a karşı nasıl aracılık edebilir?

Meryem’in aracı olabilmesi için onun, yukarıdaki sıfatlara sahip olması gerekir. O sıfatlar, Allah’ın isimlerinden türetilmiştir. Bunlar, hay, alîm, semi’, basîr, mürîd ve kadîr isimleridir. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

“En güzel isimler Allah’ındır. Siz onu, onlarla çağırın. Onun isimleri konusunda yamukluk yapanları bırakın. Onlar bu ettiklerinin karşılığını görecekler-dir.” (Araf 7/180)

Allah, Meryem Ana’da var sayılan yetkileri elçilerine

bile vermemiştir. O, son Elçisine şöyle buyurur:

"Biz seni onların üzerinde bir koruyucu yapmadık. Sen onların üzerinde bir vekil de değilsin." (En'am 6/107)

"Sen sadece bir uyarıcısın. Her şeye vekil olan Allah'tır." (Hud 11/12)

2- Tarikat ve Cemaatlerde Ölüden Yardım İsteme

Kur'ân'ın birçok âyeti, "Allah'tan başkasından yardım isteme"yi müşriklerin en belirgin özelliklerinden sayar[208]. İnsanlar en çok dua ve ibadet konusunda yanıldıkları için elçiler uyarılarını bu iki konuda yoğunlaştırmışlardır. Namaz, oruç, hac, zekât, helaller ve haramlarla ilgili âyet sayısı az olduğu halde Kur'ân'ın büyük bir bölümü, Allah'tan başkasına ibadeti, darda kalınca başkasından bir şey beklemeyi şirk sayıp yasaklamaktadır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Darda kalmış kişi dua ettiği zaman onun yardımına kim yetişiyor da sıkıntıyı gideriyor ve sizi yeryüzünün hâkimleri yapıyor? Allah ile beraber başka bir tanrı mı var? Ne kadar az düşünüyorsunuz." (Neml 27/62)

Bu konuda hadis uydurulmuş, ilgili ayet ve hadisler başka yönlere çekilmiş ve sınırlar aşılmıştır.

---

208 Nisa 4/117; En'am 6/40,41,56,64,71,108; Araf 7/37,194,195,197; Yunus 10/38,66,106; Hûd 11/101; Ra'd 13/14; Nahl 16/20,86; isra 17/56, 57,67; Kehf 18/14; Meryem 19/48; Hacc 22/12,13,62,73; Müminun 23/117; Furkân 25/68; Şuarâ 26/72,213; Kasas 28/64,88; Ankebût 29/42; Lukman 31/30; Sebe' 34/22; Fatır 35/13,14,40; Saffât 37/125; Zümer 39/38; Mümin 40/20,66,73,74; Fussilet 41/48; Zuhruf 43/86; Ahkâf 46/4,5; Cin 72/18. 26 surede toplam 50 ayet.

a- Uydurulan Hadis

Ölüden yardım isteme konusunda şu hadis uydurulmuştur: "İşlerinizde ne yapacağınızı şaşırdığınızda kabir ehlinden yardım isteyiniz[209]."

Bu, Aclûnî'nin Keşf'ül-Hafâ adlı kitabında yer alır. Aclûnî, bu söz için "İbn-i Kemal Paşa'nın el-Erbaîn'inde böyle geçer." ifadesini kullanır. İbn-i Kemal o sözü peygamberimize mal etmiş ama hiçbir kaynak göstermemiştir[210]. Bununla kalmamış, sözün doğruluğunu ispat için felsefi izahlara girmiştir. Kimi tarikatçılar da bu sözden hareketle "bir veli ölünce ruhu, kınından çıkmış kılınç gibi olur[211]" derler.

Aclûnî, halk arasında hadis diye bilinen sözleri toplamış ve onların doğrusu ile asılsız olanını ayırmaya çalışmıştır. Bu sebeple o kitapta çok sayıda uydurma hadis vardır. Kitabın başında Peygamberimizin şu sözü vardır: "*Kim benden söylemediğim bir şeyi naklederse cehennemde oturacağı yere hazırlansın*[212]."

---

209 Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) başkanlığında bir heyet, Ruh'ul-Furkan Tefsiri, İstanbul 1992, c. II, s.82.

210 İbni Kemal Paşa, el-Erbeûn, v. 360. Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 1694.
İbni Kemal, Yavuz Sultan Selim'in meşhur Şeyhülislamı'dır. 1469'da Tokat'ta doğmuş, 1534'te İstanbul'da ölmüştür. Peygamberimizle arasında 900 seneden fazla bir fark varken hiçbir kaynak göstermeden ve anlamı da Kur'an'a taban tabana zıt olan bir sözü hadis olarak önümüze sürmesi kabul edilemez. İbn Kemal kaynak gösterme yerine, bu sözün hadis olduğunu ispat için hiçbir dini dayanağı olmayan felsefi izahlara girmiştir.

211 Ruh'ul-Furkan, c. II, s. 67.

212 İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşf'ul-hafâ, c. I, s. 8.

b- Tahrif Edilen Âyetler

Kur'ân'da hem ibadet, hem de dua kelimeleri geçer. İbadet, kulluk etmek; dua, çağrıda bulunmak, yardım istemek anlamınadır. Tefsir ve meallerin çoğunda, duaya "ibadet" anlamı verilerek asıl anlamın kaybolmasına yol açılmıştır. İbadet, yapılan duanın kabul edilmesi maksadına yönelik olacağı için bu iki kelime arasında sıkı bir bağ vardır. Bu sebeple Peygamberimiz; *"Dua ibadetin iliğidir, özüdür*[213]*"* demiştir. Ama duaya, ibadet denirse, birini olağan dışı yollarla yardıma çağırmanın ibadet olduğu anlamı kaybolur. Bu bir tahrif sayılabilir.

Tahrif, harf kökündendir. Harf sözlükte uç, kıyı, sivri ve keskin taraf anlamlarına gelir[214]. Sözü tahrif, iki tarafa yüklenebilecek anlam taşıyan bir sözü yalnız bir tarafa çekmektir[215]. Şu ayet tahrifi, örneklerle açıklamıştır.

"Kimi Yahudiler kelimeleri yerlerinden tahrif ederler (yerleşik anlamlarından kaydırırlar). "سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا" "وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ" bir de "رَاعِنَا" derler. Bunu dillerini bükerek ve dine saldırarak yaparlar. Eğer bunların yerine "سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا" "اسْمَعْ" bir de "انْظُرْنَا" deselerdi elbette daha iyi ve daha doğru olurdu. Ama tanımazlık etmelerinden dolayı Allah onları lanetledi. Artık pek az inanırlar." (Nisa 4/46)

Ayetteki üç cümleden her birinin iki anlamı vardır.

1-"سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا" cümlesinin bir anlamı "dinledik ve sıkı

---

213 Tirmizî, Dua,1, hadis no; 3371.

214 Mütercim Asım, Kamus, (حرف) maddesi.

215 Rağıb el-İsfehanî, Müfredât, (حرف) maddesi.

tuttuk" diğeri ise "dinledik ve isyan ettik" şeklindedir. Çünkü (asâ = عصى); hem isyan, hem de değneğe sarılır gibi sarılma anlamına gelir[216].

Eğer "سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا" "Dinledik ve boyun eğdik" deselerdi sözü başka anlama çekme, yani tahrif imkânı kalmayacağından daha iyi ve daha doğru olacaktı.

2- "وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ" cümlesinin bir anlamı, "lütfen dinle, sana söz söylemek haddimize değil ama.." diğeri ise "dinle, söz dinlemez adam[217]" şeklindedir. Eğer sadece "dinle" anlamına gelen, " اسْمَعْ" ifadesi kullanılsaydı başka anlama çekilemezdi.

3- "رَاعِنَا" cümlesinin anlamlarından biri "bizi güt" diğeri "bizi gözet" şeklindedir. "Bizi güt" sözünde bir iğneleme vardır. Yani "Sen bizi hayvan güder gibi gütmek istiyorsun, öyleyse güt." demiş olurlar. Dillerini biraz eğer, ayn harfini uzatarak raînâ derlerse "bizim çoban" demiş olurlar. Eğer bunun yerine "انظُرْنَا" deselerdi "bizi gözet" dışında bir anlama çekilemezdi.

Kur'ân ancak böyle tahrif edilebilir. Çünkü o, milyonlarca insanın hafızasındadır ve sayısız nüshası bulunmaktadır. Onu başka bir şekilde tahrif mümkün değildir.

Ayette yer alan; ***"... Bunu dillerini bükerek ve dine saldırarak yaparlar."*** cümlesi tahrif için kötü niyeti şart koşmaktadır. Yoksa birden fazla anlam içeren bir sözle ilgili her yanlış tercih tahrif kapsamına girmez. "Dua"

---

216 es- Sıhah, Tac'ul- arus, Lisan'ul-Arab.
Ulaşabildiğimiz tefsir ve meallerde bu incelik tespit edilememiştir.

217 Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili. Nisa 46. ayetin tefsiri.

kelimelerine bir delile dayanmadan "ibadet" anlamı verenler bunu dine saldırma amacıyla yapmamış olabilirler. Ama dine saldırmak isteyenlere alet oldukları da bir gerçektir. Ahkaf Suresinin 4, 5 ve 6. âyetlerini örnek vererek, duaya ibadet anlamı vermenin, âyetleri nerelere taşıdığını görmeye çalışalım:

Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"De ki, baksanıza, Allah'ın yakınından neyi çağırıyorsunuz? Gösterin bana, onların yeryüzünde yaratmış oldukları ne vardır? Yoksa onların göklerde bir payı mı bulunuyor? Bu konuda bana, bundan önce gelmiş bir kitap veya bir bilgi kalıntısı getirin bakalım. Eğer doğru sözlü kimseler iseniz.***

Allah'ın yakınından kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimseleri çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağrısının farkında değillerdir.

İnsanlar, ahirette bir araya getirildiği gün, bunlar onlara düşman olacak ve onların kulluğunu kabul etmeyeceklerdir." (Ahkaf 46/4,5,6)

Birçok mealde bu ayetlere, şu şekilde anlam verilmiştir: *"De ki: Söylesenize, Allah'ı bırakıp taptığınız şeyler yeryüzünde ne yaratmışlar, göstersenize bana. Yoksa onların göklere ortaklıkları mı vardır? Eğer doğru söyleyenlerden iseniz, bundan evvel (size indirilmiş) bir kitap yahut bir bilgi kalıntısı varsa onu bana getirin.*

Allah'ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere tapandan daha sapık kim olabilir? (Oysa) onlar, bunların tapmalarından habersizdirler.

İnsanlar bir araya toplandıkları zaman (müşrikler) onlara (tapındıklarına) düşman kesilirler ve onlara kulluk ettiklerini inkâr ederler. (Ahkaf 46/4,5,6)[218]"

Dua'ya ibadet anlamı verince, ona bağlı olarak yeni anlam kaymaları kaçınılmaz hale gelmiştir. Hata, hatayı doğurmuş, yukarıdaki üç ayetteki hata sayısı beşe çıkmıştır. Bu hatalar şunlardır:

1) Duaya İbadet Anlamı Verme

"**Dua**, çağrı anlamına mastardır. Daha sonra küçükten büyüğe, aşağıdan yukarıya iletilen istek ve ihtiyaç anlamına örf olmuş, isim olarak da kullanılmıştır. "Dua dinledim, dua okudum" denmesi bundandır[219]."

İbadet ise taat anlamına gelir; taat boyun eğmek demektir, daha çok emre uymak ve izinden gitmek anlamında kullanılır[220]. Türkçe'de buna kulluk denir. Terim olarak ibadet, Allah'ın emrini yerine getirmek için samimi niyetle namaz kılma ve oruç tutma gibi eylemlere verilen addır.

---

218 Hayrettin KARAMAN, Ali ÖZEK, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞIRICI, Sadrettin GÜMÜŞ, Ali TURGUT, Kur'anı Kerim ve Açıklamalı Meâli, TDV yayınları, Ankara 1997. (Bu meâlin Suudiarabistan baskısında öze dokunmayan farklılıklar vardır.)

219 Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kur'an Dili, c. I, s. 662, (Bakara 186. Ayetin tefsiri) İstanbul 1935.

220 İbn Manzûr, Lisan'ul-Arab.
İtaat, tav' kökündendir. Tav' boyun eğmek demektir. Zıddı kerih görmek, hoşlanmamaktır. Ayette şöyle buyurulur: "Sonra, duman halinde bulunan göğe yöneldi, ona ve yeryüzüne: "İsteyerek veya istemeyerek buyruğuma gelin" dedi. İkisi de "İsteyerek geldik" dediler." (Fussilet 41/11)
Taat da aynı köktendir, gene boyun eğmek anlamına gelir ve daha çok "Emre uymak ve izinden gitmek." anlamında kullanılır. (Rağıb el-İsfahânî, el-Müfredât, طوع maddesi.

Dua ile ibadet arasında sıkı bir bağ vardır. İbadetin asıl hedefi duadır. Yani insan, Allah'a ibadet ederek bazı isteklerini elde etmek ister. Allah Teâlâ da dualarımızın kabulü için hem namaz kılmamızı, hem de sabırlı olmamızı emrederek şöyle buyurur: ***"Ey iman edenler! Sabır göstererek ve namaz kılarak yardım isteyin. Allah sabredenlerle beraberdir."*** (Bakara 2/153) Bir ayet de şöyledir: ***"Kullarım sana beni sorarlarsa, ben yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına karşılık veririm. Onlar da bana karşılık versinler. Bana güvensinler. Belki olgunlaşırlar."*** (Bakara 2/186)

Kişi, Allah'tan istekte bulunduğu zaman ona daha iyi kul olma gayreti içine girer. Bu sebeple ibadet kabuk, dua öz gibidir. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir: "*Dua ibadettir*[221]. *Dua ibadetin iliğidir, özüdür*[222]." Asıl amaç, Allah'a isteklerini kabul ettirmektir. Dua yerine ibadet kelimesi kullanılınca bu ilişkiler tümüyle kaybolur. O zaman insanlar, aracılardan medet ummaya başlarlar.

İsteklerini bir veli, bir ruhani aracılığı ile Allah'a sunan, önce onu razı etmek ister. Ona, hediyeler, adaklar sunar, manevi huzurunda eğilir. Bunun ona kulluk yani ibadet olduğu Ahkaf 6. ayette şöyle ifade edilmiştir:

"O insanlar bir araya getirildiği gün, bunlar onlara düşman olacak, onların kulluğunu (ibadetlerini) kabul etmeyeceklerdir." (Ahkaf 46/6)

Şu ayet de bu işin şirk olduğunu hükme bağlamaktadır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"De ki ben sadece***

---

221 Tirmizî, Dua,1, Hadis no; 3372.

222 Tirmizî, Dua,1, Hadis no; 3371.

Rabbime dua ederim; ona kimseyi şirk koşmam." (Cin 72/20)

Sonuç olarak, dua'ya ibadet anlamı vermek, bazı ayetleri Kur'ân'dan çıkarıp atmak gibidir. Mesela bu tavır, yukarıdaki üç ayeti puta tapanlara has hale getirmiştir. Allah Teâlâ, ibadet ve dua kelimelerini farklı yerlerde kullandığına göre Kur'ân'ın tefsirini ve çevirisini yapanların bu farkı önemsemeleri gerekir.

2) "Men" Kelimesine "mâ" Anlamı Verme

Arapça'da "men" kimse veya kimseler anlamına gelir ve akıllı varlıklar için kullanılır[223]. "Mâ" ise şey veya şeyler demektir. Ahkaf 5. âyette üç kere "men" kelimesi geçer. Dua'ya ibadet anlamı verenler, onlardan ikisine "men = kimse" üçüncüsüne de "mâ = şey" anlamı vermek zorunda kalınca ayetin anlamı esastan değişmiş, şu hali almıştır: *Allah'ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere tapandan daha sapık kim olabilir?* Bu meale göre yardıma çağrılanlar putlar olur ve bir ruhanîyi yardıma çağıran kişi âyetin kapsamına girmez. Ama bir anlam kayması yapmadan "men" kelimesine "kimse veya kimseler" anlamını verince şu meal ortaya çıkar: "*Allah'ın yakınından kıyâmet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimseleri çağırandan daha sapık kimdir?"* Bu doğru anlam, bir ruhanîden yardım istemenin önünü kapar.

---

[223] Cümle içinde akıllı varlıklarla birlikte başka varlıklar da geçerse men kelimesi, akıllı olmayanlar için de kullanılabilir. Buna şu ayet örnek verilir: "Allah bütün canlıları sudan yarattı. Onlardan kimi karnı üstünde sürünür, kimi iki ayak üzerinde yürür, kimi de dört ayak üzerinde yürür." (Nur 24/45) Bu ayette "kimi" diye tercüme edilen "men" kelimesidir. İki ayak üstünde yürüyen insanlar, canlılar kapsamında olduğu için diğer canlılara da "men" denmesi uygun düşmüştür.

Bu hata, zorunlu olarak aşağıdaki hataları doğurmuştur:

3) “Hum هم ” Zamirine “hiye هي” Anlamı Verme

“Bunlar” diye tercüme edilen **hum**, Arapça’da akıllı erkek varlıkları gösterir. Ama “Men”e “şeyler” anlamı verildiği için hum zamirine de ya “men”in lafzını gösteren “huve” ya da manasını gösteren “hiye” anlamını verme zorunluluğu doğmuştur. Bu hafife alınamayacak bir hatadır.

4) Cem’i Müzekker Salime Yanlış Anlam Verme

“Habersizdirler” diye tercüme edilen “gâfilûn” kelimesi cem’i müzekker salimdir; yani akıllı erkekler için kullanılır. “Men”e “şeyler” anlamı verilmesi bu anlamı da yok etmiştir. Bu da önemli bir hatadır.

5) Ahkaf Suresinin 6. Ayetine Dikkat Etmeme

“Men”in “şeyler” diye tercüme edilmesi, 5. âyetle 6. âyetin ilişkisini koparmıştır. Bu ilişkinin kopmamasının tek yolu o kelimenin “kimseler” diye tercüme edilmesidir. Ayet şöyledir:

“İnsanlar ahirette bir araya getirildiği gün, bunlar onlara düşman olacak ve onların kulluğunu kabul etmeyeceklerdir.”

Putlar ahirette, canlanıp insanlarla bir araya gelmeyeceğinden âyette sözü edilenler, hesaba çekilen akıllı varlıklardır. Bunlar da ruhlarından medet umulan büyüklerdir.

Ayetlerin mealindeki bu hatalar, türbe ziyareti ile ilgili şu inanca yol açmıştır: “*Allah bu sevgili kullarına bazı*

yetkiler, imkânlar, özellikler bahşetmiştir, bunlar şefaatçilerimizdir, bizler günahkâr olduğumuz için doğrudan Allah'tan istemeye yüzümüz yok, belki bunlar sayesinde Allah dileklerimizi kabul eder.[224]"

Bu gibi yanlışlar sebebiyle, ölmüş bir din büyüğünü Allah'ın yakın dostu saymak, ona hayali yetkiler verip Allah'a onun aracılığı ile ulaşmaya çalışmak İslam âleminin en temel hastalıklarından olmuştur. Ahkaf 4. âyete doğru anlam verince bu yol tamamen tıkanır. Ayetin doğru anlamı şöyledir:

"De ki, baksanıza, Allah'ın yakınından neyi çağırıyorsunuz? Gösterin bana, onların yeryüzünde yaratmış oldukları ne vardır? Yoksa onların göklerde bir payı mı bulunuyor? Bu konuda bana, bundan önce gelmiş bir kitap veya bir bilgi kalıntısı getirin bakalım. Doğru sözlü kimseler iseniz."

Bu tenkitler, yukarıdaki üç ayet esas alınarak yapılmıştır. Aynı hatalar, içinde dua kökünden kelimeler bulunan birçok ayetin Türkçe'ye çevrilmesinde de görülmektedir. Daha garibi, birkaçı dışında bütün Türkçe meallerde aynı hataların tekrarlanmış olmasıdır. Bu da, Allah'ın asla bağışlamayacağını bildirdiği şirk günahını, Müslümanların kolayca işlemesine yol açmıştır.

Kur'ân meali yapanların bu hatalara, bilerek ve isteyerek düştüğü söylenemez. Ama onların çoğu Allah'ın ne dediğine bakma yerine önceki âlimlerin bu âyetleri nasıl anladığına bakarlar. Bu da, vaktiyle yapılmış bir hatayı kemikleştirir.

---

224 Hayrettin KARAMAN, "Ramazanda Türbe Ziyaretleri" 10. 12. 2000 tarihli Yeni Şafak Gazetesi, Fıkıh Köşesi.

c- Ölüden Yardım İsteyenlerle İlgili Örnekler

1) Nurcu Örneği

Bir kısım Nurcular şu şiiri, Abdülkadir Geylânî’nin, sekiz asır önce Said Nursi için yazdığını iddia ederler:

“Bizi aracı yap, her korku ve darlıkda.
Her şeyde her zaman, candan koşarım imdada

Ben korurum müridimi korktuğu her şeyde.
Koruyuculuk ederim ona, her şer ve fitnede.

Müridim ister doğuda olsun ister batıda
Hangi yerde olursa olsun yetişirim imdada[225]”

Bu iddiayı Said Nursî’nin 23 şakirdi yapar[226]. İspat için, cifr[227] denen hayali şeylere dayanır ve şiirde, Abdulkadir Geylânî’nin şu anlamı sakladığını söylerler: *“Müridim Said Kürdî, Rusya’da esirken kuzeydoğu Asya’dan bidatçıların eliyle Asya’nın batısına sürgün edildiği ve Sibirya taraflarından kaçıp çok fazla yeri dolaşmak zorunda kaldığı sırada Allah’ın izni ile ona yardım ederim ve imdadına yetişirim.”*

Yardımın nasıl gerçekleştiği de şöyle anlatılıyor: *“Evet Hazret-i Gavs’ın “müridim” dediği Said, esir olarak üç sene Asya’nın kuzeydoğusunda, yok edici zorluklar içinde hep korundu. Üç-dört aylık yolu, kaçarak aşmış, çok şehirleri gezmiş ama Gavs’ın dediği gibi hep koru-*

---

[225] Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sekizinci Lema, a.g.e, c. II, s. 2083.

[226] İsimleri şöyledir: Süleyman, Sabri, Zekâi, Âsım, Re'fet, Ali, Ahmed Husrev, Mustafa Efendi, Rüştü, Lütfü, Şamlı Tevfik, Ahmed Galib, Zühtü, Bekir Bey, Lütfi, Mustafa, Mustafa, Mes'ud, Mustafa Çavuş, Hâfız Ahmed, Hacı Hâfız, Mehmed Efendi, Ali Rıza.

[227] Cifr konusu daha sonra gelecektir.

ma altında olmuştur.

Üstadımız diyor ki: "Ben sekiz-dokuz yaşında iken, nahiyemizde ve etrafında bütün ahali Nakşî Tarikatında ve orada Gavs-ı Hîzan adıyla meşhur bir zattan yardım isterken, ben akrabama ve bütün ahaliye aykırı olarak "Yâ Gavs-ı Geylanî" derdim. Çocukluk itibariyle gibi ehemmiyetsiz bir şeyim kaybolsa, "Yâ Şeyh! Sana bir fatiha, sen benim bu şeyimi buldur" derdim. Şaşırtıcıdır ama yemin ederim ki, böyle bin defa Hazret-i Şeyh, himmet ve duasıyla imdadıma yetişmiştir[228]."

Bu inancın Kur'ân'a aykırılığını gösteren âyetler daha önce okunmuştu. Bir âyet de şöyledir:

"***Darda kalmış kişi dua ettiği zaman onun yardımına kim yetişiyor da sıkıntıyı gideriyor ve sizi yeryüzünün hâkimleri yapıyor? Allah ile beraber başka bir tanrı mı var? Ne kadar az düşünüyorsunuz..***" (Neml 27/62)

Güç yetirilemeyen konularda başkasından yardım alınabilirse artık kim Allah'a sığınır? Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

"De ki, Allah'ın dışında kuruntusunu ettiklerinizi çağırın bakalım; onlar, sıkıntınızı ne gidermeye, ne de bir başka tarafa çevirmeye güç yetirebilirler.

Çağırıp durdukları bu kimseler de Rablerine hangisi daha yakın diye vesile ararlar, rahmetini umar, azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı cidden korkunçtur." (isrâ 17/56–57)

---

[228] Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sekizinci Lema, a.g.e, c. II, s. 2084.

"Allah neyi gizlediğinizi, neyi açığa vurduğunuzu bilir.

Allah'ın yakınından çağırdıkları ise bir şey yaratamazlar; esasen kendileri yaratılmıştır.

Onlar ölüdürler, diri değil. Ne zaman dirileceklerini de bilemezler." (Nahl 16/19–21)

"Onlara sorsan; "Gökleri ve yeri, kim yarattı?" diye, kesinkes "Allah" diyeceklerdir. De ki: "Allah'ın yakınından neyi çağırdığınıza baktınız mı? Allah bana bir sıkıntı vermeyi istemiş olsa, onlar bu sıkıntıyı fark edebilirler mi? Ya da Allah bana iyilik etmeyi istemiş olsa, onlar onun bu iyiliğini önleyebilirler mi?" De ki: "Allah bana yeter. Dayanacak olanlar ona dayansınlar." (Zümer 39/38)

2) Diğer Örnek

Peygamberimizin amcası Hamza, Uhut savaşında Allah yolunda öldürülmüş ve anlayamayacağımız bir hayatla yaşamaya devam etmektedir. Bazıları da onu yardıma çağırır. Bunlardan birinin sözleri şöyledir:

"Ankara'dan İstanbul'a geliyoruz... Kartal civarına kadar geldik. Hava hafif hafif yağıyordu. Oralarda çukurca bir yer varmış; tam biz oraya yaklaşmıştık ki, yağmur olanca hızıyla şiddetlendi. Rampanın dibine indiğimizde de bujileri su aldı ve araba stop etti. Bir-iki dakika içinde su kabardı ve bizim arabayı yüzdürmeye başladı. Her geçen dakika su daha da kabarıyor ve bir afet halini alıyordu. Öyle ki kısa bir müddet sonra kalas yüklü kamyonları bile kaldırıp, sağa sola sürüklemeye başladı. Camı biraz açayım, dedim, içeriye dolan su üçümüzü de sırılsıklam ıslattı. Hemen camı kapattım. Elden

bir şey gelmiyordu. Koca otobüs ve kamyonlar dahi suyun yüzünde adeta saman çöpüne dönmüşlerdi. Hatta onlardan birkaçı, sağımızdan, solumuzdan geçerken "Geçen sene burada bir sürü taksi sürüklendi gitti." diyerek moralimizi de bozdular... Ya araba kıyıdaki bariyerlere vurur da parçalanırsa; halbuki emanet.. durmadan bunları düşünüyorum...

Bir ara baktım büyük bir kalas bize doğru geliyor. Aklımdan, şu kalas bizim ile sütre arasında dursa hiç olmazsa araba kıyıdaki sütrelere çarpmaz diye düşündüm ve tam o esnada arkadaşlara "dua edin" dedim. Kendim de "Ya Seyyidena Hamza! Ya Seyyidena Hamza!" diyerek o yüce ruhu, imdadımıza göndersin diye Cenab-ı Hakk'a dua ettim. Üzerimize doğru gelmekte olan kalas, yanımızdan geçerek gözden kayboldu... Ve hayrettir selin mecrası birden değişti, hızı da azaldı... Olayın şahitleri var. Bu değişikliği ve birden selin hızının azalmasını fiziki kanunlarla izah imkânsız. Hiçbirimizin şüphesi kalmadı ki, Cenab-ı Hakk o mukaddes ve yüce ruhu istihdam buyurdu ve yardımımıza gönderdi... [229].

Hem *"Ya Seyyidenâ Hamza! Ya Seyyidenâ Hamza!"* yani "Efendimiz Hamza, efendimiz Hamza yetiş!.." diyor, hem de "*o yüce ruhu, imdadımıza göndersin diye Cenab-ı Hakk'a dua ettim"* diyor.

Bunun neresi Allah'a dua? Sonra şöyle diyor:

"Ehl-i tahkik, şahıslardan istimdat etmeyi mahzurlu

---

[229] Küçük Dünyam 2, Zaman Gazetesi 28 Kasım 1996, ayrıca http://arsiv.zaman.com.tr/1996/11/28/kose/hocaefendi/index.html; (30/11/2003)

görürler. Kanaatimce her meselede olduğu gibi, bu meselede de ölçüyü iyi ayarlamak, ifrat ve tefritten kaçınmak gerekir. Bize göre büyük ve mukaddes ruhlardan istimdat olabilir; fakat kalbin ibresi her an Cenab-ı Hakk'ı göstermelidir. Yani bu büyüklere, vesile ve vasıtalıktan öte tasarruf adına hiçbir paye verilmemelidir. Zaten onları vesile olarak istihdam buyuracak da yine Cenab-ı Hak'tır. O dilemedikten sonra, hiç kimsenin, hiçbir meselede yardımcı olması, bir şey yapması mümkün değildir. Ama Hak tecelli eyleyince her işi asan eder; halk eder esbabını bir lahzada ihsan eder." Bu hususu da böyle tespit ettikten sonra: Büyük ve mukaddes ruhlar ceset kafesinden kurtulduklarında, adeta bir melek haline gelirler... Hele bunlardan, canlarını yüce, yüksek bir ideal ve davaya adamış olanlar, kendileriyle aynı düşünceyi paylaşanları Allah'ın izniyle her zaman destekler, onlara arka çıkar ve onları korurlar. Ama arz ettiğim gibi frekans birliği şarttır".

İsa'ya Allah diyen Katolikler de benzeri ifadeleri kullanarak şöyle diyorlar: "*İsa kendiliğinden bir şey yapamaz. Her şeyi kendisini gönderen Baba'dan alır*[230]*. Şimdi o, Baba'nın yanında Hıristiyanların avukatlığını yapıyor. Onlar lehine aracılık etmek için hep canlıdır. Allah'ın huzurunda daima hazır bulunmaktadır"*[231]. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"İşte Rabbiniz olan Allah… Hâkimiyet onundur. Onun yakınından çağırdıklarınız bir çekirdek zarına bile hükmedemezler.

---

230 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 859.

231 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 519.

Onları çağırsanız, çağrınızı işitmezler; işitmiş olsalar bile size karşılık veremezler; kıyâmet günü de sizin ortak saymanızı tanımazlar. Hiç kimse sana, her şeyin iç yüzünü bilen Allah gibi, haber veremez." (Fatır 35/13–14)

"De ki: "Sizi karanın ve denizin karanlıklarından kurtaran kimdir? Bundan bizi kurtarırsan şükredenlerden olacağız diye ona gizli gizli yalvarır yakarırsınız."

De ki: "Allah sizi ondan ve her sıkıntıdan kurtarır, sonra da ona ortak koşarsınız." (En'am 6/63–64)

"Gemiye bindiklerinde, şirkten uzak bir şekilde, yalnız ona boyun eğerek Allah'a yalvarırlar. Allah onları karaya çıkardı mı, bir de bakarsın ona eş koşmaya kalkışıyorlar." (Ankebut 29/65)

Hamza gibi şehitlerin ölmediğini ispat için şu ayete dayanılıyor: ***"Allah yolunda öldürülenlere 'ölüler' demeyin. Hayır, onlar diridirler. Ama siz bunu fark edemezsiniz."*** (Bakara 27154) Allah, ***"siz bunu fark edemezsiniz***" dediğine göre bize söz düşmez. Onlardaki canlılık, insanın fark edebileceği cinsten olsaydı, öncelikle Peygamberimiz fark eder, Hamza'nın ölümüne pek fazla üzülmezdi. Abdullah b. Mes'ud diyor ki; "biz onun, Hamza'ya ağladığı kadar bir şeye ağladığını görmedik. Onu kıbleye doğru koydu, cesedinin başında durdu ve sesli olarak, hıçkıra hıçkıra ağladı"[232].

Konu ile ilgili diğer âyetler şöyledir:

---

232 Safiyyu'r-Rahmân el-Mubârekfûrî, er-Rahiku'l-Mahtûm, Beyrut, 1408/1988, s. 255-256.

"Allah yolunda öldürülenleri ölü sanma. Hayır, onlar diridirler, Rableri katında rızıklanırlar.

Onların içleri açılır; çünkü onlara Allah, kendi ikramından vermiştir. Arkadan gelip kendilerine henüz katılmamış olanlar adına da sevinirler. Çünkü onları korkutacak veya üzülmelerine sebep olacak bir şey yoktur.

Allah'ın nimeti ve ikramı sebebiyle de sevinirler. Allah, müminlerin alacağı karşılığı azaltmayacaktır." (Al-i İmran 3/169–171)

Bir an için *"siz bunu fark edemezsiniz"* hükmünün olmadığını ve iyi müminlerin onların farkına vardığını düşünelim. Bu durumda fark edilecek tek şey, içinde bulundukları nimetler olur. Bu, onların insanlara yardım edeceğine delil olmaz. Onlardan yardım isteyenlerin durumu, şu ayette açıklanandan başkası değildir:

"Allah'ın yakınından kıyâmet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimseyi çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağrısından habersizdirler." (Ahkaf 46/5)

Mekke müşrikleri de tanrılarında var saydıkları gücü Allah'ın verdiğine inanırlardı. Kâbe'yi tavaf ederken şöyle derlerdi:

"Lebbeyk lâ şerîke lek illâ şerîkun huve lek temlikuhu ve mâ melek"

"Emret Allah'ım, Senin hiçbir ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın vardır ki, onun da bütün yetkilerinin de sahibi sensin."

Bu, delilsiz bir iddiaydı. Bunu bize nakleden İbn Ab-

bas diyor ki, onlar “Lebbeyk lâ şerîke lek = Emret Allah’ım, Senin hiçbir ortağın yoktur.” dediklerinde Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle derdi: “Yazıklar olsun; burada kesin, burada kesin[233]”.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

“Desen ki: ‘Gökten ve yerden size rızık veren kim? Ya da işitmenin ve gözlerin sahibi kim? Kimdir o diriyi ölüden çıkaran, ölüyü de diriden çıkaran? Ya her işi düzenleyen kim?’ Onlar: ‘Allah’tır!’ diyeceklerdir. Deki; ‘O halde ona karşı gelmekten sakınmaz mısınız?’

İşte sizin gerçek Rabbiniz Allah budur. Hakkın ötesi sapıklık değildir de ya nedir? Nasıl da çevriliyorsunuz?” (Yunus 10/31–32)

Bizi, merkezi yönetimin tayin ettiği kişiler idare eder. Mesela vali, devleti ve hükümeti temsil eder. Kimileri de Allah’a yakın gördüğü bazı kişileri Allah’ın tayin edip yetki verdiği kişiler olarak kabul ediyor. Tayin belgesi olmayan kişiyi vali saymak, nasıl merkezi idareye baş kaldırma anlamına geliyorsa Allah’ın verdiği bir belgeye dayanmadan bazı kimseleri Allah’a ait yetkilere sahip görmek de Allah’a baş kaldırmak olur.

Hamza’yı, Abdulkadir Geylânî’yi veya başkasını yardıma çağıranlarla zaman zaman şöyle konuşmalar yaparız:

Bayındır- Onlar sizi tanıyor mu?

- Allah tanıtamaz mı?

---

233 Müslim, Hacc, 22, Hadis no; 1185.

Bayındır- Onlar sizi duyabilirler mi?

— Allah duyuramaz mı?

Bayındır- Onlar sizin konuştuğunuz dili bilirler mi?

— Allah öğretemez mi?

Bayındır- Peki onlar ölmemişler midir?

— Onlar ölmezler, desem okuduğun ayetlere göre bunun bir faydası yoktur.

Bayındır- Demek Allah Teâlâ önce onlara dirilik verecek, sonra sizi ona tanıtacak, sesinizi duyuracak, dilinizi öğretecek ve sizi anlamasını sağlayacak; sonra da sizin lehinize aracılık yapmasına, kendine karşısında sizi savunmasına müsaade edecek. Size göre aynı anda on binlerce kişi onlara başvurmakta ve yardım istemektedir. Bunların her birini anlaması ve sıraya koyması da gerekecektir. Bu, ancak hayal âleminde olabilir!

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah’ın yakınından çağırdıklarınız da, sizin gibi kullardır. Eğer haklıysanız onları çağırın da size cevap versinler bakalım.

Onların yürüyecek ayakları mı var, yoksa tutacak elleri mi var, ya da görecek gözleri mi var veya işitecek kulakları mı var? De ki: “Ortaklarınızı çağırın sonra bana tuzak kurun, hiç göz açtırmayın.”

“Çünkü benim velim Kitap’ı indiren Allah’tır. O, iyilere velilik eder.”

“Onun yakınından çağırdıklarınız kendilerine yardım edemezler ki size yardım etsinler.” (Araf 7/191–197)

3) Bir Şeyh Efendi Örneği[234]

Bu zatla aramızda, şöyle bir konuşma geçmişti:

Şeyh Efendi- Siz ne derseniz deyin; biz evliyanın ve büyük şeyhlerin ruhlarının Allah ile kullar arasında vasıta olduğuna inanırız. Onların ruhaniyet- inden medet umar, yardım isteriz.

Bayındır- Peki ya **“*iyyâke nestaîn*= yalnız senden yardım isteriz”** (Fatiha 1/5) âyeti nerede kaldı? Bu ayeti her namazda okuruz. Bunun sebebi ne olabilir?

Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***“Şurası bir gerçek ki, insanı yaratan biziz. Ona şahdamarından da yakın olduğumuzdan biz, içinin ona ne fısıldadığını biliriz.”*** (Kaf 50/16)

Allah şah damarımızdan yakın olduğuna göre büyüklerin ruhları nerede boşluk bulur da araya girerler?

Şeyh Efendi- Abdülkadir Geylânî hazretleri bir şiirlerinde buyururlar ki:

“Müridim ister doğuda olsun ister batıda

Hangi yerde olsa da yetişirim imdada[235]”

Bayındır- Bu, çok sayıda âyete açıkça aykırıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

---

234 İstanbul Fatih’te bulunan İsmail Ağa camiinin emekli imamı Mahmut USTAOSMANOĞLU’dur. Mahmut Efendi diye anılır. Bu zatla ve beraberindeki kişilerle yaptığımız görüşmenin tamamı “Kur’an Işığında Tarikatçılığa Bakış” adlı kitabımızda yer almaktadır.

235 Bu şiir, Said Nursî'nin Sikke-i Tasdîki Gaybî adlı kitabında geçer. Bkz. Risale-i Nur Külliyatı, c.II, s. 2083.

"***Darda kalmış kişi dua ettiği zaman onun yardımına kim yetişiyor da sıkıntıyı gideriyor ve sizi yeryüzünün hâkimleri yapıyor? Allah ile beraber başka bir tanrı mı var? Ne kadar az düşünüyorsunuz.***" (Neml 27/62)

Şeyh Efendi- Sen Abdülkadir Geylani'ye inanmıyorsan seninle konuşacak bir şeyimiz yoktur.

Bayındır- Abdülkadir Geylani'ye inanmak imanın şartlarından değildir. Biz ondan değil, Allah'ın kitabından sorumlu tutulacağız.

Bu örnekler, Müslümanların Müslümanlıkla ne ölçüde ilgili olduklarını açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

K- CEMAAT OLUŞTURMA VE NUR CEMAATİ

Din büyüğü sayılan bir kişiye olağan üstü özellikler yakıştırılırsa insanları onun etrafında toplamak kolay olur. Onun Allah'a yakın olduğuna vurgu yapılarak aracı ve kurtarıcı sayılması sağlanır. Sonra Allah'ın ilhamıyla yazdığı iddia edilen kitaplar oluşturulur. Böylece ayrı adı, ayrı önderi ve ayrı kitabı olan bir cemaat oluşur. Sonra sürekli büyüleyici sözler söylenir. Bu cemaate girmeyenin kurtuluşa eremeyeceğine vurgu yapılır.

Katolik kilisesi bu şekilde oluşan bir Hıristiyan cemaattir. Kilise ile cami çok farklıdır. Cami bir ibadet yeridir. Ama kilise canlı bir varlık, İsa'nın Mistik Bedeni ve hiyerarşik[236] bir toplum kabul edilir[237]. Onlara göre "Kilise

---

236 Hiyerarşi, alttan üste doğru rütbe ve makam sıralaması düzeni anlamına gelir. Kilise'de, en alt görevliden Papa'ya kadar olan sıralamaya hiyerarşik yapı denir.

tektir, kutsaldır ve Katolik'tir[238]. Kilisenin tek bir Rabbi, tek bir imanı vardır. Tek bir vaftizden doğar, tek umutla tek bir Ruh tarafından canlandırılan tek bir Beden'dir[239]. Katolik Kilisesi bütün insanlığı, Mesih'in önderliğinde, onun Ruh'unun birliğinde içerdiği iyiliklerle birlikte toparlamaya çalışmaktadır[240]."

Katoliklerin, Dini Gelenek dedikleri özel kitapları vardır. Onların, Kutsal Ruh'un canlı aktarımı yani vahyi ile oluştuğuna inanırlar. Tevrat ve İncil ile aynı ilahi kaynaktan fışkırmış saydıkları için aynı saygıyı gösterirler[241].

Katoliklerin asıl vurgusu şudur: "Katolik Kilisesine girmeyen kurtuluşa eremez[242]."

Nurcular da yukarıdaki gibi oluşmuştur. Said Nursî'ye olağanüstü özellikler yakıştırılarak onun müceddid, mehdi, beklenen İsa ve Gavs-ı azam olduğu, birlik makamında bulunduğu, Hakikat-i Muhammediye'nin onda tecelli ettiği ve nurculara şefaat edeceği vurgulanmış, sonra Risale-i Nurlar'a kutsallık verilmiş ve kurtuluşun ancak Nur cemaatine girmekle mümkün olacağı söylenmiştir. Böylece farklı bir adı, farklı bir kitabı ve farklı bir lideri olan yeni bir cemaat ortaya çıkmıştır. Şimdi bununla ilgili iddialara bakalım:

---

237 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 779.

238 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 846.

239 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 866.

240 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 831.

241 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par.7782.

242 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 846.

1- Said Nursî'ye Yakıştırılan Özellikler

Birçok tarikatta olan Nur-u Muhammedî ve Hakikat-i Muhammediye inancı Nurcularda da vardır. Said Nursî, kendisinin Hakikat-i Muhammediyeyi temsil ettiğini dolaylı yoldan anlatır. Ona göre Risale-i Nur'un kaynağı ve esası Nur-u Muhammedî'dir[243]. Kendisi ise o risalelerin hakikati ve manevi kişiliğidir[244]. Bunun anlamı, Nur-u Muhammedîyi yani Hakikat-i Muhammediyeyi kendisinin temsil ettiğidir. Risale nurlarda Said Nursî'nin bu özelliklere sahip olduğunu gösteren ifadeler vardır.

a- Birlik makamında olduğu iddiası

Allah ile hakikat-i Muhammediye, aynı gerçeğin ön ve arka yüzleri sayıldığından Hakikat-i Muhammediyeyi temsil eden kişi, "Birlik" makamında kabul edilir. Said Nursî, şu sözleriyle kendinin bu makamda olduğunu iddia eder:

"Açmayı aklımdan bile geçirmediğim bir sırrı açmaya mecbur kaldım. Şöyle ki:

Risale-i Nur'un manevî kişiliği (Said Nursî) ve onu temsil eden has şakirtlerinin manevi kişilikleri "Ferîd = Bir tek olma" makamıyla şereflendikleri için onların üzerinde, ne bir ülkenin kutbunun ne de zamanının büyük bölümünü Hicaz'da geçiren kutb-u âzamın yetkisi vardır. Bu sebeple kutb-u âzamın dahi emrine girmek zorunda değillerdir. Her devirde var olan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmazlar. ***Ben, eskiden Risale-i***

243 Emirdağ Lâhikası (1) Mektup No: 71, a.g.e, c. II, s.1725 "Risale-i Nur hakkında ve o Nurun menbaı ve esası olan Nuru Muhammedî (a.s.m.) …"

244 Emirdağ Lâhikası (1) Mektup No: 71, a.g.e, c. II, s.1725 "Gerçi o âhir kasidesinde Risale-i Nur'un hakikatini ve şahs-ı mânevisini murad etmiş…"

Nur'un manevî kişiliğini (Said Nursî'yi), o imamlardan biri zannederdim. *Şimdi anlıyorum ki Gavs-ı Âzam, hem kutub hem gavs hem de "Ferdiyet = Birlik" makamında olduğundan, âhir zamanda, şakirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o Ferdiyet = Birlik makamıyla şereflenmişlerdir. Gizlemeye lâyık bu büyük sırra göre, Mekke-i Mükerreme'de hiç beklenemeyecek bir şey olsa da Risale-i Nur aleyhine kutb-u âzamdan bir itiraz gelse, Risale-i Nur şakirtleri sarsılmamalı, o mübarek kutb-u âzamın itirazını bir iltifat ve selâm gibi saymalı, ilgisini kazanmak için, itirazın odaklandığı noktaları o büyük üstadlarına izah etmeli ve ellerini öpmelidirler*[245]*."*

Kutup**;** en büyük velî bilinir. Tarikatçılara göre, erenlerin başı ve Allah'ın izniyle kâinatta tasarruf sahibidir. Yani evreni yönetmede yetki sahibidir.

Kutuptan sonra gelen iki kişiye "imâmân" derler. Bunlardan birine "imam-ı yemîn", diğerine "imam-ı yesâr"

---

245 Kastamonu Lâhikası Mektup No: 121, a.g.e, c. II, s. 1644. Yazı sadeleştirilmiştir, aslı şöyledir: "*Fâş etmek hatırıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye mecbur oldum. Şöyle ki:*
Risale-i Nur'un şahsı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîyi temsil eden has şakirtlerinin şahsı mânevîsi "Ferid" makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu, belki ekseriyet-i mutlakayla Hicaz'da bulunan kutb-u âzamın tasarrufundan hariç olduğunu ve onun hükmü altına girmeye mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmuyor. Ben, eskide, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini, o imamlardan birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki, Gavs-ı Âzam'da, kutbiyet ve gavsiyetle beraber, "Ferdiyet" dahi bulunduğundan, âhirzamanda, şakirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o Ferdiyet makamının mazharıdır. Bu gizlenmeye lâyık olan bu sırr-ı azime binaen Mekke-i Mükerremede dahi farz-ı muhal olarak Risale-i Nur'un aleyhinde bir itiraz kutbu âzamdan dahi gelse, Risale-i Nur şakirtleri sarsılmayıp, o mübarek kutb-u âzamın itirazını iltifat ve selâm suretinde telâkki edip, teveccühünü de kazanmak için, medâr-ı itiraz noktaları o büyük üstadlarına karşı izah etmek, ellerini öpmektir... Said Nursî."

adı verilir. İmam-ı yemîn (sağdaki imam) kutbun hükümlerine, imam-ı yesâr (soldaki imam) da hakikatine mazhar sayılır. Yani biri kutbun kararlarını, diğeri de gerçek yönünü bilir, derler. Kutup ölünce yerine imam-ı yesâr geçer. Kutup ile iki imam, üçleri oluşturur[246]. Yukarıda geçtiği gibi Said Nursî önceleri kendisinin bu imamlardan biri olduğunu zannedermiş.

Birden çok kutubdan söz edildiğinden baş Kutba Kutbu'l-Aktab denir. Ona, kendisine sığınanlara yardım eden anlamında Gavs ya da Gavs-ı Azam da denir. Said Nursî de kendisine *Gavs-ı Âzam* demiştir.

Bu inanç mensuplarına göre Kutub, Hakikat-ı Muhammediye’nin kendisinde göründüğü kişidir. Hasan Feyzî’nin Said Nursî için yazdığı ve onun “Pek parlak kaside” diye övdüğü şiirde bu anlamlar kullanılmıştır:

“Çünkü sensin bu asırda Rahmeten li'l-Âleminin cilvesi,
Çünkü sensin şimdi Şefiü'l-Müznibînin vârisi.
Ağisnâ yâ Gıyâse'l-Müstağîsîn" bir duası,
Ey şule-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur”[247]!

Şiir şöyle sadeleştirilebilir:
Çünkü sensin bu asırda âlemlere rahmet olan Muhammed’in görüntüsü
Çünkü sensin şimdi günahkârlara şefaat edecek olan Muhammed’in varisi
Günahkârların sana şudur bir çağrısı: “Yardım et bize, ey yardım isteyenlerin yardımcısı!”
Ey âleme rahmet Muhammed’in alevi, Nur Elçisi!

---

246 Hasan Kamil YILMAZ, Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995.

247 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102

Bu makamın Kutb'ul-İrşad ve Kutbu'l-Vücud denilen iki çeşidi vardır. Onlara göre Kutbu'l İrşad, peygamberlik kurumunun iç yüzünü; Kutbu'l Vücud ise Hakikat-ı Muhammediye'nin iç yüzünü temsil eder[248]. Kutb'ul-irşad ile ilgili olarak İmam Rabbânînin sözleri daha önce geçmişti. Kutbu'l Vücud'un her dönemde ancak bir tane bulunabileceği kabul edilir. İşte Said Nursî kendisinin bu birlik makamında olduğunu iddia eder. Kendi orada olduğu için Risale-i Nur şakitlerini de yanına almış oluyor.

İki imamdan sonra yeryüzünün dört yönünü yönettiği iddia edilen Evtad-ı Erbaanın (Dört Direk), daha aşağılarda ise yedi iklimi yönettiği iddia edilen Yedilerin (Abdal, Ahyar) ve halka yardım ettiği iddia edilen Kırkların (Nücebâ) ve insanları gözetleyip denetlediği iddia edilen Üç yüzlerin (Nükeba) var olduğu kabul edilir. Said Nursî'ye göre, yeryüzünü yönetenlerin başı olan kutb-u âzamın makamı, Risale-i nur şakirtlerinin makamından çok düşüktür. Bu sebeple onlar, Kutb-u âzamın emrine girmek zorunda değillerdir. Zaten o, Risale-i Nuru kavrayamayabilir. Böyle birinin Risale-i Nur aleyhine itirazda bulunması mümkündür. Risale-i Nur şakirtleri bundan dolayı sarsılmamalı, o mübarek Kutb-u âzamın itirazını bir iltifat ve selâm gibi saymalı, ilgisini kazanmak için, itirazın odaklandığı noktaları o büyük üstadlarına izah etmeli ve ellerini öpmelidirler.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***"İnsanlardan kimi Allah'tan önce, ona benzer saydığı şeylere tutulur. Onları Allah'ı sever gibi severler. - İman edenlerin***

---

248 Bkz. Hasan Kamil YILMAZ, "Ricâl'ul-Gayb", Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995.

Allah sevgisi ise daha kuvvetlidir. - Bu yanlışa düşenler, bütün kuvvetin Allah'a ait olduğunu ve Allah’ın azabının pek ağır olduğunu keşke o azabı görecekleri gün gibi görebilselerdi.

Önder sayılan kişiler o gün, kendilerine uyanlardan sıyrılıp uzaklaşırlar. Artık o azabı görmüşler ve aralarındaki bütün bağlar kopmuştur.

Onlara uyanlar şöyle diyeceklerdir: "Ah, elimize bir fırsat daha geçse de biz de onlardan uzaklaşsak! Tıpkı onların şimdi bizden uzaklaştıkları gibi...” İşte böyle!.. Allah onlara, kendilerinin yaptıklarını gösterirken içleri yanacaktır. Artık o ateşten çıkacak değillerdir”. (Bakara 2/165–166–167)

b- Bediuzzaman olduğu iddiası

Bedi’in sözlükte iki anlamı vardır: Biri; örneği ve benzeri olmayanı yaratmaktır. Bu özellik yalnız Allah’ta olur. **“*O, göklerin ve yerin bedi’idir.*”** (Bakara 2/117) Yani gökleri ve yeri, örneği ve benzeri yokken yaratandır.

Bedi’in ikinci anlamı; “örneği ve benzeri olmayan varlıktır[249]” Buna göre Bediüzzaman; bu zamanın, örneği ve benzeri olmayan kişisi, demek olur. Bu özellik sadece insan-ı kâmil ve hakikat-i Muhammediye kavramlarına uygun düşer. Said Nursî’nin, “Pek parlak bir kaside” diye övdüğü bir şiirinde Hasan Feyzi onu şöyle anlatır:

> “Asl-ı evvelisin balın, şekerin,
> Deryasısın cümle ilmin, hünerin,

249 Şemseddin Sami, Kamusi Türkî, İstanbul 1317 tarihli nüshadan ofset baskı, İstanbul, 1999.

Gelmedi cihana böyle eser benzerin
Ey mir'ât-ı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur”[250]!

Şiir şöyle sadeleştirilebilir:

İlk kaynağısın balın, şekerin
Hem denizisin ilmin, hünerin
Gelmedi cihana böyle eser benzerin
Ey âleme rahmet Muhammed’in aynası Nur Elçisi!

Buradaki “Risaletü'n-Nur” Nur Elçisi anlamınadır. Risalet, elçilik demektir. Mastara ism-i fail anlamı verilebildiği için “elçi” anlamına da gelir. Sayısız yerde Risale-i Nur sözüyle Said Nursî’nin manevi kişiliğinin kastedildiği ifade edildiği için “Risaletü'n-Nur”a “Nur Elçisi” anlamı verildiği ortaya çıkmaktadır.

İddiaya göre Bediüzzaman lakabı ona, pek genç yaşta iken, olağanüstü özelliklere ve okyanus büyüklüğünde bir ilme sahip olduğunu gören ilim adamları tarafından verilmiştir[251].

c- Âlemlere rahmet olduğu iddiası

Allah Teâlâ Peygamberimiz için şöyle buyurur: ***“Biz, seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik”.*** (Enbiya 21/107)

Hasan Feyzi, bu ayetin Said Nursî’ye işaret ettiği iddiasıyla bir şiir yazmış, Said Nursî de o şiir için şunları söylemiştir: “… Risale-i Nur, o küllî rahmetin bir görüntüsü, bir örneği olduğundan, hakikat-i Muhammediye nin (a.s.m.) bir kısım özellikleri, mecâzî anlamda cüz'î

[250] Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2102.

[251] Tarihçe-i Hayat, İlk Hayatı, a.g.e, c. II, s. 2129.

bir vârisine verilebilir diye, bu parlak kasideye ilişmedim. Yalnız Hakikat-i Ahmediye (a.s.m) ile aynası arasındaki farka işaret için kelimeler ilâve edildi[252].” Şiir çok uzun olduğu için bazı bölümlerini almakla yetineceğiz.

> “Huzur bulur bugün seninle âlem,
> Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur! (Nur Elçisi!)
>
> (…) Bu hasta gönüller çoktan perişan,
> Varsa sende eğer Lokman'dan nişan,
> Bir şifa sun, gel, ey mahbub-u zişan,
> Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!”
>
> Son iki mısra şu şekilde sadeleştirilebilir:
>
> Bir şifa sun, gel, ey Allah’ın sevgilisi
> Ey âlemlere rahmet olanın (Muhammed aleyhiselamın) görüntüsü, Nur Elçisi.
>
> “(…) Fahr-i Âlem, Arştan bu yere indi,
> Şâh-ı Velâyet gelip Düldül'e bindi,
> Zülfikar'a bugün, artık nur dendi,
> Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!”
>
> Dörtlük şu şekilde sadeleştirilebilir:
>
> Âlemin iftihar ettiği Muhammed Arştan bu yere indi
> Veliler padişahı Ali Düldüle bindi

---

252 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2101–2102. Yazı sadeleştirilmiştir, aslı şöyledir: “… Risale-i Nur, o küllî rahmetin bir cilvesi, bir nümunesi olmasından, hakikati Muhammediyenin (a.s.m.) bir kısım evsafını, mânâyı mecâzî ile cüz'î bir vârisine verilebilir diye, bu parlak kasideye ilişmedim. Yalnız Hakikati Ahmediye (a.s.m) ile aynasının farkına işareten bazı kelimeler ilâve edildi”.

Zülfikar adlı kılıcına bugün Nur dendi
Ey bu zamanda âleme rahmet Nur Elçisi!

“(…)Yolumuz, bu Nurun bu nurlu yolu,
Olduk hepimiz o Nurun bir kulu,
Nur yolunda yürüyen hem ne mutlu”
Ey nümune-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!
(Ey âlemdeki rahmetin örneği, Nur Elçisi!)

“(…) Bu âlemde madde değil, bir özsün,
Her zerreden bakan bütün bir gözsün,
Kâinatı hayran eden bütün bir yüzsün,
Ey misal-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!”
(Ey âleme Rahmet Muhammed’in örneği, Nur Elçisi!)[253].

d- Darda kalana yardım ettiği iddiası

Hasan Feyzi’nin yazdığı ve Said Nursî’nin beğendiği şiirde şu iddialar yer alır:

“Cürmümüzle külhan gibi pürnârız,
Dert elinden hem her gün zâr u zârız.
Affet bizi madem sana hep yârız,
Ey nur-u rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!”

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

Günahımızla külhanlar gibi yanarız
Dert elinden her gün inim inim inleriz.
Affet bizi madem sana yarız
Ey âlemlere rahmet Muhammed’in nuru, Nur Elçisi!

“(…) Gökler saldı belâ, yer verdi belâ,
Sarstı âfâkı bir acı vaveylâ,

---

253 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102-2103.

Rahmet et âleme, ey nur-u Mevlâ!
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!"

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

(Göklerden bela yağdı, yerden bela fışkırdı
Dört bir yanı acı çığlıklar sardı.
Acı bu âleme ey Mevla'nın nuru
Ey âlemlere rahmet Muhammed'in görüntüsü, Nur Elçisi!

"Çevrildi ateşle bu koca dünya,
Bir cehennem gibi kaynadı derya.
Yetiş imdada ey şâh-ı evliya!
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!"[254].

e- Kur'ân'ı ve Allah'ın isimlerini taşıdığı iddiası

Said Nursî, Hasan Feyzi'nin bir şiiri sebebiyle şu sözleri söylemiştir: "*Risale-i Nur'un has şakirtlerinden ve eski öğretmenlerinden Hasan Feyzî, gayet samimî bir kanaatle ve kuvvetli bir itimatla ve derin bir ilimle ve parlak bir imanla ve Sikke-i Tasdik-i Gaybî'den*[255] *aldığı ilhamla Risale-i Nur'un mahiyetini tarif ve o Nurun kaynağı ve esası olan Nur-u Muhammedî (a.s.m.) ve hakikat-i Kur'ân ve sırr-ı imanı tarif için bu kasideyi yazmıştır*[256].

---

[254] Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102

[255] Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Said Nursî'nin kitaplarından birinin adıdır.

[256] Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 71, a.g.e, c. II, s. 1725. Yazı sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: *"Gayet samimî bir kanaatle ve kuvvetli bir itimatla ve derin bir ilimle ve parlak bir imanla Risale-i Nur'un mahiyetini iki defadır tarif eden Risale-i Nur'un has şakirtlerinden ve ehemmiyetli eski muallimlerinden Hasan Feyzi'nin Sikke-i Tasdik-i Gaybî'den aldığı bir ilhamla Risale-i Nur hakkında ve o Nurun menbaı ve esası olan Nuru Muhammedî (a.s.m.) ve hakikat-i Kur'ân ve sırr-ı iman târifinde bu kasideyi yazmıştır.*"

Burada geçen “*Nur-u Muhammedî, hakikat-i Kur'ân ve sırr-ı iman*” sözleri önemlidir. Kendisini Risale-i Nur’un hakiki ve manevi şahsiyeti sayması sebebiyle o, bu özelliklerin tamamını kendinde görmektedir. Bunlar Hakîkat-i Muhammediye inancına tam olarak uyar. Çünkü Hakikat-i Muhammediyenin, bütün peygamberlerin ve velilerin ledünnî ve bâtınî bilgileri aldıkları kaynak olduğu, Hak’tan gelen feyzin halka ulaşmasında aracı olduğu iddia edilir[257]. Bu sebeple Said Nursî ve Risale-i Nurlar, hakikat-i Kur’ân, yani Kur’ân’ın aslı ve gerçeği sayılıyor ve sırr-ı iman, yani imanın sırrı kabul ediliyor. Hasan Feyzi bunu daha açık ifade eder:

“Dertlere dermansın, mahbub-u cansın,
Hem câmiü'l-esmâ ve'l-Kur'ân'sın,
Hem de nur-u Haktan bize ihsansın,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur![258].

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

Dertlere dermansın, sevgilisisin canın,
Hem Kur’ân’ı kapsarsın, hem isimlerini Allah’ın,
Hem de Hakk’ın nurundan bize ihsansın,
Ey âleme rahmet, Nur Elçisi!

f- Her devirde farklı kimlikle ortaya çıkma iddiası

Hakikat-i Muhammediye, Muhammed aleyhisselamın tarihi şahsiyeti değildir. Buna inananlara göre o hakikat, her devirde değişen isim ve suretlerde peygamber veya

---

[257] Mehmet DEMİRCİ, “Hakikati Muhammediye”, DİA, c. XV, s. 179-180.

[258] Şiirin tamamı için bkz. Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102–2103.

veli olarak ortaya çıkar[259]. Said Nursî kendisinin öyle olduğuna inanır. Onun sözleri şöyledir:

"Ben bu anda, seksen Said'in özü olarak ortaya çıkmışım. Onlar zincirleme şahsî kıyametler ve zincirleme tenasüh, yani ruh göçü ile çalkalanıp beni şu zamana fırlatmışlardır.

Şu Said yetmiş dokuz ölü ve bir konuşan canlının özetidir. Eğer zamanın suyu donup dursa ve farklı bedenlerde ortaya çıkan Said'ler birbirlerini görseler, ciddi farklılıklardan dolayı birbirlerini tanımayacaklardır. Ben o bedenlerin üstünde yuvarlandım; iyilikler ve lezzetler dağıldı gitti. Sıkıntı ve üzüntüler birikti kaldı. O konak yerlerinin her birinde ben bendim. Ölümümden sonra gelecek konaklarda da yine ben ben olacağım. Bu konak yerinde yani vücuttaki hücreler nasıl yılda iki kere vücuttan ayrılıyorsa ben de o şekilde elbise değiştiririm; yırtılmış Said'i atar, yeni Said'i giyerim[260]."

"Ben bu anda, seksen Said'in özü olarak ortaya çıkmışım" sözü önemlidir. Çünkü Tevrat'a göre Âdem

---

[259] *Hasan Kâmil YILMAZ, "İnsânı Kâmil, Altınoluk Mecmuası", Temmuz 1996, sayı: 125, s. 31.*

[260] Said Nursî, İşârât, a.g.e, c. II, s. 2340. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: *"Ben bu anda, seksen Said'den telhis ile tezahür etmişim. Onlar müselsel şahsî kıyametler ve müteselsil istinsahlar ile çalkalanıp şu zamana beni fırlatmışlar.*
Şu Said yetmiş dokuz meyyit, bir hayyı nâtıkın fihristesidir. Eğer zamanın suyu donup dursa, mütemessil olan o Said'ler birbirlerini görseler, şiddet-i tehalüften birbirlerini tanımayacaklardır. Ben onların üstünde yuvarlandım; hasenat, lezzat dağıldı kaldı. Seyyiat, âlâm toplandı, yüklendi. Nasıl ki şimdi o merhalelerde daima ben benim. Öyle de, mevtimle gelecek menzillerde de yine ben benim. Lâkin her senede şu menzilhanelerdeki zerrat, iki muhacereti umumî yaptığından, ene dahi libasını değiştirir, yırtılmış Said'i atar, yeni Said'i giyer".

aleyhisselamdan Yakup aleyhisselamın ölümüne kadar 2413 sene geçmiştir. Yusuf aleyhisselam 110 yaşında, Musa aleyhisselam da 120 yaşında vefat etmişti[261]. Yakup’tan İsa aleyhisselamın doğumuna kadar da toplam 1600 sene geçmiş olsa Yaklaşık 4000 yıl eder. Said Nursî 1960’ta vefat ettiğine göre Tevrat’a göre; ilk insandan onun ölümüne kadar 5960 sene geçmiş olur. Bunu seksene bölünce onun girdiğini iddia ettiği her bedenin ortalama ömrü 75 yıl eder. Bu sebeple sekseninci beden sözü, düşünülerek söylenmiş bir sözdür.

Bu, reenkarnasyon inancıdır. Said Nursî en tepede olduğunu, kıyamete kadar da en tepede kalacağını söylüyor. Yani gelmiş büyük peygamberler ile her devirde gelen mürşit, müceddid, Mehdi ve beklenen İsa odur. Risale-i Nurların konu ile ilgili ifadeleri şöyledir:

“Ol nurdan için Yûnus'u hıfz eyledi ol hût,
Ol nur ile kahreyledi hem kavmini ol Lût.”

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

O nurdan dolayı balık Yunus aleyhisselamı korudu.
Lut aleyhisselam kavmini o nur ile yok etti.

“(…) Çok şahs-ı velî, nur ile hem etti kanaat,
Çok şahs-ı denî, nur ile hem buldu kerâmet.!

Bu iki satır şu şekilde sadeleştirilebilir:

Çok sayıda evliya o nur ile ikna oldu.
Çok sayıda alçak insan, o nur ile keramete erdi.

“Derhal açılıp gökyüzü hem parladı ol nurdan gelen
Risâlei'n-Nur Hallâk-ı Rahîm eyledi mahlûkunu mes-

261 Bakınız, Tevrat, Yaradılış, Bap 646.

rur.”

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

Derhal açılıp gökyüzü ve o nurdan gelen Risalei nur parladı.
İkramı bol yaratıcı böylece yaratıklarını mutlu etti.

“Ol taze güneş, ülkeye serptikçe ışıklar,
Hep şâd olacak, şevk bulacak kalbi kırıklar.

(…) Ey nur-u Risaletten gelen bir burhan-ı Kur'ân!
Ey sırr-ı Furkan'dan çıkan hüccet-i iman!”

Son iki satır şu şekilde sadeleştirilebilir:

Ey Peygamberlik nurundan gelen bir Kur’ân delili
Ey Allah’ın sırrından çıkan imanın delili.

“Sendin bize matlub, yine sendin bize mev'ud,
Sayende bugün herkes olur zinde ve mes'ud.”

Bu iki satır şu şekilde sadeleştirilebilir:

İstediğimiz sen, bize söz verilen de sendin
Herkes senin gölgende güçlü ve mutlu Bugün

“Her an seni bekler ve sayıklardı bu dünya,
Hak kendini gösterdi, bugün bitti o rüya.
Bin üç yüz senedir toprağa dönmüş nice milyar
Mü'min ve muvahhid seni gözlerdi hep ey yâr!
Her hepsi de senden yana söylerdi kelâmı
Her hepsi de her an sana eylerdi selâmı.

(…) Vallah, ezelden bunu ben eyledim ezber:
Risalei'n-Nurdur vallah o son müceddid-i ekber. ”

Son iki satır şu şekilde sadeleştirilebilir:

Vallahi ezelden beri ezberimde olan budur
Vallahi en büyük müceddid Risalei Nur'dur.

"Affet beni ey affı büyük lütfu büyük Risalei'n-Nur!
Bir dem bile hem eyleme senden beni yâ Rabbenâ mehcur[262]!"

Bu iki satır şu şekilde sadeleştirilebilir:

Affet beni ey affı büyük lütfu büyük Nur Elçisi!
Ey Rabbimiz! Eyleme beni bir an bile senden mahrum birisi.

"Nur aşkına, Hak aşkına, dost aşkına ey nur!
Nurunla ve sırrınla bugün kıl bizi mesrur"[263].

Âciz, bîçâre talebeniz Hasan Feyzi

g- En büyük mürşit ve müceddid olduğu iddiası

Nurcular Said Nursî'yi şöyle tanıtırlar:

"Bediüzzaman Said Nursî, Hicrî on dördüncü ve Miladî yirminci asrın minaresinin tepesinde durup, çağdaşları olan müslümanlara ve insanlığa bağırıyor ve bu asrın arkasında dizilmiş ve gelecek sıralarında saf tutmuş olan gelecek nesil ile en büyük mürşit ve en büyük müceddid olarak konuşuyor[264]".

---

262 Bu sözler onun İsa aleyhisselam gibi tanrılaştırıldığını göstermektedir.

263 Emirdağ Lâhikası (1), Sıra No: 72, a.g.e, c. II, s.1725 vd. (Şiir çok uzun olduğu için bazı bölümleri alınabilmiştir.) Said Nursî'nin Risale-i Nur'un hakiki ve manevi şahsiyeti olduğu daha önce geçmişti. Burada Risale-i Nur yerine Said Nursî konunca Hıristiyanlıktaki İsa inancı ile bire bir örtüştüğü ortaya çıkmaktadır.

264 Tarihçe-i Hayat, Barla Hayatı, s.2144. Yazı sadeleştirilmiştir; aslı şöyledir: "Bediüzzaman Said Nursî, on dördüncü asr-ı Muhammedînin ve yirminci asr-ı Milâdînin minaresinin tepesinde durup, muasırları olan ehli İslâm

h- Mehdi olduğu iddiası

Risale-i Nurun bir kısım önemli şakirtleri, Said Nursî'ye ıslarla şunu sorarlar:

- Ahir zamanda, Peygamberimizin ailesinden gelecek olan o büyük mürşidin sen olduğunu düşünüyoruz. Ama sen bu kanaatimizi ısrarla kabul etmiyor, çekiniyorsun. Bu bir çelişkidir. Çelişkinin hallini isteriz".

Said Nursî bu soruya şu cevabı verir:

- *Gelecek Mehdî-i Resulün temsil ettiği kutsal cemaatin manevi şahsiyetinin üç görevi vardır. Bunlar; imanı kurtarmak, Peygamberin halifesi unvanıyla İslam'ın farklı yönlerini ihyâ etmek ve zamanın etkisiyle Kur'ân hükümlerinde ve şeriat kanunlarında görülen bir çok değişiklik sebebiyle o zât bu en büyük görevi yapmaya çalışır.*

Nur şakirtleri birinci görevi tam olarak Risale-i Nur'da gördüklerinden, ikinci, üçüncü görevler buna nispetle ikinci, üçüncü derecede olduğundan, Risale-i Nur'un manevi kişiliğini (Said Nursî'yi) haklı olarak bir çeşit mehdi diye algılıyorlar. … Hatta bir kısım evliya, gayb ile ilgili kerametlerinde Risale-i Nur'un (Nur Elçisi Said Nursî'nin) tam o âhir zamanın hidâyet edicisi olduğu, inceleme ve yorumla, anlaşılır diyorlar.

İki noktada karışıklık olduğundan yoruma ihtiyaç vardır:

Birincisi: … Peygamberin halifesi olma ve İslâm birliği;

---

ve insaniyete bağırıyor ve bu asrın arkasında dizilmiş ve müstakbel sıralarında saf tutmuş olan nesl-i âti ile bir mürşid-i âzam, bir müceddid-i ekber olarak konuşuyor".

halka, siyasetçilere ve özellikle bu asırdaki düşüncelere göre birinci görevden bin derece geniş görünüyor. Gerçi her asırda hidayet edici bir nevi mehdî ve müceddid gelmiştir, ama her biri üç görevden birisini bir yönüyle yaptığı için ***âhir zamanın büyük mehdîsi*** *unvanını almamışlardır.*

İkincisi: Âhir zamanın o büyük şahsının Peygamber ailesinden olmasıdır. Aslında ben Hazret-i Ali'nin (r.a.) manevi evladı hükmündeyim. Ondan hakikat dersini aldım. Muhammed (a.s.m.)'ın ailesi bir manada hakikî Nur şakirtlerini de içine aldığından, ben de o aileden sayılabilirim[265].

---

[265] Şuâlar, On Dördüncü Şuâ, a.g.e, c. II, s.1064. İfadeler sadeleştirilmişti; aslı şöyledir: "*Nurun ehemmiyetli bir kısım şakirtleri pek musırrâne olarak âhirzamanda gelen Âl-i Beytin büyük bir mürşidi seni zannediyorlar. Sen de onların fikirlerini musırrâne kabul etmiyorsun, çekiniyorsun. Bu bir tezattır. Hallini isteriz" diye sormaları sebebiyle, onlara cevap olmak üzere, bundan sonra gelecek Mehdî-i Resulün temsil ettiği kudsî cemaatin şahs-ı mânevîsinin üç vazifesi olduğu, bunların imanı kurtarmak, hilâfet-i Muhammediye (a.s.m.) ünvanıyla şeâir-i İslâmiyeyi ihyâ etmek ve inkılâbât-ı zamaniye ile çok ahkâmı Kur'âniyenin ve şeriatı Muhammediyenin (a.s.m.) kanunlarının bir derece tâdile uğramasıyla o zât bu vazife-i uzmâyı yapmaya çalışır. Nur şakirtleri birinci vazifeyi tamamıyla Risale-i Nur'da gördüklerinden, ikinci, üçüncü vazifeleri de, buna nisbeten ikinci, üçüncü derecededir diye, Risale-i Nur'un şahsı mânevîsini haklı olarak bir nevi mehdi telâkki ediyorlar. Bir kısmı, o şahsı mânevînin bir mümessili olan bîçare tercümanını zannettiklerinden, bazan o ismi ona da veriyorlar. Hattâ, evliyanın bir kısmı, keramet-i gaybiyelerinde Risale-i Nur'u aynı o âhirzamanın hidâyet edicisi olduğu, bu tahkikatla teville anlaşılır diyorlar. İki noktada bir iltibas var; tevil lâzımdır.*
Birincisi: Âhirde iki vazife, gerçi hakikat noktasında birinci vazife derecesinde değiller. Fakat hilâfet-i Muhammediye (a.s.m.) ve ittihad-ı İslâm avamda ve ehli siyasette, hususan bu asrın efkârında o birinci vazifeden bin derece geniş görünüyor. Gerçi her asırda hidayet edici bir nevi mehdî ve müceddid geliyor ve gelmiş. Fakat her biri üç vazifeden birisini bir cihette yapması itibarıyla, âhirzamanın büyük mehdîsi ünvanını almamışlar.
İkincisi: Âhirzamanın o büyük şahsı, Âl-i Beytten olacak. Gerçi mânen ben Hazret-i Ali'nin (r.a.) bir veled-i mânevîsi hükmündeyim. Ondan hakikat der-

"Kırk günde bir ekmek yiyip başka günlerde yemeyen meşhur veli Osman-ı Hâlidî ile Isparta'nın tanınmış â-limlerinden Topal Şükrü, bir gerçeği açıkça görmüş ve haber vermişlerdir. O gerçek şudur:

"Ümmetin, âhir zamanda gelmesini beklediği kişinin üç görevinden en önemlisi ve en büyüğü gerçek îmanı yaymak ve ehl-i îmanı sapıklıktan kurtarmak olduğundan, o görevi tümüyle Risale-i Nurda görmüşlerdir. Bu sebepledir ki, Hz. Ali, Abdülkadir Geylanî ve Osman-ı Hâlidî gibi zatlar, gelecek zâtın makamını Risale-i Nurun manevi kişiliğinde (Said Nursî'de) gözleriyle görmüş gibi işaret etmişlerdir… Bu gerçek gösteriyor ki; gelecek o mübarek zat, Risale-i Nuru kendi programı olarak uygulayacaktır[266]."

---

sini aldım. Ve Âl-i Muhammed (a.s.m.) bir mânâda hakikî Nur şakirtlerine şâmil olmasından, ben de Âl-i Beytten sayılabilirim."

266 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2061. www.bediuzzaman.net ve www.risale-inur.com.tr Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir. Aslı şöyledir: "*Evvelâ: Nurun fevkalâde has şâkirdleri, "Sikke-i Gaybiye" müştemilâtiyle, o evliyayı meşhûreden, kırk günde bir def'a ekmek yeyip kırk gün yemeyen Osman-ı Hâlidî'nin sarih ihbarı ve evlâdlarına vasiyeti ile ve Ispartanın meşhur ehl-i kalb âlimlerinden Topal Şükrü'nün zâhir haber vermesiyle çok ehemmiyetli bir hakikatı dâva edip, fakat iki iltibas içinde bu bîçâre, ehemmiyetsiz kardeşleri Said'e bin derece ziyade hisse vermişler. On seneden beri kanaatlarını tâdile çalıştığım halde, o bahadır kardeşler kanaatlarında ileri gidiyorlar. Evet onlar, Onsekizinci Mektuptaki iki ehl-i kalb çobanın macerası gibi, hak bir hakikatı görmüşler, fakat tâbire muhtaçtır. O hakikat da şudur: Ümmetin beklediği, âhir zamanda gelecek zâtın üç vazifesinden en mühimmi ve en büyüğü ve en kıymetdarı olan îman-ı tahkikîy-i neşr ve ehli îmanı dalâletten kurtarmak cihetiyle, o en ehemmiyetli vazifeyi aynen bitemâmiha Risale-i Nurda görmüşler. İmamı Ali ve Gavsı Âzam Osman-ı Hâlidî gibi zatlar, bu nokta içindir ki, o gelecek zâtın makamını Risale-i Nurun şahs-ı mânevîsinde keşfen görmüşler gibi işaret etmişler. Bâzan da o şahs-ı mânevîyi bir hâdimine vermişler, o hâdime mültefitane bakmışlar. Bu hakikatdan anlaşılıyor ki; sonra gelecek o mübarek zat, Risale-i Nuru bir programı olarak neşr ve tatbik edecek*".

i- Beklenen Mesih olduğu iddiası

Risale-i nurlara göre, gelmesi beklenen İsa, Said Nursî'dir. Çünkü İsa'yı bekleyenler, onun Deccal'i öldüreceğine inanırlar[267]. Said Nursî'nin pek parlak kaside diye övdüğü şiirde bu husus dile getirilmektedir:

"Her yangını senin nurun söndürür,
Her bir yeri bir gülşene senin nurun döndürür,
Deccâlı da bir gün gelir elbette öldürür
Ey nur-u rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!"[268]

j- Said Nursî'nin kurtarıcı olduğu iddiası

Nurcular onun bu dünyada kendilerini kurtaracağına inanırlar. Said Nursî'nin "Pek parlak kaside" diye övdüğü şiirde konu ile ilgili şu ifadeler yer alır:

"Şifa bulsun şimdi biraz yaramız,
Revaç bulsun geçmez olan paramız,
Saç nurunu, aka dönsün karamız,
Ey ziya-yı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

"(…) Âşıkların Arşa çıkan feryadı
Ağlatıyor o pâk ruhlu ecdadı,
Allah için eyle bize imdadı,
Ey muhtaçlara rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Gökler saldı belâ, yer verdi belâ,
Sarstı âfâkı bir acı vaveylâ,
Rahmet et âleme, ey nur-u Mevlâ!
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bir yanda sel var, bir yanda kan akar,

---

267 Bkz. Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mek, a.g.e, c. II, s. 1601.

268 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2102.

Bu belâ ateşi âlemi yakar,
Ağlayan bu beşer hep sana bakar,
Ey nümune-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Çevrildi ateşle bu koca dünya,
Bir cehennem gibi kaynadı derya.
Yetiş imdada ey şâh-ı evliya
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!”[269].

“Yetiş imdada ey şah-ı evliya” demek, “Ey evliyalar padişahı imdada yetiş” demektir. Said Nursî, kime karşı imdada çağırılmaktadır. Dünyayı ateşle çevirip, denizleri bir cehennem gibi kaynatan kimdir? Allah’a karşı imdada çağırılan bu zatın, Allah’tan güçlü, daha merhametli olması ve insanları daha iyi tanıması gerekmez mi? Beş vakit namazında; ***“Yalnız sana kul oluruz ve yalnız senden yardım dileriz”*** diyen bir Müslüman bu büyük günaha nasıl düşebilir?!

k- Said Nursî’nin şefaatçi olacağı iddiası

Nurcular, Said Nursî’nin şefaatine inanırlar. Konu ile ilgili sözlerinden bir kısmı şöyledir:

“O nurun mübarek tercümanının ve mübarek şahs-ı mânevîsinin (Said Nursî’nin) yaptığı şu dua; *“Bizi kurtar, ana-babamızı, Risale-i nur talebelerini ve ana-babalarını ateşten kurtar”* ile benzeri dualarının kabulüyle, şefaatiyle ve hürmetine, … onun şakirtleri, hizmetçileri ve risalelerini koruyan mağazalar, nasıl âzâd olmuş, kurtulmuş ise sizler de o mübarek şakirtler gibi, o mübarek kutsal çerçeveye girdiğinizde dünya ve ahiretle ilgili dehşetli ateşlerden kurtulacak ve evlât ve

---

[269] Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102.

ailenizin bir nevi çobanı olmanız sebebiyle o sevgililerinizi de kurtaracaksınız. Her birerleriniz maddî ve manevî felâh ve saadete nail olacaksınız.. [270]"

Ey Nurcular! … Nurun şefaati, Nurun duası, Nurun himmeti sizleri kurtaracaktır[271].

2- Risale-i Nurların Kutsallaştırılması

Risale-i nurlarda; Risale-i nurları, Said Nursî'yi ve talebelerini kutsayan o kadar çok bölüm vardır ki, onlar çıkarılsa kitaplar ciddi anlamda küçülürler. Bunların bir kısmından daha önce söz edilmişti; bir kısmına daha göz atalım:

"Bu acayip ve dehşetli ve hiç misli görülmemiş devirde, özellikle müminlerin çok sarsıntılar geçirdiği ve çok dehşetli düşmanlar karşısında bulunduğu ve katıksız kâfirlik ateşinin mahallemizi sardığı bir zamanda, ancak ve ancak, güvenimizin en sağlam, güçlü, yıkılmaz, sarsılmaz donanımına sahip olan Risale-i Nur'un nuranî siperlerine sığınmakla ve onun kutsal çerçevesine girmekle kurtulacak ve imanınızı kurtararak, ebedî yokluk

---

270 Emirdağ Lâhikası (1 Mektup No: 81), a.g.e, c. II, , s. 1733. İfadeler sadeleştirilmiştir; aslı şöyledir*: " Ve işte o nurun mübarek tercümanının ve mübarek şahs-ı mânevîsinin… dualarının kabulüyle, şefaatiyle ve hürmetine, benim dehşetli, fakat Cehennem ateşi yanında hiç ehemmiyeti olmayan ateşimden, onun şakirtlerinin, hâdimlerinin ve risalelerinin muhafızı bulunan mağazaları, nasıl âzâd olmuş, kurtulmuşsa, sizler de o mübarek şakirtler gibi, o mübarek dairei kudsiyeye dehalet ettiğinizde, dünyevî ve uhrevî dehşetli ateşlerden kurtulacak ve evlât ve iyâlinizin bir nevi çobanı olmak hasebiyle, o sevgililerinizi de kurtaracaksınız. Ve her birerleriniz maddî ve manevî felâh ve saadete nail olacaksınız…"*

271 Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 81, a.g.e, c. II, s.1733.

zannettiğiniz ölümü bir ebedi hayata çevireceksiniz[272]." "Onlar, ruhumuzun gıdası ve ebedî saadetimizin anahtarıdır[273].

Şimdi bu kitaplara yakıştırılan özelliklerden bazılarını görelim:

a- Risale-i Nur'un onaylandığı iddiası

Nurcuların iddia ettiği gibi, kurtuluş, ancak Risale-i nurlarla mümkün olacaksa onların, önceki ilahi kitaplar tarafından haber verilmesi ve onaylanması gerekir. Said Nursî bu tarafı da ihmal etmemiş, "Sikke-i tasdik-i gaybî" yani "gaypla ilgili onay damgası" adını verdiği bir risale yazmıştır. Risalede şöyle diyor: *"Bu risale baştan sona bine yakın işaretle bir tek şeyi; Risale-i Nur'un uygun görülüp onaylandığını ispat eder. Bir dâvada, bu kadar çok ve birbirinden farklı binlerce emare ve işaretin olması yalnız kesin bilgi derecesinde değil, belki gözle görme ve kesin kanaat derecesinde o dâvayı ispat eder"[274].*

---

[272] Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 81,a.g.e, c. II, s.1733. İfadeler sadeleştirilmiştir; aslı şöyledir: *"Bu acip ve dehşetli ve hiç misli görülmemiş devirde, hususan ehl-i imanın çok sarsıntılar geçirdiği ve çok dehşetli düşmanlar karşısında bulunduğu ve küfr-ü mutlak ateşinin mahallemizi sardığı bir zamanda, ancak ve ancak, güvenimizin en müstahkem, kavî, yıkılmaz, sarsılmaz tahkimatı olan Risale-i Nur'un nurânî siperlerine iltica etmekle ve onun daire-i kudsiyesine dehalet etmekle kurtulacak ve imanınızı kurtararak, idam-ı ebedî zannettiğiniz ölümü bir hayat-ı bâkiyeye tebdil edeceksiniz".*

[273] Şualar, On Dördüncü Şuâ, a.g.e, c. I, s.1111, Ceylan Çalışkan'ın müdafaasından.

[274] Kastamonu Lahikası, a.g.e, c. II, s. 1651, Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir. Aslı şöyledir: *"Bu risale Sikke-i Gaybiye baştan aşağıya kadar bir tek neticeye bakar. Bine yakın emarelerle, Risale-i Nur'un makbûliyetine bir imza basıldığını isbat ediyor. Böyle bir tek dâvaya bu derece kesretli ve ayrı ayrı cihetlerde binler emareler ve îmalar onu göstermesi, ilmelyakîn değil, belki aynelyakîn, belki hakkalyakîn derecesinde o dâvayı isbat eder".*

Bu ispatın nasıl olduğunu görmek isteyenler, bundan sonra gelecek olan “SAİD NURSİ VE KUR’ÂN” bölümüne bakabilirler.

b- Risale-i Nur’un Türkçe olması

Allah Teâlâ şöyle buyurur***: “Biz, her elçiyi kendi toplumunun dili ile gönderdik ki, onlara iyice açıklasın”.*** (İbrahim 14/4) Said Nursî bu ayeti, Risale-i Nurların Türkçe oluşunun delili sayar ve şöyle der:

“… *Elçilik ve Peygamberliğin naib ve vekillerinin her asırda bulunması bir kural olduğu için bu ayet, bir mirasçılık görevi yapan Risale-i Nur’u kendi fertleri içine bir işaret anlamıyla sokuyor ve dilinin Arapça olmayıp Türkçe olmasının sebebini belirliyor”*[275].

c- Risale-i Nur’un günaha kefaret olduğu iddiası

Said Nursî’ye göre “Kur’an lemeatlarına ve Risale-i Nur'a değil ilişmek, onu tamamıyla kabul edip yayılmasına çalışmak gerekir. Bu onun, geçmiş dehşetli günahlara kefaret olması ve gelecek müthiş belâlara ve anarşiye engel olabilmesi için şarttır”[276].

d- Risale-i Nur’u okuyanın alim olduğu iddiası

Said Nursî’ye göre eski medreselerde beş on senede öğrenilen bilgiler Nur Medreselerinde beş on haftada öğrenilebilmekte ve aynı sonuç elde edilebilmektedir[277].

---

275 Şualar, Birinci Şua, Dördüncü Ayet, a.g.e, c. I, s. 847.

276 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2061.

277 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2061. Yazı sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: *“Eski medreselerde beş on seneye mukabil, inşaallah Nur Medreseleri beş on haftada aynı neticeyi temin edecek ve yirmi senedir ediyor.”*

e- Risale-i Nurları kutsallaştırmaya örnek

Risale-i Nurları kutsallaştırma ile ilgili yazılar çıkarılsa kitapların hacmi oldukça küçülür. Bunlardan "Âyet-i Kübra" yı örnek verip buradaki iddiaları adım adım izleyelim:

1) Said Nursî'ye yazdırıldığı iddiası

Said Nursî Âyet-i Kübra adını verdiği risalesinin giriş kısmını uzatınca şöyle diyor:

"Bu risalenin girişinin bu derece uzun olması istemeden olmuştur. Demek ihtiyaç var ki, öyle yazdırıldı"[278].

2) Adını Hz. Ali'nin verdiği iddiası

Said Nursî, bu risale için şöyle diyor:

"Bu risalenin öyle bir ehemmiyeti var ki; İmam-ı Ali (R.A.) gaipten gösterdiği kerametlerle bu risaleye, "Âyet-i Kübra" ve "Asâ-yı Musa" adlarını vermiştir"[279].

3) Hz. Ali'nin Risale'den şefaat dilediği iddiası

Said Nursî diyor ki: *"İmam-ı Ali (R.A.), Nur'un bölümlerinden haber verdiği sırada "Ayet'ül-Kübrâ hakkı için beni ani ölümden koru" deyip o Âyet-ül Kübra'yı şefaatçı yaptı…*[280]*"*

4) Risale'nin lâ ilâhe illallah'ın delili olduğu iddiası

Said Nursî diyor ki: "*Lâ ilâhe illallah'ın delili, basılı Â-*

---

[278] Şuâlar, Yedinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 895.

[279] Şuâlar, Yedinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 895.

[280] Şuâlar, On Beşinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 1116. "وبالآية الكبرى أمني من الفجت" Arapça'da "fecet" diye bir kelime olmadığı için "füc'e" kabul edilerek anlam verilmiştir.

yet-ül Kübra Risalesidir. O emsalsiz hüccetin hârikalığı içindir ki; İmam-ı Ali (R.A.), onu şefaatçi yapmıştır[281].

5) Risale’nin kurtarıcılık yaptığı iddiası

Said Nursî diyor ki: “.. *o Risalenin hem Ankara hem Denizli Mahkemelerinde galip gelmesiyle ve perde altından etkili bir şekilde yayılmasıyla talebelerine berat kazandırmağa sebep olduğu…*[282]*”*

6) Bir mağazayı yangından koruduğu iddiası

Said Nursî diyor ki: “… *(Isparta’da) hükûmet dairelerinden birisi… gecenin en soğuk anında üç saat yandı. Yangın; bitişikteki mağazaya hızla ilerliyordu. Mağaza Risale-i Nur’un bir talebesine aitti. “Biz yanıyoruz, mahvolduk.” diyerek yanıma geldi. Ben de iki gün evvel mağazada bulunan Âyet-ül Kübra’nın bazı nüshalarını istemiştim ama getirmemişti. Demek o ateşi söndürmek için kalmıştı. Risale-i Nur’u ve Âyet-ül Kübra’yı şefaatçı yapıp: “Ya Rabbi kurtar” dedim. Üç saat o dehşetli yangın, bütün o büyük daireyi mahvetti. Altında ve bitişiğindeki dükkânları tamamen yaktı, yıktı. Risale-i Nur’un ve Âyet-ül Kübra’nın korumasında olan mağazaya ilişmedi. Altındaki şakirdin dükkânı da sağlam kaldı…*[283]”

---

281 Şuâlar, On Beşinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 1116. Bu ibarede kısaltma yapılmıştır. Tamamı şöyledir: “ Birinci Kelime لا إله إلا الله tır. Bundaki hüccet ise matbu' Âyetü’l-Kübra Risalesidir. O emsalsiz hüccetin hârikalığı içindir ki; İmam-ı Ali (R.A.), Nur'un eczalarından haber verdiği sırada وبالآية الكبرى أمني من الفجت (Ayetül Kübrâ hakkı için beni ani ölümden koru. A. Bayındır) deyip o Âyetü’l-Kübra'yı şefaatçı yaparak…”

282 Şuâlar, On Beşinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 1116.

283 Emirdağ Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup, a.g.e, c. II, s. 1723. Anlamı bozmayacak kısaltmalar yapılmıştır.

3- Kurtuluşun Nur Cemaatinde Olacağı

Nurculara göre “Risale-i Nur şakirtlerinin kurtuluşa ereceklerine ve mutlu olacaklarına dair Kur’ân’ın kuvvetli işaretleri, Hz. Ali’nin ve Abdulkadir Geylânî’nin müjdeleri vardır[284]. Şu âyetler, bu tür cemaat ve tarikatların durumunu anlatmaktadır:

“Dinlerini bölük bölük ayırıp her biri ayrı bir cemaat olanlar var ya, sen hiçbir konuda onlardan değilsin. Onların işi Allah’a kalmıştır. Sonra onların yaptıkları kendilerine bildirilecektir.” (En’am 6/159)

“Bu din, sizin dininizdir; bir tek din. Ben de Rabbinizim; öyleyse Benden sakının.

Sonra insanlar, bir takım kitapların etrafında kümeleşip din konusunda bölük bölük oldular. Her bölüğün, kendi yanındakine güveni tamdır. Onları, daldıkları hayalleri içinde bırak; bir süre böyle gitsin. Onlara mal ve oğullar vermemizi nasıl değerlendiriyorlar? Onlara mal kazandırmak için mi koşuyoruz? Hayır; fark edemiyorlar.” (Müminûn 23/52-56)

Son âyet şöyledir:

فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

“Sonra insanlar, bir takım kitapların etrafında kümeleşip din konusunda bölük bölük oldular. Her bölük kendi yanında olandan mutludur.” (Müminûn 23/53)

---

284 Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup, a.g.e, c. II, s. 1608, İbarenin aslı şudur: *“Risale-i Nur şakirtleri hakkında necatlarına ve ehl-i saadet olduklarına dair kuvvetli işaret-i Kur'aniyeyi ve beşaret-i Aleviyeyi ve Gavsiyeyi düşündüm…”*

Buradaki zübür (زبر) Zebur (زبور)'un çoğuludur; kitap anlamına gelir. Nitekim Şuarâ 196. âyette şöyle buyurulmuştur: "وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ= ***O Kur'ân, öncekilerin kitaplarında da vardır."*** Öncekilerin kitapları, önceki Peygamberlere inen kitaplardır. Zebur, ayrıca Davud aleyhisselama inen kitabın da adıdır. Dinlerini bölük bölük ayıranların kitaplarına da zebur denmesi, o kitaplara ilahi kitap havası verdiklerine işaret sayılabilir.

L- CEMAATİ BÜYÜTMENİN HEDEF OLMASI

Dine uyma yerine dini kendilerine uyduranlar, o dinin temel inançlarını, kendi hâkimiyetlerini pekiştirmenin bir vasıtası olarak kullanırlar. Mesela Hıristiyanlıktaki Baba, Oğul ve Kutsal Ruh inancı, Kilise'nin Hıristiyan cemaat üzerindeki hâkimiyetini pekiştirmenin aracı olarak kullanılır. Bu büyük bir din sömürüsüdür. İnsanlar, daha çok dindarlaşmak isterken Allah yerine Kilise'ye bağlı hale gelirler. Mesela Katoliklere göre İsa'yı, Kutsal Ruh'u, Meryem Ana'yı ve Havarileri Kilise temsil eder. "Kilise, hiyerarşik organlardan ve Mesih'in mistik bedeninden oluşan bir topluluktur. Göksel armağanlarla donatılmıştır. Biri insani diğeri ilahi olan iki farklı yapısı vardır[285]. Kilise insanlıkla Allah arasındaki birleşmenin işareti ve aracıdır[286]. Mesih'e benzeyen kilise görevlileri Mesih'in kullarıdır. Çünkü söyledikleri sözler ve verdikleri ihsan kendilerinin değil, başkalarına verilmek üzere kendilerine emanet edilen Mesih'in sözü ve ihsanı-

[285] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 771.

[286] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 775.

dır[287].

Bu şekilde Katolikler, Hıristiyanlığı Allah’ın dini olmaktan çıkarmış, Kilisenin dini haline getirmişlerdir. Şimdi Kilise, kendine bağlı olanların sayısını artırmak için her yola başvurmaktadır. Bunu diğer kiliseler de yapmaktadır. Onların bu faaliyetine misyonerlik denir.

Misyonerlik, din tebliği değildir. Din tebliği, bir dini insanlara anlattıktan sonra inanma konusunda onları serbest bırakmaktır. Misyonerlik, Pavlus’un yaptığı gibi insanları Kilisenin emellerine hizmet eder hale getirmek için her yola başvurma faaliyetidir. Nitekim Amerika kıtasını işgalin üzerinden 200 yıl geçmeden, Ortaçağ engizisyonunu aratmayacak yöntemlerle yerli inanç ve kültürler yok edilmiş ve halk Hıristiyanlaştırılmıştır. Aynı durum Avustralya, Yeni Zelanda ve batı emperyalizmini yaşayan Afrika ülkelerinde ve dünyanın diğer bölgelerinde de olmuştur[288].

Misyonerler, Aziz Pavlus'un yolundadırlar. Onun Korintlilere yazdığı mektupta şu cümleler yer alır:

“[19]Ben özgürüm, kimsenin kölesi değilim. Ama daha çok kişi kazanayım diye herkesin kölesi oldum. [20]Yahudileri kazanmak için Yahudilere Yahudi gibi davrandım. Kendim Kutsal Yasa'nın denetimi altında olmadığım halde, Yasa altında olanları kazanmak için onlara Yasa altındaymışım gibi davrandım. [21]Tanrı'nın Yasasına sahip olmayan biri değilim, Mesih'in Yasası altındayım. Buna karşın, Yasa'ya sahip olmayanları kazanmak için Yasa'ya sahip değilmişim gibi davrandım.

---

[287] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 876.

[288] Şinasi Gündüz, Mahmut Aydın, Misyonerlik, İstanbul 2002, s. 18.

[22]Güçsüzleri kazanmak için onlarla güçsüz oldum. Ne yapıp yapıp bazılarını kurtarmak için herkesle her şey oldum. [23]Bunların hepsini, Müjde (İncil)'de payım olsun diye Müjde'nin uğruna yapıyorum[289]."

Misyonerlik, İncil'i halklara ve Mesih'e inanmayan gruplara bildirmekle başlar. Bunu, Hıristiyan cemaatlerin ve yerel Kiliselerin kurulması izler. İncil'i halkların kültürlerinde canlandırmak için bir inkültürasyon süreci başlar. Halkları, grupları, kişileri ilgilendiren konularda, Kilise onlara adım adım ulaşır ve nüfuz eder. Bu, İncil'i kabul etmeyenlerle saygılı bir diyalog gerektirir[290].

İnkültürasyon, İncil'in mesajını Hıristiyan olmayan ülkelerin kültürlerine sokmak demektir. Hıristiyanlık mesajı ve hayat tarzı, diğer kültürlere uygun hale getirilir. Bunun amacı insanları adım adım Hıristiyanlaştırmaktır.

Birçok müslüman cemaat ve tarikatta da benzeri işler yapılır. İslam'ı kendilerinin temsil ettiklerine inanırlar. Cemaatlerinin büyümesini İslam'ın yayılması sayar, büyümeyi ana hedef haline getirirler. Said Nursî'nin aşağıdaki görüşleri buna örnektir:

"*Risale-i Nur'un İslâm Âleminde yayılmasına karşı sosyal ve siyasal açıdan engeller çıkmaması için Nur şakirtleri barışçı bir davranış sergilemekle yükümlüdürler. Sakın hocaların Cuma ve cemaatlerine ilişmeyiniz. Onlara katılmasanız da, katılanları tenkit etmeyiniz. Gerçi İmam-ı Rabbanî; "Bid'at olan yerlere girmeyiniz"*

---

[289] İncil, Pavlus'un Korintlilere Birinci Mektubu, 9/1923

[290] Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par.854 ve 856.

demiştir ama onun maksadı bunun sevabının olmayacağını bildirmektir; yoksa namazın batıl olacağını söylemek değildir[291]."

Nurcular, davalarını yaymak için herkesle iyi ilişkiler içinde olmaya çalışır ve tartışmaya girmezler..

"Bid'at olan yerlere girmeyiniz" sözünün camileri hedef aldığı açıktır. Müslüman, daha çok sevap almak için camiye gider. Eğer namazın sevabını bile almayacaksa oraya gider mi? Said Nursî, bu yolla Nurcuların kendi mescitlerini oluşturmalarının işaretini vermiş olmaktadır.

M- İNSANLIĞI KUCAKLAMA İDDİASI

Nurcular derler ki; "Kim gerçekler peşinde koşuyorsa, Risale-i Nur'dan ders almalıdır. Nur yolunda giden her aydın, gerçek mutluluğa kavuşacak ve yeryüzünün mahiyetini anlayacaktır. Ebedî hayat hazinesini gösteren Kur'ân-ı Hakîmin nuru olan Risale-i Nur, elbette bir zaman dünyayı çınlatan nurlu sesini yükseltecektir[292]."

Said Nursî daha ileri gider ve şöyle der: *"Dinin, şeriatın ve Kur'ân'ın yüzden ziyade tılsımını, muammasını çözüp ortaya çıkaran ve en inatçı dinsizleri susturup cevapsız bırakan; Miraç ve ahirette ruh ve cesedin birlikte dirileceği gibi akıldan çok uzak zannedilen Kur'ân*

---

291 Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup, a.g.e, c. II, s. 1667. Yazı sadeleştirilmiştir; aslı şöyledir: *"Risale-i Nur'un Âlem-i İslâm'da intişarına karşı, hayat-ı içtimaiye ve siyasiye cihetinde maniler çıkmamak için, Risale-i Nur şakirtleri musalahakârane vaziyeti almaya mükelleftirler. Sakın hocaların Cuma ve cemaatlerine ilişmeyiniz. İştirak etmeseniz de, iştirak edenleri tenkid etmeyiniz. Gerçi İmamı Rabbanî demiş ki: "Bid'a olan yerlere girmeyiniz." Maksadı, "sevabı olmaz" demektir; yoksa, namaz battal olur değil."*

292 Tarihçe-i Hayat, Isparta Hayatı, a.g.e, c. II, s. 2204.

gerçeklerini en yobaz ve en inatçı filozoflara ve zındıklara karşı güneş gibi ispat eden ve onların bir kısmını imana getiren Risale-i Nur nüshaları, elbette bütün dünyayı ve uzayı kendi ile alâkadar edecek ve bu asrı ve istikbali kendiyle meşgul edecek bir Kur'ân gerçeği ve ehl-i iman elinde bir elmas kılınçtır[293]."

"Şialıkta mutaassıb ve Vehhabîlikte de aşırı, filozofların en inatçısı ve âlimi, mutaassıb hocaların en kibirlisi hep beraber Nur dairesine girmeğe başladılar ve şimdi kardeş gibidirler. Hatta bazı misyonerler, İsa dininin, yani Hıristiyanlığın gerçek ruhanîsinin de (yani İsa aleyhisselamın) o daireye gireceğine dair işaretler vardır. Bunlar birbirine hücum etmiyor; aksine bir dayanışma ve bir barışın gereğini hissedip tartışmalı konuları ortaya atmıyorlar. Demek İmam-ı Ali'nin (R.A.) otuz-kırk işaretiyle açık bir şekilde haber verdiği Risale-i Nur, bu zamanın dehşetli yaralarına tam bir ilâçtır. O daire bize kâfi geldiği için ondan dışarı çıkmıyoruz[294]."

---

293 Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 24, a.g.e, c. II, s.1695. Yazı sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: "*Evet, dinin, şeriatın ve Kur'ân'ın yüzden ziyade tılsımlarını, muammâlarını hal ve keşfeden ve en muannid dinsizleri susturup ilzam eden ve Miraç ve haşr-i cismânî gibi sırf akıldan çok uzak zannedilen Kur'ân hakikatlerini en mütemerrid ve en muannid filozoflara ve zındıklara karşı güneş gibi ispat eden ve onların bir kısmını imana getiren Risale-i Nur eczaları, elbette küre-i arz ve küre-i havâiyeyi kendi ile alâkadar eder ve bu asrı ve istikbali kendiyle meşgul edecek bir hakikat-i Kur'âniyedir ve ehl-i iman elinde bir elmas kılınçtır.*"

294 Emirdağ Lâhikası, a.g.e, c. II, s. 1769. Yazı sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: "*Şîalıkta mutaassıb ve Vehhabîlikte de müfrit, feylesofların en maddîsi ve mütefennini ve mutaassıb hocaların en enaniyetlisi, beraber Nur dairesine girmeğe başlamışlar ve kısmen şimdi de kardeşçe bulunuyorlar. Hattâ bazı misyonerler de, din-i İsa'nın (A.S.) hakikî ruhanîsi de o daireye gireceklerine emareler var. Birbirine hücum değil; belki bir tesanüd, bir musalaha lüzumunu hissedip medar-ı münakaşa meseleleri ortaya atmıyorlar. Demek İmam-ı Ali'nin (R.A.) otuz-kırk işaretiyle sarahat derecesinde haber verdiği Risale-i Nur, bu zamanın müthiş yaralarına tam bir ilâçtır.*

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SAİD NURSİ VE KUR'ÂN

Said Nursî'nin Kur'ân'a yer yer doğru yaklaştığı gözlenmektedir. Ama o Kur'ân'a, daha çok kendini, kitaplarını ve şakirtlerini kutsallaştırmak için başvurur. Ayetlerden bu tür anlamları çıkarmak mümkün olamayacağı için çok yanlış yollara başvurur. Mesela ona göre Kur'ân'ın 33 âyetinde kendisine ve Risale-i Nur'lara işaret edilmektedir[295]. İddiasını ispat için Ebced ve cifri kullanmaktadır. Bu, çoğunlukla büyücülerin başvurduğu yoldur. Zaten bu tür iddiaları başka bir yolla yapmak mümkün değildir.

A- EBCED VE CİFR

28 harfli Arap alfabesi, sekiz anlamsız kelimede birleştirilmiştir. Bunlar:

“ ابجد هوز حطي كلمن سعفص قرشت ثخذ ضظغ”

kelimeleridir.

Bu harflere, 1'den 1000'e kadar rakam değerleri verilerek bir hesap şekli oluşturulmuştur. Sekiz kelimenin birincisi Ebced olduğu için bu hesaba Ebced hesabı denmiştir. Bu harfler ve karşılıkları aşağıdadır.

Nur, bu zamanın müthiş yaralarına tam bir ilâçtır. Onun için, o daire bize kâfi gelmiş, harice çıkmıyoruz".

295 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, 831.

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ي	ك	ل	م	ن
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20	30	40	50
س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
60	70	80	90	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000

Ebced hesabı daha çok, bir cümlenin ya da beytin içine önemli olayların tarihlerini, anlamlı kelimelerle yerleştirmek için kullanılmıştır. Buna tarih düşürme denir. Bu hesabı, gayb bilgisine ve gizli manalara ulaşma yolu olarak kullananlar da çıkmıştır. Bunlar, *Cefr* ya da *Cifr* adını verdikleri bir metot kullanırlar. Daha çok Şiilerin ve büyücülerin başvurduğu cifr’de harflerle sayılar arasında ilişki kurularak onlara denk gelen işaretlere ulaşılmaya çalışılır[296]. Bu, bâtıl bir yoldur. Çünkü Ebced hesabının, Kitap ve Sünnetten bir dayanağı olmadığı gibi gizli anlamlara yani gayb bilgisine ulaşmanın da bir yolu yoktur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: ***“De ki, göklerde ve yerde, hiç kimse gaybı bilemez, onu sadece Allah bilir.”*** (Neml 27/65) “...*göklerde ve yerde...”* dediğine göre meleklerin, cinlerin ve peygamberlerin dahi gaybı bilemedikleri ortaya çıkmaktadır.

296 Bkz., Mustafa Uzun, “Ebced”, DİA, c. X, s. 68-70; Metin Yurdagür, “Cefr”, DİA, c. VII, s. 215-218.

Cifr yoluyla gayb bilgisine ulaşmaya çalışanlardan biri de Said Nursî'dir. Aşağıda görüleceği gibi o, istediği rakamlara ulaşmakta zorlanmış, bunun için âyetlerin cümle yapısını bozmaya, dil kurallarına veya Ebced kurallarına uymamaya mecbur kalmıştır. Bunlar da yetmeyince, istediği rakamla aradaki farka "sırlı fark" diyerek işin içinden sıyrılmıştır.

B- RİSALE-İ NURLARLA İLGİLİ İŞARETLER

Said Nursî; kendisi, Risaleleri ve öğrencileri ile işaretler taşıdığını iddia ettiği 33 âyet arasından en fazla Nur Suresinin 35. âyeti üzerinde durur. Bu âyetle ilgili iddiaları görülünce diğerlerine ihtiyaç kalmayacaktır. Ayet şöyledir:

اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ
الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِن
شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ
وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاء
وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

"Allah göklerin ve yerin nurudur. Onun nuru, içinde ışık bulunan bir kandil yuvası gibidir. O ışık bir cam içindedir. O cam, sanki inci gibi bir yıldızdır; doğuda da batıda da olmayan bereketli bir zeytin ağacından tutuşturulmuştur. Ateş değmese bile, nerdeyse yağın kendisi aydınlatacak gibidir. Nur üstüne nurdur. Allah dileyeni nuruna yöneltir. Allah insanlara örnekler verir. Allah her şeyi bilir". (Nur 24/35)

Ayetin meali tarafımızdan eklenmiştir. Umarız konunun iyi anlaşılmasına yardımcı olur.

Said Nursî âyetin, Risale-i Nurların adına, yazım tarihine ve içindeki bilginin değerine işaretler taşıdığını iddia etmektedir.

O, kitaplarına Risale-i Nur, Resail'in-Nur, Risalet-ün Nur ve Risalei'n-Nur adlarını verir.

Risalei'n-Nur diye bir ad olamaz. Bu ne Türkçe'ye, ne Arapça'ya ne de Farsça'ya uyar.

Ona göre âyet, dört-beş cümlesiyle on açıdan bu kitapların adına işaret etmektedir.

Birinci Cümle

Said Nursî'ye göre âyetin Risale-i Nur'a bakan birinci cümlesi şudur: مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ = "***O'nun nuru, içinde ışık bulunan bir kandil yuvası gibidir".***

"Yani Nuru ilâhînin veya Nuru Kur'ânî'nin veya Nuru Muhammedî'nin (a.s.m) misâli مِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ = ***içinde ışık bulunan bir kandil yuvasıdır.*** Bunun makam-ı cifrîsi, yani cifre göre rakam değeri 998'dir. Şeddeli nunu iki nun sayarsak Risalet-ün Nur'un rakam değeri de aynı olur. Bu sebeple âyet, tamı tamına bu isme işaret etmektedir."

Bu sözüyle o, "مِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ" ın Risalet-ün Nur olduğunu söylemiş oluyor. Onun yukarıdaki cümlesini bu değişiklikle düzenlersek şöyle olur: "Nuru ilâhînin

Veya Nuru Kur'ânî'nin veya Nuru Muhammedî'nin (a.s.m) örneği Risalet-ün Nur'dur[297]." Bunu açıkça söylemiyor ama bunun böyle olduğunu, aşağıda başka cümlelerle ifade edecektir.

Said Nursî, rakamları denkleştirmek için âyetten aldığı cümlenin yapısını bozmuş, sonra كَمِشْكَاةٍ kelimesinin başındaki ك harfini kaldırmıştır. Yeterli olmayınca Risalet-ün Nur kelimesindeki ال harf-i tarifini ن saymıştır. Risalet-ün Nur, şöyle yazılır: "رسالة النور". Onun dediği iki nun'dan ikincisi, ال harfinin, idğam-ı şemsiye olması sebebiyle ن'a dönüşmesinden doğan sestir. Bunları yapmasa istediği rakama ulaşamayacaktır.

İkinci Cümle

Said Nursî'ye göre âyetin Risale-i Nur'a bakan ikinci cümlesi şudur**:**

" الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ "= "***O cam, sanki inci gibi bir yıldızdır. Yakılır...***" Bu cümlenin rakam değeri 546'dır. Risale-i Nur'un değeri ise 548 eder. İkisi arasında sırlı iki fark ile uyum olması bu isme tam olarak işaret eder."

Said Nursî âyetten, önce bir isim cümlesi almış, rakam tutmayınca onu izleyen fiil cümlesinin ilk kelimesini almış ve cümle yapısını bozmuştur. Arapça bilmeyenler mealden bunu anlayabilirler. Yine de rakamı tutturamayınca dil kurallarını çiğneyerek kitaplarının adını "Risalei'n-Nur"a çevirmiştir. Bunlara rağmen kalan far-

297 Âyetin Nur-i Muhammedî'ye işaret ettiği, dolayısıyla Risaletü'n-Nur'un Nuri Muhammedî olduğu iddiası da vardır. Bu konu üzerinde daha önce durulmuştu.

ka, "sırlı iki fark" diyerek konuyu sır perdesi ile örtmüştür.

Üçüncü Cümle

Said Nursî'ye göre âyetin Risale-i Nur'a bakan üçüncü cümlesi şudur**: "** مِن شَجَرَةٍ = *ağaçtan*." "Eğer مِن شَجَرَةٍ deki ة vakıflardaki gibi هـ sayılsa 598 ederek tamı tamına Resail-in Nur ve Risale-in Nur'un rakam değeri olan 598'e denk düşmekle beraber "من فرقان حكيم"'in (Furkan-ı hakîm'den) rakam değerine sırlı bir tek farkla işaretli bir uyum sağlayarak hem Resail-in Nur'u kendi içine katar, hem de Risale-in Nur'un "Furkan-ı Hakîm'in bereketli bir ağacı" olduğunu gösterir.

Eğer مِن شَجَرَةٍ deki ة, ة olarak kalsa, o vakit makam-ı cifrîsi 993 eder, uyuma zarar vermeyen pek az ve sırlı beş farkla Risalet-ün Nur'un rakam değeri olan 998'e uyum gösterir. Anlamı da uyumlu olduğu için âyet bu isme işaret eder."

Açıkça anlaşılıyor ki, Said Nursî'nin kitaplarına Risale-i Nur, Resail'in-Nur, Risalet-ün Nur ve Risalei'n-Nur diye farklı adlar vermesi, istediği rakamları denkleştirme amacına yöneliktir.

Burada Said Nursî, önce âyetten, bağlacıyla beraber tek bir kelime almış ve ona cümle adını vermiştir. Sonra rakam değeri 400 olan ة harfini, değeri 5 olan هـ ile değiştirmiştir. Yukarıda rakam değerinin 548 olduğunu söylediği Risale-in Nur'u bu defa 598'e çıkarmıştır. Her şeye rağmen rakamlar tutmayınca yine "sırlı fark" perdesine sığınmıştır. Son olarak âyete; Kur'ân'da bulunmayan " من فرقان حكيم " = Furkan-ı hakîm'den" şeklinde

bir ekleme yaparak "Risale-in Nur'un Furkan-ı Hakîm'in bereketli bir ağacı" olduğu sonucuna varmıştır. Bunu âyetteki yerine yerleştirirsek şöyle bir durum ortaya çıkar;

"O'nun nuru, içinde ışık bulunan bir kandil yuvası gibidir. O ışık bir cam içindedir. O cam, sanki inci gibi bir yıldızdır. Doğuda da batıda da olmayan bereketli Risale-i Nur'dan tutuşturulmuştur."

Onun bu iddiası, daha sonraki ifadeleri ile tam olarak ortaya çıkacaktır.

Dördüncü Cümle

Said Nursî'ye göre âyetin Risale-i Nur'a bakan dördüncü cümlesi şudur: نورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللّٰهُ لِنُورِهِ = "***Nur üstüne nurdur. Allah nuruna yöneltir".*** Bunun rakam değeri 999 ederek sırlı bir tek farkla Risalet-ün Nur'un rakam değeri olan 998'e uyumlu olarak anlamının kuvvetli ilgisi ile işaret derecesinde imada bulunur."

Sayıyı tutturmak için iki cümle bir araya getirilmiş ama ikinci cümlenin tümleci, yani mef'ulün bihi ayıklanmıştır. Rakam yine de tutmayınca o "sırlı farka" sığınılmıştır[298].

C - SAİD NURSİ İLE İLGİLİ İŞARETLER

Said Nursî'ye göre âyetin beşinci cümlesi şudur: مَن يَشَاء = *İsteyeni* "Bu cümle gayet küçük bir farkla Risalet-ün Nur müellifinin ismiyle meşhur bir lâkabına uyum

[298] Bu bölümde geçen iddialar için bkz., Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, 832.

gösterir. Eğer يَشَاء daki mukadder zamir izhar edilirse مَن يَشَائه olur. Tamı tamına uyum sağlar[299].”

Burada sözü edilen lakap el-Kürdî olmalıdır. Çünkü rakam değeri 409’dur. مَن يَشَائه nun rakam değeri ise 407’dir. O Kürt olduğu için lakabı Saîd-i Kürdî’dir. Sayı denk düşmediği için “el” takısını eklemek gerekmiştir. Kendisinin lakabından bahsetmemesi de ilginçtir.

Said Nursî burada önemli bir dil hatası da yapmıştır. “.. يَشَاء daki mukadder zamir izhar edilirse..” diyor. A-rapça ‘da mukadder olan izhar edilemez. Eğer izhar edilebilecek olsaydı ona mahzuf denirdi. يَشَاء daki mu-kadder zamir, onun faili olan هو’dir. مَن يَشَائه ‘daki ه ise mahzuf olan mef’ul’dur.

Said Nursî sözüne şöyle devam ediyor: “مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ = *bereketli bir ağaçtan”* cümlesindeki birinci ة; ت, ikinci ة; ise vakıf yeri olduğundan ـه sayılsa ve شَجَرَةٍ deki tenvin ن sayılsa 1311 eder. Bu, Resail-in Nur yazarı-nın, Risalet-ün Nur'un mübarek kutsi ağacı Kur’ân’ın basamakları olan Arap Dilini okumaya[300] başladığı tari-he tamı tamına işaret eder[301].

Tarihçe-i Hayat’ına göre o, h. 1290’da doğmuştur. Demek ki, 20 yaşında Arapça okumaya başlamıştır.

---

299 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 832.

300 Burada tedris yani ders okutma kelimesi geçiyor. Bize göre o kelime tederrüs yani ders okuma olmalıdır. Çünkü Said Nursî’nin Arapça okuduğuna dair bilgi var ama okuttuğuna dair bilgi yoktur.

301 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 832.

Hâlbuki o, 14 yaşında iken devrinin en büyük âlimlerinden olduğunu iddia etmektedir[302].

Said Nursî diyor ki: "يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ" = *Ateş değmese bile, nerdeyse yağın kendisi aydınlatacak gibidir. Nur* cümlesi, işaret eder ki: Resail-in Nur müellifi de ateşsiz yanar. İlim elde etmek için masrafa ve ders sıkıntısına ihtiyaç duymadan kendi kendine nurlanır, âlim olur[303]."

"Evet, bu mucizeli cümlenin üç işareti vardır; ikisi elektriğe ve Resail-in Nur'a yaptığı işarettir; bunlar birer gerçektir. Üçüncüsü de müellif hakkındadır; o da tümüyle gerçektir. Tarihçe-i hayatını okuyanlar ve hemşerileri bilirler ki; medrese usulüne göre "İzhar" kitabından sonra onbeş sene ders almakla okunan kitapları, Resail-in Nur müellifi yalnız üç ayda okumuştur.

Ayetin o cümlesi cifrî ve ebcedî uyumla hem elektriğin keşfinin yakınlığını, hem Resail-in Nur'un ortaya çıkmasını, hem de müellifinin doğumunu işaret yoluyla haber verir. Ayrıca bir mucize parıltısı daha gösterir. Şöyle ki يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ = "*nerdeyse yağın kendisi aydınlatacak gibidir"* cümlesinin makamı 1279'dur. وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ = *Ona ateş değmese bile. Nur"* bülümü ise, iki tenvin iki "nun" sayılırsa 1284 eder. Böylece hem elektriğin yaygınlaşmasının yakın olduğunu, hem Resail-in Nur'un yakınlığını, hem ondört sene sonra müellifinin doğumunu يَكَادُ = *nerdeyse* kutsi kelimesiyle manen işaret eder. Cifr ile de tamı tamına aynı tarihe uyum gösterir.

---

302 Kastamonu Lahikası, a.g.e, c. II, s. 1609.

303 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

Bilindiği gibi zayıf ve ince ipler birleştikçe kuvvetleşir, kopmaz bir halat olur. Bu sırra göre, bu âyetin bu işaretleri birbirine kuvvet ve destek verir. Uyum tam olmazsa da tam hükmünde olur ve işareti, delalet derecesine çıkar[304]."

Said Nursî, istediği rakamı elde etmek için cümleleri parçaladığı gibi harekeleri de harf saymaktadır. Ama burada önemli bir bilgi ortaya çıkmaktadır. Said Nursî, 1279'dan 14 sene sonra dünyaya geldiğini söylemektedir. Buna göre onun doğum tarihi h. 1293'tür. Kendi el yazısı ile yazıp Şeyhülislamlığa verdiği özgeçmişinde de bu tarih vardır. Bu sebeple Tarihçe-i hayatındaki 1290 tarihi yanlıştır.

Risale-i Nurlar, baştan aşağı yukarıdakilere benzer övgülerle doludur. Onlardan biri de şudur: "Said Nursî İstanbul'da iken, "Kim ne isterse sorsun" diye, olağanüstü bir ilanda bulunmuş, bunun üzerine o zamanın meşhur âlim ve allâmeleri, onun odasına kafileler halinde gelmiş, her çeşit ilime ve farklı konulara dair en karmaşık, en çözümsüz soruları sormuş, Said Nursî bu soruları hiç duraklamadan, doğru olarak cevaplandırmıştır[305]."

Nedense kendine kafileler halinde gelen meşhur âlim ve allamelerden bir tanesinin kim olduğundan bahsetmiyor ve verdiği cevaplardan bir tanesinin bile ne olduğunu söylemiyor.

---

304 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

305 Said Nursî, Sözler, Sözler Yayınevi, İstanbul 1993, s. 726.

D - RİSALE-İ NURLARIN YAZIMINA İŞARETLER

Said Nursî diyor ki; “Baştaki âyet, Risale-in Nur'un adına işaret ettiği gibi yazılma ve olgunlaşma tarihine de tamı tamına işaret etmektedir. كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ = ***İçinde ışık bulunan bir kandil yuvası gibidir. O ışık bir cam içindedir.”*** cümlesinde كَمِشْكَاةٍ deki tenvin vakıf yeri olmadığından nun sayılsa ve فِي زُجَاجَةٍ vakıf yeri olduğundan ة, ـه sayılsa 1349 eder. Bu rakam, Resail-in Nur'un en nuranî cüzlerinin yazılma ve olgunlaşma zamanı olan 1349 tarihine tamı tamına işaret etmektedir.

Said Nursî, istediği rakama ulaşabilmek için burada da âyetin cümle yapısını bozuyor, sonra ة harfini bir yerde harekesiyle beraber 450, ikinci yerde 5 sayıyor.

Burada dikkati çeken bir başka husus şudur: Birinci bölümün I. Cümlesinde كَمِشْكَاة kelimesinin başındaki ك harfini kaldırmış ve sadece مِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ = *içinde ışık bulunan bir kandil yuvasıdır*” üzerinden hesap yaparak âyetin Risalet-ün Nur’a işaret ettiğini söylemiş, ة harfinin harekesini hesaba katmamıştı. Yani burada 450 rakam değeri verdiği harfi orada 400 saymış, 20 rakam değeri verdiği ك harfini dikkate almamıştı.

Said Nursî sözlerine şöyle devam ediyor: الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ = *“O ışık bir cam içindedir. O cam, sanki inci gibi bir yıldızdır”* cümlesi 1345 eder. Bu rakam, Resail-in Nur'un yayılması, şöhret bulması ve parlaması tarihine tamı tamına uygun düşer. Çünkü şeddeli ر iki ر , şeddeli ن iki ن; şeddeli ز, aslı itibariyle bir ل bir ز ve birinci زُجَاجَة vakıf olduğundan oradaki ة; ـه, ikincisi vakıf olmadığından ة sayılır.

الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ = *“O ışık bir cam içindedir”* cümlesini bir önceki paragrafta bir başka maksatla değerlendirmeye almıştı. Sonra sözlerine şöyle devam ediyor:

“Eğer şeddeli ز iki ز sayılsa o vakit 1322 eder. Bu da Risale-in Nur yazarının, Nur kitapları ile ilgili hazırlığa başladığı tarihe tamı tamına uygun düşmektedir[306].”

Önceki paragrafta, “şeddeli ز, aslı itibariyle bir ل bir ز “ sayılsa diyerek 37 rakam değeri verdiği harflere, burada 14 rakam değeri vererek istediği sonuca ulaşmaya çalışmıştır.

E - RİSALE-İ NURLARIN DEĞERİNE İŞARETLER

Said Nursî diyor ki: Kur’ân ile bu kadar anlamlı ve çok yönlü uyum, ittifakla gösterir ki, bunlar yalnız bir emare, bir işaret değil, belki kuvvetli bir delalettir. Belki Kur’ân’ın, hem elektriğe hem de Resail-in Nur'a olan manevi ilgisini açıkça ortaya koymaktır. Bu âyetin manevi inceliklerinden biri de şudur: Mucizeli bir gayb haberi ile elektriği ve Risale-i Nur’u haber verdiği gibi bu ikisinin ortaya çıkış zamanlarını ve ondan sonra meydana gelecek gelişmeleri ve bu ikisinin olağan üstü durumlarını da çok güzel göstermektedir[307].

Meselâ “ زَيْتُونةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ ولَا غَرْبِيَّةٍ = *Doğuda da batıda da olmayan bir zeytin”* cümlesi şunu söyler: "Elektriğin kıymetli metaı, ne doğudan ne de batıdan ithal edilmiştir. O yukarıdan, hava boşluğundan, rahmet hazinesin-

306 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 832.

307 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

den, göklerden iner; her yerin malıdır. Onu başka yerde aramaya lüzum yoktur. Manevî bir elektrik olan **Resail-in Nur da aynı şekilde, ne Doğu’nun kültüründen ve ilimlerinden ne de Batı’nın felsefe ve fen bilimlerinden gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nurdur. Ama semavî olan Kur’ân'ın, Doğu ve Batı’nın üzerinde olan Arş’daki yüksek yerinden alınmıştır** [308].”

Önce, batıl bir yolla âyetten çıkardığı işaretlere kuvvetli delaletler dedi. Sonra da mucizeli bir gayb haberi ele geçirdiği iddiasıyla elektriğin ve kendi kitaplarının olağanüstü olduğunu vurguladı.

Said Nursî elektriğin nasıl üretildiğini bilmediği için onun hava boşluğundan geldiğini; kendi kitabının da aynı şekilde gökten geldiğini iddia ederek onun Kur’ân’dan değil, Kur’ân’ın alındığı Arş’tan alındığını söylüyor. Onun bu iddiası, yukarıdaki iddialarıyla tam bir bütünlük oluşturuyor. Ona göre Risale-i Nurlar Kur’ân’ın alındığı yerden alınmıştır. Oradan daha öne alınmış olan Kur’ân, normal olarak o yeni kitabı ve onu tebliğ edecek kişiyi haber vereceğinden Said Nursî kurgusunu bu temel üzerine oturtuyor.

F - RİSALE-İ NURLARI OKUYANLARA İŞARETLER

Said Nursî, talebelerini de unutmayıp âyetten onlara da pay çıkarmıştır. Diyor ki; يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ = “*Ateş değmese bile, nerdeyse yağın kendisi aydınlatacak gibidir. Nur*” cümlesi, işaret eder ki: "Hicrî 13. ve 14. asırda tavandan asılan lâmbalar ateşsiz yanarlar, ateş dokunmadan parlarlar. Onun zamanı ya-

---

308 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

kındır, yani 1280 tarihine yakındır. Bu cümle ile elektriğin olağanüstü durumuna ve geleceğine işaretle açıklama yapıldığı gibi manevî bir elektrik olan Resail-in Nur da gayet yüksek ve derin bir ilim olduğu halde, öğrenim masrafına, derse çalışmaya, başka hocalardan ders görmeye ve hocaların ağzından öğrenmeye ihtiyaç kalmadan herkes derecesine göre o yüksek ilimleri, meşakkat ateşine lüzum kalmadan anlayabilir, kendi kendine istifade eder, araştırmacı ve gerçekçi bir ilim adamı olabilir[309].

Said Nursî bir başka yerde şöyle diyor: "Bir sene bu risaleleri ve bu dersleri anlayarak ve kabul ederek okuyan; bu zamanın önemli ve gerçekçi bir âlimi olabilir. Eğer anlamasa bile Risale-i Nur şakirtlerinin bir manevi kişiliği olduğu için o kişilik şüphesiz bu zamanın bir âlimidir[310]."

Said Nursî'ye göre Risale-i Nur, Kur'ânın yüzden fazla tılsımlarını, muammalarını çözen ve ortaya çıkaran en inatçı dinsizleri susturup çaresiz halde bırakan[311] bir kitaptır. Onun tılsım ve muamma dediği, yukarıdaki ifadeleri olmalıdır.

Daha çok Şiilerin ve büyücülerin baş vurduğu cifr yoluyla, harflerle sayılar arasında ilişki kurarak bazı işaretlere ulaşılmaya çalışmak ve onları âyetin bir hükmü gibi göstermek, gerçekten çok ağır bir vebal altına girmektir. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

---

309 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

310 Said Nursî, Lem'alar, Yirmi Birinci Lem'a, a.g.e, c. I, 672.

311 Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 24, a.g.e, c. I, s.1695.

“Onlardan bir takımı da Kitab'ı okuyormuş gibi dillerini bükerler ki, siz onu Kitaptan sanasınız. Ama o Kitap'tan değildir. "Bu Allah katındandır" derler, hâlbuki Allah katından değildir. Onlar o yalanı Allah'a karşı, bile bile söylerler”. (Al-i İmran 3/78)

Ayrıca Risale-i Nurların, en inatçı filozofları susturduğu ve binlerce âlimi hayran bıraktığı iddia edilir ama bunlardan hiçbirinin kimliğinden bahsedilmez[312]. Keşke onlardan birer kişinin adını ve onları hangi bilgileriyle susturup hayran bıraktıklarını da yazsalardı bize bir değerlendirme imkânı vermiş olurlardı. Aslında isim de veriyorlar ama asırlar önce ölmüş filozofların ismini veriyorlar. Diyorlar ki; en meşhur İslâm filozoflarından İbn-i Sîna, Fârâbî ve İbn-i Rüşd’e Risale-i Nurun ilmî kudretini göstermek mümkün olsaydı, onlar hemen diz çöküp Risale-i Nurdan ders alırlardı[313].

---

312 Şualar, On Dördüncü Şua, a.g.e, c. I, s. 1037.

313 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2104.

KAYNAKÇA

Kur'an-ı Kerim.

Buhârî, el-Câmiu's-sahîh.

Müslim, Sahîh-u Muslim.

Tirmizî, Sünenu't-Tirmizî.

Kutsal Kitap, Eski ve Yeni Ahid (Tevrat ve İncil) Kitabı Mukaddes Şirketi, İstanbul 1981.

İncil (Müjde), İncil'in Çağdaş Türkçe Çevirisi, Yaşam Yayınları, İstanbul 2002.

Abdulaziz BAYINDIR, Kur'an Işığında Tarikatçılığa Bakış, Süleymaniye Vakfı Yayınları, Dördüncü Baskı, İstanbul 2004.

Abdurrahman KÜÇÜK, Dinler Tarihi, Ocak Yayınları, Ankara 1997.

Ali Ramazan DİNÇ, İki Cihan Serveri Peygamberi Zîşânımız, Yeni Dünya Dergisi, 58-59 sayılar, Ağustos – Eylül 1998.

Bediuzzaman Said Nursî, Risale-i Nur Külliyatı, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1. cilt 1994, 2. cilt 1995.

Bediuzzaman Said Nursî, Sözler, Sözler Yayınevi, İstanbul 1993

Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul 1936.

Fethullah GÜLEN, Küçük Dünyam 2, Zaman Gazetesi 28 Kasım 1996.

Hasan Kâmil YILMAZ, İnsânı Kâmil, Altınoluk Mecmuası, Temmuz 1996.

Hayreddin KARAMAN, İmamı Rabbani ve İslam Tasavvufu, İstanbul 1992.

Hayrettin KARAMAN, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞIRICI ve Sadrettin GÜMÜŞ, Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir, Ankara 2003.

Hayrettin KARAMAN, Ali ÖZEK, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞIRICI, Sadrettin GÜMÜŞ, Ali TURGUT, Kur'anı Kerim ve Açıklamalı Meâli, TDV Yayınları, Ankara 1997.

Hayrettin KARAMAN, "Ramazanda Türbe Ziyaretleri" 12. 12. 2000 tarihli Yeni Şafak Gazetesi, Fıkıh Köşesi.

İbn Hişam, Siret'un-Nebî, Thk: M. Muhyiddin Abdülhamid, Beyrut 1401/1981.

İbn Kemal Paşa, el-Erbeûn, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 1694.

İmam Rabbânî, el-Mektûbât, Arapça, tarih ve yer yok.

İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşf'ul-hafâ, Beyrut 1988/1408.

İsmail b. Ömer b. Kesir, Tefsîru İbn Kesîr, Beyrut 1401.

İzutsu TOSHİHİKO, Taoculuk'daki Anahtar Kavramlar, Çev. Ahmet Yüksel Özemre, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2001.

J.C COOPER, Erdemin Işığı (Taoculuk), Çev. İsmet Zeki Eyuboğlu, Say Yayıncılık, İstanbul 1994.

Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, Çev. Dominik PAMİR, İstanbul 2000.

Lao Tzu, Bilinmeyen Öğretiler, (Hua Hu King), Çev. İsmail TAŞPINAR, Amine Gülşah COŞKUN, Kaknüs Yayınları, İstanbul 1999.

Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi), Ruhu'l-Furkan Tefsiri, İstanbul 1992.

Mehmet DEMİRCİ, "Hakikati Muhammediye", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.

Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, Çev. Abdulkadir AKÇİÇEK, İstanbul, 1396/1976.

Muhammed b. Cerîr et-Taberî, Câmi'ul-beyân fî tefsîr'il-Kur'an (Taberi Tefsiri), Beyrut 1412/1992.

Muhammed Rıza'l-Muzaffer, Akâid'ül-imâmiyye, Şia İnançları Çev. Abdülbaki GÖLPINARLI, İstanbul 1978.

Sadık ALBAYRAK, Son Devir Osmanlı Uleması, İstanbul. 1996.

Sadık DÂNÂ (Alaaddin Attar'dan naklen), Altınoluk Sohbetleri I, Erkam Yayınları, İstanbul 1991.

Safiyy'ur-Rahmân el-Mubarekfûrî, er-Rahik'ul-mahtûm, Beyrut 1408/1988.

Şinasi GÜNDÜZ, Mahmut AYDIN, Misyonerlik, İstanbul 2002.

Osman YENER, Tao The Ching, Yol ve Erdemin Kitabı, Çeviri, Yorum ve Notlar, Anahtar Yayıncılık, İstanbul 1998.

Sözlükler

el-Cevherî, İsmail b. Hammâd, es-Sıhah, Beyrut 1404/1984.

el-Halil b. Ahmed (100-175 h.) el-Ayn, Thk: Mehdî el-Mahzûmî ve İbrahim es-Sâmerrâî, İran 1409.

İbn Manzûr, Lisan'ul-Arab, Beyrut 1410/1990.

Mütercim Asım, Kâmus Tercümesi (Firuzabâdî'nin), Bahriye Matbaası 1305.

Rağıb el-İsfahânî, el-Müfredât, Thk: Safvân Adnan Davudî Dımaşk ve Beyrut 1412/1992.

Şemseddin SAMİ, Kâmûsi Türkî, Dersaadet 1317.

Zebîdî (Muhammed Murtazâ ez-Zebîdî), Tâc'ul-arûs, Mısır 1306.

Web Siteleri:

www.incil.com

http://arsiv.zaman.com.tr/1996/11/28/kose/hocaefendi/index.html; (30/11/2003)

www.bediuzzaman.net

www.risaleinur.com.tr